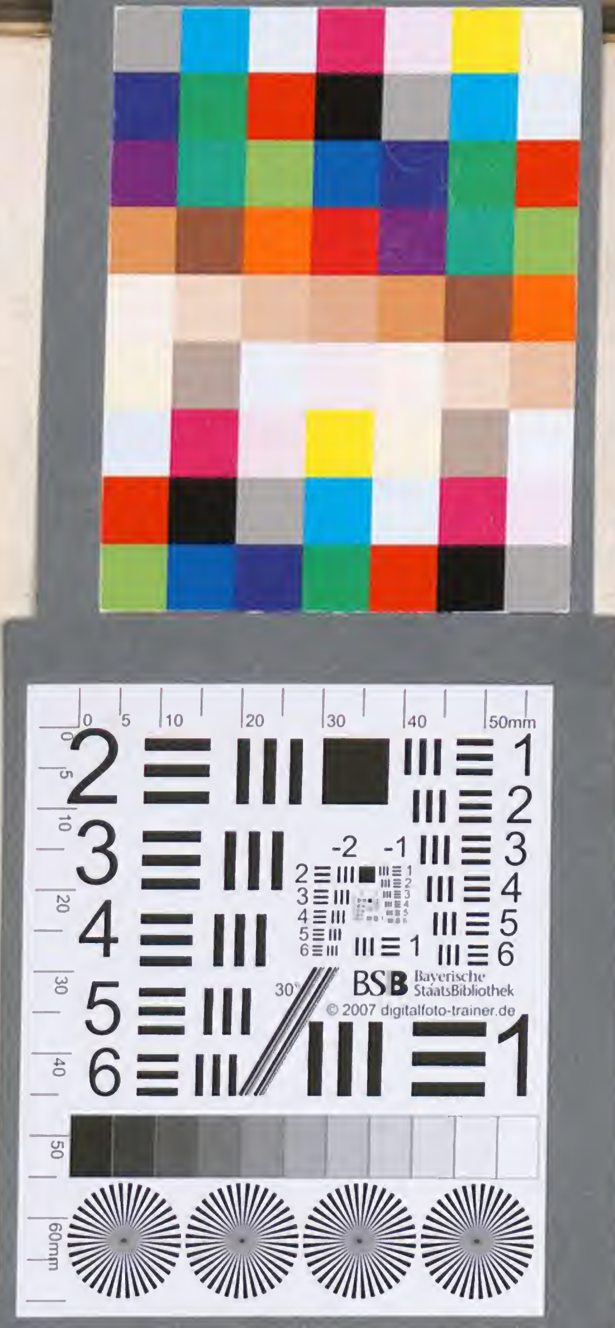
AESOPI PHRYGIS FABVLAE QUARUM INTERPRETES HI SUNT. GUILELMUS GOUDANUS...

Aesopus, Lorenzo Astemio, Avianus (Poeta), Pietro Crinito, ...

Aesopus

BSB Bayerische StaatsBibliothek
© 2007 digitalfoto-trainer.de

AESOPI PHRYGIS FABVLAE

quarum interpretes hi sunt.

Guilelmus Goudanus. Hadria. Barlan.
Erasmus Rot. A. Gell. Lauren. Val.
Angelus Poli. Petrus Crinitus.
Ioannes. Antonnius Campanus.
Plinius Secundus Nouocomen.
Anianus Guilelmus Hermannus.
Nicolaus Gerbellius Phorcensis.
Lauren. Abstemius. Rimicius.
Item Vita Aesopi ex Max. Planude.
Index omnes fabulas indicabit.

M. D. XLV.

PETRI EGIDII ANTuerpiani Hendecasyllabon ad Lectores.

QVisquis noscere fabulas iocosas
Aesopi cupis, hunc nouum libellum.
Limatum, nitidum, eruditulumq;
Exili tibi compara moneta.
Quo non tersior est, uenustiorq;,
Nec iucundior est, facetiorue:
Seu purum inspicias stilum latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes,
Quin & sensiculis scatens amoenis,
Vt uita instituenda cuiq; monstrat.
Hunc nec barbarus ore zoilaeo
Pinse, deprimet, atq; lancinabit,
Hunc uel religiosuli probabunt,
Qui fracti piceo caput cucullo,
Ipsis sunt Cynicis seueriores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel (quae laedere testulam iuuentae
Possent) illecebras licentiores.
Sed quid plura moror libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, latinus.
Horarum est simul omnium libellus.

MARTINVS DORPIVS IOANNI
Leupe Iacobo Papæ, & Ioanni Nini=
uitæ eruditißimis in Flandria
Ludimagistris. S.

EQuidem in ea & sum, & fui sem=
per sententia, uiri ornatißimi, quam
mutare nullus queam, sed nec uelim
ut impendio plus nutantibus literis
consultum putem ab eruditis aliquot
nostra memoria uiris, qui claßicos
authores castigate æddiderunt, q̃ à quibsudam gloriolæ aucu=
pibus, nam alios taceo, qui cõmentariorũ latifundijs omnia
occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Aldum Romanũ
suspicit, amat, prædicat ? hæc mecum identidem reputans
ausus sum, & ipse quiddam minus penè dixerim minimo, nẽ
pe fabellas Aesopicas rursus emittere, non carmine quidem
illas subrustice cõscriptas, sed prosa oratione nimis q̃ lepide
concinnatas, utpote à Guilelmo Goudano, tanto uiro ut ab
Erasmo meo literarum quasi phœnice, serio sit laudatus.
Eam opellam uobis ingeniosæ Flandrorum iuuentutis præ=
ceptoribus nuncupatim dedico, eò utiq; spectans ut schola=
sticuli uestri hoc leuigatorio, omnem tenellarum linguarum
stribiliginẽ prius abradant, q̃ ad Lilium nostrum uetus atq;
adeo primum apud Louanienses politioris literaturæ domi=
cilium profecti philosophiæ initientur. Adieci paucula ex
Gellio, Politiano, Petro Crinito, sed selecta. Quod si genio
quopiam

quopiam aſpirante leuis hæc alea fœliciter ceciderit, pluſcu-
lum aliquando audebo, & quædam meæ ipſius ſeturæ, quæ
interim parturio pariā dialogos, carmina, prologos in actio-
nes Plautinas, complementum Aululariæ, atq; id genus alia.
Cur enim, quæſo, non auſim? quo nam abſterrear? auxilio
uidelicet fretus Theſei quondam ueſtri, nunc & mei Nico-
lai Buſco ducenſis uiri, quod uel tacente me, ipſi probe no-
ſtis, exquiſite docti, ſiue Philoſophicas familias requiratis,
ſiue uenuſtioris dictionis lautitias, quin & amici candidi,
ſynceri, humani, qui curā huius ædituunculæ in ſe omnem de
riuauit. In reliquis idem, quæ eſt hominis uigilantia, lubens
obiturus. Rideri interim ab iſtis amuſis, ſiniſtra minerua na
tis, hoc uero mihi palmarium, quando ſui ſimiles, & omnes
& ſolos in cœlum ferre obſtinauerunt, Valete Louanij ex
nominatiſsimi Lilianorum gymnaſio. ad X. Cal. Decemb.

GVILELMVS CANONICVS diui Aurelij Auguſtini. Florentino ſuo illuſtri baroni Iſelſtaino. S.D.

FAbulas Aeſopi cum ex oratione liga-
ta in ſolutam uertiſſem, tibi florentiſ-
ſime Florenti dicare placuit, q̃ enim
ſis amās literarum ex meo Antonio
uiro literatiſsimo facile intelligo. Nam
cum tu quidem quod eruditum ſcires
acciuiſti, & is tui amantiſsimus eſt, cum ob alia quædam

tum ob amorem tuum erga literatos. Neq; illud præterire debeo, me quoq; à te uehementer amari, & te commendante Magistro Antonio succensum desyderio nostri. Apprime sane dicere solet, qui genere sit illustris, eum esse amicum et familiarem literarum, quæ ut cætera commoda earum silentiam, uel solæ adeo faciunnt immortalem. Erit autem harum fabellarum lectio tibi, ut opinor, utilis, quippe ubi multa ad bene uiuendum apposita inuenies, grata certe earum lectio, & iucunda nō esse potest. Hactenus autem eas illis qui alias complures scripserint, fuisse neglectui satis miror, nec equidem tamen scripturus fuissem, ni & Titus Liuius harum in historia meminisset, & Flaccum nostrum in epistolis usum uiderem, & Quintilianum institutionum libris, utendum suadere cernerem. Sed satis iam exordij. Illud te admonitum uelim, ne sis inscius, animantes, quæ iam mutæ sunt, olim fuisse loquaces. Vale, & me ut facis ama.

EX PHILOSTRATI imaginibus.

FAbulæ se ad Aesopum, sua in eum beneuolentia conferunt, quod satagat sui. Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, nec non & Archilocho in Lycamben curæ fuit, sed ab Aesopo humana omnia ad fabellas redacta sunt, sermone brutis non temere impertito. Nā & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur, & fraudem. Atq; hæc ei leo quispiam agit, & uulpes, et per Iouem equus nec

nec testudo muta. Ex quibus pueri discunt quæ in uita geo rantur. Habentur igitur in precio fabulæ propter Aesopum. Accedunt ad ianuam docti huius, uittis eum deuincturæ coronaq; oleagina coronaturæ: Hic ut puto fabulam aliquam texit. Risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præse ferunt. Pictorem, fabularum curas remißiore animo indigere non latuit. Philosophatur aũt & fabularum corpora Bruta enim cum hominibus conferens cœtum circa Aesopum statuit, ex illius scena confictum. Chori dux uulpes depicta est, utitur enim ea Aesopus ministra argumentorum plurimum ceu Dauo comœdia.

INDEX FABVLARVM OMNIum quæ hoc libello continentur, secundum ordnem Alphabeti.

A

Aquilia

B

C

Cucurbita

Homine

Rustico

Vipera

Finis.

De Gallo gallinaceo.

GALLVS gallinaceus, dum uertit stercorariū, offendit gemmam. Quid inquiens, rem sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil eò esset lætius, ut qui preciū sciret. Mihi quidem nulli est usui, nec magni æstimo, imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

Morale.

Per gemmam, artem sapientiamq́; intellige, per gallum hominem stolidum, & uoluptarium. Nec stolidi artes liberales amāt, cum usum earum nesciant, nec uoluptarius, quippe cui una placeat uoluptas.

De lupo & Agno.

LVpus ad caput fontis bibens, uidet agnum procul infra bibentem. Accurrit, agnum increpat, quod turbarit fontem. Trepidare agnus, supplicare ut parcat innocēti: se, quando longe infra biberit, potū lupi ne potuisse quidem turbare nedum uoluisse. Lupus cōtra intonat, nihil agis sacrilege, semper obes. Pater, mater, omne tuum inuisum genus, sedulo mihi aduersatur, tu mihi dabis hodie pœnas.

Morale.

Vetus dictum est, ut canem cædas, facile inueniri baculum. Potens si libet nocere, facile capit nocendi caussam. Satis peccauit, qui resistere non potuit.

De Muribus & Ranis.

BEllum gerebat mus cum rana, de laudis certabatur imperio, pugna erat uehemens, & anceps. Mus callidus sub herbis latitans, ex insidijs ranã adoritur, rana uiribus melior, pectore et insultu ualens, aperto marte hostem lacessit. Hasta utriq; erat iuncea. Quo certamine procul uiso miluus, adproperat, dumq; præ studio pugnæ neuter sibi cauet, utrunq; bellatorem miluus rapit ac laniat. Morale.

Idem euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas plerunq; etiam in periculo ponunt.

De cane & umbra.

CAnis tranans fluuium, rictu uehebat carnem, splendente sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis. Quam ille uisam auide captans, quod in faucibus erat, perdidit. Itaq; tum rei, tum spei iactura perculsus, primum stupuit deinde animum recipiens, sic elatrauit: Miser, deerat cupiditati tuæ modus. Satis superq; erat, ni desipuisses. Iam per tuam stultıciam minus nihilo tibi est. Morale.

Monemur hac fabella modestiæ, monemur prudentiæ, ut & cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certe Terc. ille Sanio. Ego inqt, spẽ precio non emã.

In Adelp. ac 2. sce. 2 Eras. Chi. 2. cent. 4. Adag. 5.

De leone & quibusdam alijs.

CVm oue, quibusdamq; alijs pepigerat leo uenationẽ fore communem. Itur uenatum, capitur ceruus, partiuntur, singulas singulis partes tollere, ut conuenerat. Incipientibus, leo irrugijt. Vna inquiẽs, pars mea est, quia sum

dignissi-

dignißimus. Altera item mea est, quia uiribus prestantißimus. Porro quia in capiundo ceruo plus sudauerim, uendico tertiam. Quartam deniq; partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socij hoc audito, discedunt uacui, et taciti nō ausi mutire contra leonem. Morale.

Rara semper fuit fides, apud hoc seculū rarior est, apud potentes & est et fuit semper rarißima, Quo circa satius est, ut uiuas cū pari. Qui .n. cum potentiore uiuit, necesse habet sæpe de suo iure concedere, cum æquali æquale tibi ius erit.

Eras. Chi. 4. Cent. 2 ad. 96. et Ch. 1. Cēt. 2. ada. 20

De Lupo & Grue.

LVpo uorandi ouē, fortasse ossa hæsere in gula. Ambit orat opem, opitulatur nemo. Omnes dictitant tulisse eum precium uoracitatis. Tandem blandicijs multis pluribusq; promißis gruem inducit, ut collo longißimo in gulam inserto, os infixum eximeret. Petenti aūt præmiū illusit, inepta, inquit, abi, non sat habes quod uiuis, uitam debes mihi: si libuisset, licuit premordere collum tuum. Morale.

Tritum est, Perire quod facis ingrato.

Ennius.

De Rustico & colubro.

RVsticus repertum in niue colubrum frigore propè enectum, domum tulit, abiecit ad focum. Coluber ab igni uim, uirusq; recipiens, deinde flammam non ferens, omne tigurium sibilando infecit. Accurrit rusticus correpta sude, uerbis uerberibusq; cum eo iniuriam expostulat, num hanc referat gratiam? num uitam erepturus sit illi, qui uitam ipsi dederit. Morale.

Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris, & male de te mereantur ij de quibus tu bene sis meritus.

De Apro & Asino.

DVm iners asinus irrideret aprum, ille indignās frendebat, malum quidem ignauißime fueras meritus, sed etiamsi tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus, qui à te pœnas sumam, irride tutus, impune tibi licet, tutus enim es ob inertiam.

Morale.

Demus operam, ut cum indigna nobis audimus, aut patimur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus (mali enim & perditi plerunq; gaudent, si quispiam bonorum eis resistat: magnipendunt haberi se dignos ultione) Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.

De mure urbano & mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Vidit hunc mus rusticus, inuitat, apparatur, itur cœnatum. Depromit rusticus, quicquid posuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam, Vrbanus tamen frontem corrugans ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeant, ducit secum in urbem rusticum, ut quæ uerbis iactitarat, re comprobaret. Ineunt conuiuium, quod urbanus splendide compararat. Inter epulandum auditur in sera murmur clauis, trepidare illi, & fugitare fugitando: rusticus & insuetus, & loci ignarus, ægre se tueri. Discedente famulo, redit urbanus ad mensam, uocat rusticum,

rusticum, ille uix tandem metu deposito, prorepit, inuitante ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum sit. Respondet ille, quotidianum esse, oportere contemni. Tum Rusticus, quotidianum inquit? me hercule istæ dapes plus fellis, q̃ mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quam cum tali anxietate istam copiam.

Morale.

Diuitiæ præ se ferunt quidem uoluptatem, sed si introspicias, habent pericula, & amaritudinem. Eutrapeles quidam fuit, qui cum inimicis suis quàm maxime nocere uellet, diuites eos faciebat: dictitans, ita se eos ulcisci, quippe accepturos cum diuitijs ingentem sarcinam curarum.

De Aquila & Cornicula.

AQuila nacta cochleam, non ui, aut arte quiuit eruere piscem. Accedens cornicula, dat consiliũ. Suadet subuolare, & è sublimi cochleã in saxa præcipitare. Sic.n. fore, ut concha frangatur. Humi manet cornicula, ut præstoletur casum, præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila. Morale:

Noli quibusuis habere fidem, & consiliũ, quod ab alijs acceperis fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.

Eras. Chi. 2. Cent. 1. Adag. 14.

De Coruo & Vulpecula.

PRædam nactus strepitat in ramis coruus. Videt uulpecula gestientem accurrit. Coruum, inquit, plurima saluti impertit uulpes. Sæpenumero audieram famam esse

mendacem, iam re ipsa experior. Nam ut hac forte iam præterco, suspiciens te in arbore, aduolo culpans famam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & uideo cãdidiorem niue. Meo sanè iudicio cygnos uincis, & hedera formosior albæ es. Quòd si ut plumis, ita & uoce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat, apparanti uero è rostro excidit caseus, quo correpto, uulpecula cubinum tollit. Tum demum miserum coruum pudet, pigetq; sui. Et iactura rei mista pudore dolet. Morale.

Nonnulli sic auidi laudis sunt, ut cũ suo probro, & dãno ament assentatorem. Eiusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quod si uitaueris iactantiam, facile assentatorum pestiferũ genus uitaueris. Si tu uoles esse Thraso, nusquam deerit Gnatho.

De Leone senectute confecto.

LEo qui in iuuentute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas. Reddunt talionem bestiæ. Dente aper, cornu petit taurus. Imprimis asellus uetus, ignauiæ nomen cupiens abolere, uerbis & calcibus strenuæ insultat. Tum gemebundus leo, hi quibus olim nocui, iã uicißim nocent, & merito: sed hi quibus aliquando profui, iam uicißim non prosunt, imò etiam immerito obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos, stultior, qui falsis amicis confisus fuerim. Morale.

In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si multum

uultum mutarit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ. Quæ quidem fortuna simul ac mutata erit, & illi mutabuntur. Et bene tecum actū erit si non inimici fuerint. Merito queritur Ouid. En ego nō paucis, quondam munitus amicus. Dum flauit uelis aura secunda meis. Vt fera nymboso tumuerunt æquora uento: In medijs lacera puppe relinquor aquis.

Lib. 2. de pōt. ele. 3.

De cane & asino.

DVm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id uidens, altius gemit, cœpit eum pigere suæ sortis, iniquę putat comparatū. canem gratum esse cunctis, pasciq; de mensa herili, idq; ocio ludoq; consequi. Sese contra portare clitellas, cædi flagello. nunquam ociosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blanditijs, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rē tentaturus, procurrit obuiam, subsilit, pulsat ungulis, exclamante hero, accurrere serui, & ineptus asellus, qui se urbanū credidit, fuste uapulat. Morale.

Non omnia possumus omnes (ut ait Vergilius in Bucolicis) nec omnes omnia decēt. Id quisq; uelit, id tentet, quod poßit. Non sumus id quod Græce significantius dicitur, ὄνος λυρας, id est, asinus lyrarū, uel liræ: Sic autē Bohetius. Asinus ad lyram positus. Repugnante natura, irritus est labor. Tu nihil inuita facies, dicésue Minerua, teste Hor.

Eras. Chi. li. 2. cen. 3 adag. 44.

Eras. Chi. 1. Cent. 3. ada. 25.

Seneca li. epist.

De Leone & Mure.

LEo æſtu curſuq́; defeſſus, ſub umbra fronde ſuper uiridi quieſcebat. Murum autem grege tergum eius percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captiuus, indignum ſe eſſe cui Leo iraſcatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ beſtiolæ nihil eſſe laudis, captiuum dimittit. Nec uero ita multo poſt leo forte dum per ſaltum currit, incidit in plagas. Rugire licet, exire nõ licet, Rugientem miſerabiliter leonem mus audit, uocem agnoſcit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæſitos inuenit, inuentos corrodit, leo è plagis euadit. Morale.

Hæc fabella ſuadet potentibus clementiam. Etenim ut ſunt res humanæ inſtabiles, egent interdum ipſi potentes ope humiliorum, Quare uir prudens, & ſi poteſt timebit uel ulli hominum nocere. Qui autem non timet nocere alteri, ualde deſipit. Quid ita? Quia & ſi iam potentia fretus, neminem metuis, forſan olim erit ut metuas. Conſtat enim eueniſſe claris, magniſq́; Regibus, ut uilium homuntionũ uel gratia indiguerint, uel iram metuerint.

De Miluo & Aegroto.

LEcto decumbebat miluus, iam fermè moriens, matrẽ orat, precatum ire deos. Mater reſpondet nil opis illi ſperandum à dijs, quorum ſacra, & aras ſuis rapinis toties uiolaſſet. Morale.

Decet uenerari ſuperos. Illi enim pios iuuant, impios auerſantur, in fœlicitate neglecti, in miſeria non exaudient. Quare

Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in aduersis rebus præsentes sint uocati.

De Hirundinibus.

CVm primum cœptum est seri linum, hirundo suadet auiculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam uatem hirundinem uocant. Surgente iam lino, & uirescente, rursus monet euellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum ne nunc quidem consulentem audirent. Hirundo auium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam. Init cũ eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris auibus è lino fiunt retia, & laquei. Morale.

Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec recte consulentes audiunt. Sed cũ in periculis sunt & damnis, tum demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superq; consilij est, hoc inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse prometheum, quàm Epimeteum. Fuere hi fratres, nomina sunt greca, Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem, Quod declarat interpretatio nominum.

Eras. Chi. 1. Cen. 1. Adag. 31.

De Ranis & earum Rege.

GEns ranarum cum esset libera, Ioui supplicabat dari Regem. Ridere Iupiter uota ranarum, illæ tamen iterum atq; iterum instare, donec ipsum perpellerent. Deijcit ille trabem, ea moles ingenti fragore quassat fluuium: territæ silent ranæ, regem uenerantur. Accedunt pedetentim propius, tandem abiecto metu, insultant & desultant. Iners

rex lusui est, & cõtemptui. Lacessunt rursum Iouem, orant regem dari, qui strenuus sit. Dat Iupiter ciconiam. Is præstrenue perambulans paludem, quicquid ranarum obuiam sit uorat. De huius igitur sæuitia ranæ frustra quæstæ sunt. Iuppiter non audit, nam & hodie adhuc quærentur. Vespe-ri enim ciconia cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iuppiter, ut quæ regem clementem sint deprecatæ, iam ferant inclementem. Morale.

Perinde atq; ranis euenire solet plebi, quæ si regem paulo mansuetiorem habet, ignauum, inertẽq;, esse caussatur, optat aliquando cõtingere sibi uirũ. Contra si quãdo nacta est regem strenuum, huius sæuitiam damnat, prioris laudat clementiam. Siue quod semper præsentium nos pœnitet, siue quod uerum est uerbum, noua ueteribus non esse potiora.

De Columba & miluis.

COlumbæ olim bellum gessere cũ miluo, quem ut expugnarent, delegerunt regem accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius ac miluus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes, pati bella milui, quàm tyrannidem accipitris. Morale.

Neminem suæ sortis nimium pigeat. Nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam sortem, modo tollerabilis sit, mutari non optem. Multi noua sorte quæsita, ueterem rursus optarunt. Ita pleriq; ingenio sumus omnes, nosmet nostri pœnitet.

Ode. 16. lib. car. 2. Eras. Chi li. 1. cẽ. 6. ada. 42.

De Fure & Cane.

Furi aliquando panem (ut sileat) porrigenti, respondit canis: insidias tuas noui, panem das, quod desinam latrare. Sed ego tuum munus odi, quippe si ego tulero panē, tu ex his tectis cuncta asportabis. Morale.

Caue parui commodi causa amittas magnum, caue cuiuis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigne dicunt, sed & benigne faciunt.

De Lupo & Sucula.

Parturiebat sucula, pollicetur lupus se custodem fore fœtus. Respondet puerpera, lupi obsequio se non egere. Si uelit pius haberi, si cupiat gratū facere, longius abeat. Lupi enim officium constare non præsentia, sed absentia.

Morale.

Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui, suum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

Olim rumor erat parturire montes, homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pauore expectantes. Pariunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori. Morale.

Hanc fabellā tangit Horatius. Parturiunt mōtes (inquit) nascetur ridiculus mus. Notat autē iactantiā. Iactabūdi. n. cū magna profidētur, & ostendant, uix paruo faciunt. Quapropter Thrasones illi iure sunt materia ioci, & scommatū

Eras. Chi. li. 1. cen. 6 ada. 14. In arte poetica.

Vetat

Vetat item hæc fabella inanes timores. Plerunq; enim grauior periculo est periculi metus imò ridiculum est quod metuimus.

De Cane uenatico.

CAnem uenaticũ, qui iam senuerat, instigat herus frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Præhenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus uerbere, & uerbo, Canis respondet, debere sibi iure ignosci, iam senuisse, ac iuuenum fuisse strenuem. Sed ut uideo inquit, nihil placet sine fructu. Iuuenem amasti, senem odisti, Amasti prædabundum, odisti tardum edentulum. Sed si gratus esses, quem olim iuuenem frugis causa dilexisti, senem fructuosæ iuuentus gratia diligeres. Morale.

Recti canis, nam teste Nasone, Nihil nisi quod prodest charum est: En detrahe menti spem fructus auidæ, nemo petendus erit. Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Lib. 2. de Pont. Elego. 3 1.

Turpe quidem dictu, sed si modo uera fatemur.
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlua insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide occipiunt fugere. Fugientes, cum obsisteret palus, stetere anxij, utrinq; comprehensi periculis. Quoq; maioris esse incitamentum timoris, uident in palude mergi ranas. Tũ ex leporibus unus prudentior cæteris ac disertior, quid inquit inaniter timemus? animo opus est, corporum quidem

dem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum. Morale.

Omni in re opus est animo. Iacet uirtus sine confidentia. confidentia enim dux, & regina uirtutis est.

De Hędo & Lupo.

CApra cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus qui id procul audierat, post matris discessum, pulsat fores, uoce caprissat, iubens recludi, Hœdus dolos præsentiens, non aperio, inquit, nam etsi uox caprissat, tamen equidem per rimulas Lupum uideo. Moralc.

Obaudire parenti filios, ipsis est utile & iuuenem seni decet auscultare.

De Ceruo & Lupo.

CEruus coram lupo ouem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidem erat inscia, tamen ob lupi præsentiam, spōdet se daturam. Dicitur solutioni dies. Dies adest, monet ceruus ouē. Illa it inficias. Quod enim promiserit, excusat factū id metu, & præsentia lupi: Votum extortum non esse seruandum. Morale.

Sententia iuris est. Vim ui repellere licet. Ex hac fabella noua quædam nascitur. Fraudem fraude refellere licet.

Cicero in oratio. pro Milone.

De Rustico & Angui.

RVsticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Euadit illa non sine uulnere. Postea rusticus deueniens ad paupertatē, ratus est id in

fortunij

fortunij propter anguis iniuriam sibi accidere, igitur supplicat angui ut redeat. Ille ait, ignoscere se, sed redire nolle. Neq; enim fore securum, cum rustico tanta sit domi securis: liuorem uulneris desijsse, superesse tamē memoriā. Morale.

Ei, qui semel fidem soluit, iterum habere fidem, uix est tutum. Iniuriā quidem donare, id sané misericordiæ est, cauere autem sibi & decet & prudentiæ est.

De Vulpecula & ciconia.

Vulpecula uocarat ciconiam ad cœnam. Obsonium in mensam effundit, quod cum liquidum esset ciconia frustra rostro tentante, uulpecula lingit. Abit elusa auis, pudetq; iniuriæ. Post plusculum dierum redit, inuitat uulpeculam. Vitreum uas situm erat plenum belli obsonij. Quod quidem uas cum esset arcti gutturis, uulpeculæ obsonium licuit uidere, & esurire, gustare non licuit. Ciconia rostro, facile exhausit. Morale.

Risus risum, iocus iocū, dolus dolū, fraus meretur fraudē.

De Lupo & capite picto.

Lupus in officina sculptoris caput humanum repertū uersat, miratur, sentiens (id quod erat) nihil habere sensus. O pulchrum, inquit, caput: est in te artis multum, sed sensus nihil. Morale.

Externa pulchritudo, si aßit, grata est, sin alterutra carendum est præstat externa, quam interna careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eo sit odiosior, quo formiosior.

De

De Graculo.

GRaculus ornauit se plumis pauonis. Deinde pulchel lus sibi uisus, fastidito genere suo, contulit se ad pauonum genus. Illi tandem intellecta fraude, stolidam auem coloribus nudarunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo epistolarum libro narrat de cornicula, ait eam olim adornatam collectis, quæ auibus exciderāt, plumis, post ubi unaquæq; auium suam plumam decerpsit, ridiculam fuisse. Ne si forte suas repetitum uenerit olim Grex auiū plumas, moueat cornicula risum. Furtiuis nudata colorib.

Morale.

Notat hæc figura eos, qui se gerunt æquo sublimius, qui cum his uiuunt, qui & ditiores sunt, & magis nobiles, quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probe Iuuenalis monet. E cœlo descēdit γνῶθι σεαυτόν, hoc est, nosce teipsum.

Eras. Chi. li 1. Cent. 6. ada 95

De Musca & formica.

MVsca altercabatur cum formica, se nobilem, illam ignobilem, se uolitare, illam repere, se uersari in tectis regum, illam cauernis latere segitem rodere, aquam bibere, se splendide epulari iactitabat, & hæc tamen otio nanscisci. E regione formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam. Muscam uagam esse, se stabilem, sapere formicæ grana & fluenta quod muscæ pastilli et uina: atq; hæc se non segni ocio, at strenua opera nancisci. Porrò formicā lætam esse & tutam, charam omnibus, exemplar deniq; laboris, muscam anxiam cum periculo esse, cunctis infestam,

cunctis inuisam exemplar deniq; segniciei, Formicam hyemis memorem, alimenta reponere, muscam in diem uiuere, hyeme aut esurituram, aut certe morituram. Moralia.

Eras. Chi. 1. cent. 1. adag. 27.

Qui pergit quæ uult dicere, quæ non uult audiet. Musca si bene dixißet, bene audißet. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior uita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.

De Rana & Boue.

RAna cupida æquandi bouem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere. Nihil enim esse ranam ad bouem. Illa secũdam intumuit, clamitat natus, crepes licet mater, bouem nunquam uinces. Tertium autem cum intumuisset, crepuit. Morale.

Cuiq; sua dos est, Hic forma, ille uiribus, hic opibus, ille pollet amicis. Vnumquẽq; suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quo circa quisq; semet consulet, nec inuideat superiori, quod miserum est: nec(quod stultitiæ est) certare optet.

De Equo & Leone.

VEnit ad æquum comedendum leo. Carens autẽ præsenecta uiribus, meditari cœpit artem, medicum se profitetur, uerborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem oponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sentẽ medicus educat. Paret leo, at equus quanta potuit ui, calcem leoni impingit, & se continuo conijcit in pedes Leo uix tantem ad se rediens

diens (ictu enim prope exanimatus fuerat) precium, inquit, fero ob stultitiam, & is iure effugit. Dolum enim dolo ultus est. Morale.

Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Nō est timendus hostis, qui hostem præ se fert, sed qui cum hostis sit, beneuolentiam simulat, is demum timendus, & odio dignißimus.

De Equo & Asino.

Equus phaleris sellaq; exornatus, cum ingēti hinnitu per uiam currebat. Currēti autem onustus asellus forte obstabat. Equus ira fremebundus, & frena ferox spumātia mandens, quid inquit, tarde, ignaue obsistis equo? Cede inquam, aut proculco te pedibus. Asellus contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti, & cursum intendenti, crepat inguen. Tum cursui et ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, dein carrario uenditur. Videt postea, cū carro uenientē asellus, & affatur. Heus bone uir, quid istud ornati est? Vbi aurata sella? bullata cingula? ubi nitidum frænum? sic amici necessum fuit euenire superbienti. Morale.

Pleriq; in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ, Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatē incurrunt. Eos qui fœlices uidentur, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunij esse, fuisse fœlicem. Accedat ad cumulum infœlicitatis id quoq; mali, contemnentur ab ijs, quos ipsi contempsere, & illudent eis ij, quos ipsi risere.

De Auibus & quadrupedibus.

AVibus pugna erat cũ quadrupedibus. Vtrinq; ſpes utrinq; metus, utrinq; erat periculum. Veſpertilio autem relictis ſocijs, deficit ad hoſtes. Vincunt aues duce et auſpice Aquila. Transfugam uero ueſpertilionem damnãt, uti ne ad aues unquam illi ſit reditio, uti ne luci unquam ſit uolatus. Hæc cauſſa ueſpertilioni eſt, ut nõ niſi noctu uolet.

Morale.

Qui cum ſocijs aduerſitatis & periculi particeps eſſe renuit, proſperitatis & ſalutis expers erit.

De Lupo & Vulpe.

LVpus cum præde ſatis eſſet, in ocio degebat. Accedit uulpecula, ſciſcitatur ocij cauſam. Senſit lupus inſidias fieri ſuis epulis, ſimulat morbum eſſe cauſſam, orat uulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolum non ſuccedere, adit paſtorem, monet petere latebras lupi, hoſtem enim ſecurum poſſe inopinato opprimi. Adoritur paſtor lupum, mactat, illa potitur antro & præda. Sed fuit illi breue ſceleris ſui gaudium. Nam non ita multo poſt idem paſtor, & ipſum capit. Morale.

Fœda res inuidia eſt, & ipſi interdum authori quoq;
Pernicioſa. Flaccus Epiſtolarum lib. primo.
Inuidus alterius rebus marceſsit rebus opimis.
Inuidia ſiculi non inuenere tyranni
Maius tormentum,

De Ceruo.

Ceruus

CErius in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis, & ramoſa cornua, ſed tibiarum exilitatem damnat. Forte dum contemplatur, dum iudicat, interuenit uenator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agente nymbos ocyor Euro. Inſectantur fugientem canes. Sed cum intraſſet condenſem ſyluam, implicita ſunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecere, ut præda eſſet canibus. Morale.

Fugenda petimus, petenda fugimus. Placēt quæ offitiūt, quæ cōferūt diſplicēt. Beatitudinē cupim9, priusq̄ ubi ſit intelligamus Opū excellentiā, & honorū celſitudinē quærimus, in his beatitudinē ſitā opinamur, in quibus tamē multū laboris eſt & doloris. Pulchre id ſignificat Lyricus ille noſter. Sepius uentis agitatur ingens Pinus, & celſæ grauiore caſu decidunt turres, feriuntq; ſummos fulmina montes. Horat. li. 2. od. 10.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam uipera, c pit rodere. Subriſit lima, quid inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi ante contriueris dentes, quam me atteras, quæ duritiā æris præmordere ſoleo. Morale.

Etiam atq; etiam uide, qui cum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuis, non illi, ſed tibi nocueris.

De Lupis & agnis.

LVpis & agnis, quibus natura diſcordia eſt, fœdus aliquando fuit, datis utrinq; obſidibus, lupi ſuos catulos, oues canū cohortem dedere. Quietis ouibus ac paſcentibus

lupuli matrum desiderio ululatus ædunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdusq; solutum clamitant, ouesq; canum præsidio destitutas laniant.

Morale.

Inscitia est si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desijt. Fortaßis & caussam cœperit, cur te nudatum præsidijs adoriatur.

De Sylua & Rustico.

QVo tempore etiam arboribus suis sermo erat, uenit rusticus in syluam, rogans, ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylua, Rusticus aptata securi, cœpit arbores succidere. Tum et quidem sero, pœnituit syluam suæ facilitatis. Doluit seipsam esse caussam sui exitij.

Morale.

De quo bene merearis uide. Multi fuere, qui accepto beneficio, in authoris abusi sunt perniciem.

De membris & uentre.

PEs et manus uentrem olim incusarunt, quòd ab ocioso eo lucra ipsorum uorarentur. Iubet aut laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille semel, & iterum negant tamen manus alimentum, exhausto inedia uentre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus uoluit tandem officiosa esse, uerum id sero. Nam uenter desuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus dum uentri inuident, cũ uentre pereunte pereunt.

Morale.

Perinde atq; in membrorum societate est, ita habet se societas humana. Membrum eget mēbro, amicus eget amico.

Quare

Quare mutuis operis, & mutis officijs utendum est. Neq; diuitiæ, neq; dignitatum apices hominem satis tuentur. Vnicum & summum præsidium, complurium amicitia est.

De Simia & uulpecula.

Simia uulpeculam orat, ut partem caude sibi donet ad tegendas nates. Illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse, & se malle humum cauda sua uerri, quam simiæ nates tegi. Morale.

Sunt qui egeant, sunt quibus superet. Nulli tamen diuitum id moris est, ut re superflua beet egenos.

De Ceruo & Bobus.

Ceruus uenatorem fugiens, coniecit se in stabulum, boues orat, ut in præsepe latitare liceat. Boues tutum esse negant. Mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modo ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non uidet, exit. Gestire ceruus, & nihil iam timere. Tum unus è bobus, & æuo & consilio grauis, facile, inquit, erat hunc, qui talpa est, fallere, sed ut herum, qui argus est lateas, hoc opus hic labor est. Mox deinde introgreditur herus. Qui ut serui negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cerui deprehendit sub fœno cornua, inclamat famulos, accurrunt, feram occludunt, & capiunt. Morale.

In aduersis rebus & periculis latebræ difficiles sunt inuentu, aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exagitat, aut quia ipsi metu impediti, et inopes cōsilij semet imprudētia ꝑdūt

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, uisebant animalia, una offitium differente uulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cū epistola quæ uenire admoneat. Gratißimam rem ægroto fore eius unius præsentiā. Nec quicq̄ periculi fore, cur uulpecula metuat. Leonē .n. primū quidē amicißimū esse uulpeculæ, ideoq; percupere eius colloquiū. Deinde ægrotū esse & decumbere, ut etiam si id, quod non erat, uelit, nocere tamē nō queat. Rescribit uulpecula, optare se, ut leo cōualescat idq; oraturam superos, Cæterū minime uisuram, terreri .n. se uestigijs. Que quidē uestigia, cū omnia sint antro leonis aduersa, & nulla auersa, eam rem indiciū esse, multum quidē animalium introijsse, sed exijsse nullum. Morale.

Hora. lib. Episto. 1. Episto. 1.

Olim quod uulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam quia me uestigia terrent,
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Morale.

Caue fidem habeas uerbis, ni caueris, sepe tibi dabuntur uerba. Capienda est coniectura, cum ex uerbis, tum ex factis, & ex his illa sunt iudicanda.

De Vulpecula & mustela

VUlpecula longa incedia tenuis, forte per angustiorem rimam in cameram frumenti repsit. In qua cū probe pasta fuit, dein rursum tentantem egredi, distentus impedijt uenter. Mustela luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cauum macra redeat, quo macra intrarat

intrarat. Morale.

Videas complures in mediocritate lætos esse atq; alacres uacuos curis, expertes animi molestijs. Sin hi diuites facti fuerint, uidebis eos mœstos incedere, nunquàm frontem porrigere, plenos curis, animi molestijs obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit.

Forte per angustam tenuis uulpecula rimam, *Hora. li. 1 Episto. 7.*
Repserat in cameram frumenti, postq; rursus
Ire foras pleno tentabat corpore frustra.
Cui mustela procul si uis, ait, effugere isthinc,
Macra cauum repetas arctum, quem macra subisti.

De Equo & Ceruo.

Equus gerebat bellum cum ceruo. Pulsus tandem è pascuis implorabat opem humanam. Redit cum homine, descendit in campum, uictus antea, iam fit uictor. Sed tamen hoste uicto, & sub iugum misso, ipse uictor necesse est seruiat homini. Equitem fert dorso, & frenum ore. Morale.

Dimicant multi contra paupertatem. Qua per fortunam & industriam uicta sæpe uictoris interit libertas. Domini quidem & uictores paupertatis seruire incipiunt diuitijs, aguntur auariciæ flagris, parsimoniæ cohibentur frenis, nec quærendi tenent modum, nec, iusto quidem auaritiæ suplicio, partis rebus audent uti. Horatius de hac fabella.

Hora. lib. Episto. 1. episto. 10

Ceruus equum pugna melior, communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo.
Imploraiut opes hominis, frænumq; recepit.

Sed postquam uiolans uictor discessit ab hoste
Non equitem dorso, non frenum repulit ore.
Si qui pauperiem ueritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum uehet improbus, atq;
Seruiet æternum, qui paruo nesciat uti.

AESOPI FABVLAE HAdriano Barlando interprete.

De duobus adolescentibus.

ADolescentes duo obsonium apud cocum sese empturos simulāt. Coco alias res agente, carnem alter é canistro surripit, dat socio, ut sub ueste occulat. Cocus subrepta sibi carnis partem ut uidit, furti utrunq; cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Iouem nihil habere: is uero qui habuit, nihil abstulisse identidem deierat. Ad quos, me quidem, inquit Cocus, fur nunc latet, sed is inspexit, is scit, quē iurastis. Morale.

Si quid peccauimus, id non statim sciunt homines, at Deus omnia uidet, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppreßius, prudentiusq; peccabitur.

De Cane & Lanio.

Canis

Canis in macello cum lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuo quantum potuit cõiecit. Lanius iactura rei perculsus, primum tacuit, deinde animum recipiens, sic procul acclamitauit. O furacissime curre tutus, impune tibi licet, tutus enim es nunc ob celeritatem, post hac autem cautius mihi obseruaberis. Morale.

Hæc fabula significat plerosq; omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.

De Cane & Oue.

Canis ouem in ius uocat, panem ex mutuo debere clamitans, illa it inficias. Miluus, Lupus, Vultur accersuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatam canis rapit, ac deglubit. Morale.

Falsis testimonijs opprimi quàmplurimos, cum nemo nescit, tum hæc quàm optime docet fabellula.

De Agno & lupo.

Agno comitanti caprum, lupus fit obuiam, rogitat, cur relicta matre, olidum potius sequatur hircum suadetq;, ut ad distenta lacte matris ubera redeat, sperans ita fore abductum, ut laniet. Ille uero, mater me ò lupe, inquit huis commisit, huic summa cura seruandi data est. Parenti potius, quam tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, seductum mox percerpere. Morale:

Noli omnibus fidem habere, multi enim dum alijs uidentur uelle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente & Cãto.

Cum adolescens quidam in delicijs amoribusq; usurpasset catum, Venerem precibus fatigauit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus, fit Metamorphosis, quæ adolescenti misere amãti perplacuit, nẽpe tota succi plenuli, tota cãdula, tota elegãtula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec uero ita multo post percupiens experiri dea, nunquid catus cum corpore mutasset, & mores, per impluuium immittit musculũ, ibi risu prorsus, atq; ludo res digna accidit. Conspectam illico bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans fœminæ uultus iterum in catum.

> Cum pedibusq; manus, cum paruis brachia mutat
> Cruribus, & caudæ est mutatis addita membris.

Morale.

Hora. li. 1. Episto. 11 Cœlum non animum mutant, qui trans mare currunt. Nimisq; difficile est assuta relinquere. Naturam expellas furca, tamen usq; recurret, inquit Horatius.

De Patre & filijs.

Complures habebat agricola filios adolescentulos, ijq; inter se discordes fuere, quos pater elaborans trahere ad mutuum amorẽ, apposito fasciculo iubet singulos breui circundatum funiculo effringere, imbecilla ne quicquã conatur ætatula. Soluit parens, redditq; singulis uirgulam quã cum pro suis quisq; uiriculis facile frangeret. O, inquit, filioli, sic concordes uos uincere poterit nemo. Sed si mutuis uolueritis sæuire uulneribus, atq; intestinum agitare bellũ,

eritis

eritis tandem præda hostibus. Morale.

Docet hic apologus, concordia paruas res crescere, discordia magnas dilabi. Salustius.

De Rustico & equo.

RVsticus equum uacuum, asinumq; sarcinnulis egregie onustum producit ad uiā. Defessus asellus, equū sibi onera ut adiutet et orat, si saluum uelit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere grauatus procumbit, moritur. Herus omne, onus mortui quoq; aselli corium in equi dorsum reclinat, quibus cum ille deprimeretur, me miserum, inquit, merito meo sic nunc exerceor, qui dudum laboranti asino opitulari nolui. Morale.

Monemur hac fabula, ut oppreßis subueniamus amicis. Ortus nostri (inquit plato) partem sibi patria uendicat, partem amici. Plato.

De Carbonario & fullone.

FVllonem inuitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo nō est, inquit, mi homo istuc mihi uel cordi uel utile, uereor enim magnopere, ne, quæ ego eluā tu reddas tam atra, quám carbo est. Morale.

Monemur hoc apologo cum inculpatis ambulare, monemur sceleratorum hominum consortia, ueluti pestem quandam deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem sodalitia comertia, etiam in mores penetrant, & perinde quisq; euadit, ut quibus cum uersatur.

De aucupe & palumbo.

It uena-

IT uenatum auceps, uidet nidulantem procul in altißima arbore palumbum, adproperat, deniq; insidias molitur, premit forte calcibus anguem, hic mordere, ille improuiso exanimatus malo, me miserum, inquit, dum alteri insidior, ipse disperio. Morale.

Significat hæc fabula nonnunquàm eos suis artibus circũ uenire, qui res nouas moliuntur.

De buccinatore.

BVccinator quidam ab hostibus capitur, abducitur, trepidare ille, supplicare, ut parcant innoxio, se quando nihil unquam armorum præter unam buccinam gestauerit hominem ne potuisse quidem occidere, nedum uoluisse. Illi contra murmure tum sæuo, tum uerberibus intonant, nihil agis scelus, maxime noces, atq; nunc hic trucidabere, quod cum ipse tu fateris, sis rei militaris imperitus, cornu isthoc tuo aliorum excitas, enibrasq; animos. Morale.

Grauißime peccant nonnulli, qui ad mala, quiq; satis pronis principibus, ut inique agant consulunt, atq; huiusmodi quædam ad illorum aures occinunt. Quid etiã dubitas? an te principem esse oblitus es? an non tibi quod lubeat licet? tu legibus maior, in te legirupæ nomẽ cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus, tui nihil poßident quod tuum non sit, tu potes & seruare & perdere, tibi fas est opibus dignitateq; agere quẽ uisum sit. Fas est ubi libuerit, adimere, alios alias uel damnant uel commedant, tibi nihil non honestißimum futurum.

De

De Lupo & Cane.

LVpus cani ante lucem in sylua forte fortuna fit obuiam, salutat, aduentũ gratulatur, deniq; rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum uniuersæ familiæ non dici potest, quam sim gratus. Ne tu inquit lupus, multo es fœlicissimus ô canis, cui tam benignus & comis cõtigit herus, quo cum ô utinam commorari et mihi liceat, nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis noui status cupidissimum uidens lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de pristina ferocia aliquid remittere, & seruitutem seruire uelit. Stat sententia, lupo libitum est deambulare ad uillam, sermones ædunt in itinere prorsus iucundissimos. Postea uero cum illuxit, cõtritum canis collum uidens lupus, Quid sibi uult, inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata ceruix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereq́; nonnũquam, id ægreferens herus, crebris me tundebat uerberibus prohibens etiamne quem præter furem lupumq́; adorirer, ego sic uapulando uictus sum, & mitior factus, hocq́; genialis sæuitiæ seruaui signum. Lupus hoc audito, ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur ô canis, cum tua istac seruitute, mihi mea potior est libertas.

Morale.

Optabilius est in humili casa dominum esse, & panem atrum uorare, q̃ in amplissima regia opiparis mẽsis frui, & obnoxi-

obnoxium trepidumq; agere. Nam libertas sublimi exulat aula, ubi accipienda uenit, & mußitanda iniuria est.

De agricola & canibus.

AGricola cum ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuria laborare, interficit oues, mox & capellas, postremo boues quoq; mactat, ut habeat quo inedia penè exhaustum corpusculum sustentet. Id uidentes canes, salutem fuga quærere constituũt, sese enim non uicturos diutius, quando ne bobus quidẽ, quorum in opere rustico faciundo utebatur opera, pepercerit herus. Morale.

In quam domum mercedis gratia te tradas, uide. Non nulli humanißimi sunt heri. Multi etenim hodie eo dementiæ prolabuntur, ut uel seruos infortunio malo & damno libenter macient.

De Vulpe & Leone.

VVlpecula quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id forte animalis contemplata trepidare, et fugitare. Cum iam tertio obtulisset sese obuiã leo, tantũ abfuit ut metueret quicquam uulpes, ut confidenter illum audiuerit, salutaueritq;. Morale.

Omnes nos consuetudo audaciores facit, uel apud eos, quos antea aspicere uix ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

VVlpeculæ proles foras excurrerat, ab aquile comprehensa matris fidem implorat: accurrit illa, ut ca

ptiuam

tius in prolem dimittat, aquilam rogat, aquila nactus præ-
dã ad pullos subuolat. Vulpes correpta face, quasi illius mu-
nitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum iam ar
borem concendisset, & ipsa nunc te, inquit, tuosq; si potes
tuere, trepidans aquila incendiũ dum metuit, parce, inquit,
mihi, paruisq; liberis, tuũ quicquid habeo reddidero. Mo.

Per aquilam potentis, atq; audacis animi homines in-
tellige. Per uulpem pauperculos, quos calumnijs premere,
contumelijsq; afficere, diuitibus æque studium est. Verum
quando est sua, & formicis ira, impotentes ij acceptam in-
terdum probè ulciscuntur iniuriam.

De Agricola & gruibus.

GRuibus, anseribusq; sata depascentibus, laqueum pre
tendit rusticus, capiuntur grues, capiuntur anseres,
capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentẽ sese clamitans
& nec gruem, nec anserẽ esse, sed auium omnium optimam
quippe quæ parenti sedulo semper inseruire, eũdemq; senio
confectum alere consueuerit. Agricola horum, inquit, nihil
me fuget, uerum cum nocentibus postquam te cepimus, cum
his quoq; morieris. Morale.

Qui flagitium committit, & is qui impuris se adiungit
socium, pari pœna plectuntur.

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum commedendum catus, non satis autẽ
hebens ad nocendum caussæ, gallum criminari occi-
pit, obstreperam esse autem dictitans, utpote quæ uoce tam
acuta

acuta noctu dormientes homines expergefaciat. Ille se innocentem ait, cum sic excitet in opera mortales. Catus contra intonat, nihil agis scelestе, cum matre rem habes, nec sorore abstines. Id gallus quoq; expurgare cum niteretur. Nec hoc inquit, perseuerãtius sæuiens catus, quicquam facis, tu mihi hodie discerperis. Morale.

Vetus dictum esse ait Guilbelmus Goudanus, ut canem cædas facile inueniri baculum. Malus, si libitum fuerit, quo iure, quaq; iniuria te præcipitem dabit.

De Opilione & agricolis.

opilio vel
opilio. dis
Schafhirt oder
Schäffer.

PVer editiore pratulo oues pascebat, atq; per iocum terq; quaterq; lupũ adesse clamitans, agricolas undiq; excicbat, illi sæpius illusi, serio auxilium imploranti, dum non subueniunt, fiunt oues præda lupo. Morale.

Si mentiri insueuerit quispiam, huic si quando uerũ narrare occeperit, haud facile habebitur fides, superiori apologo finitimus est ille apud Horatium de plano scurra iocus.

Horatius lib. 1. epistola. 18.

Nec semel irrisus triuijs attollere crura,
Fracto crure Planum, licet illi plurima manet
Lachrima, per sanctum iuratus dicat Osirim.
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.
Quære peregrinum, uicinia rauca reclamat.

De Aquila & Coruo.

RVpe editißima in agni tergum deuolat Aquila, uidens id coruus, imitari (uelut simius) gestit Aquilã, in arietis uellus se demittit, demissus impeditur, impeditus compræ-

comprehenditur, comprehensus proijcitur pueris. Morale.

Non aliorum, sed sua se quisq; uirtute æstimet. Tuo te pede metire, inquit Horatius. Id uelis, id tentes quod poßis.

De cane inuido & boue.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis, uenit bos ut comedat. ille sese surrigens, prohibere. Bos, dij te cum tua isthac inuidentia perdant, inquit, qui nec fœno uesceris nec eo me uesci sinis. Morale.

Eo sunt ingenio pleriq;, ut alijs inuideant, quod ipsi mẽtis inopia assequi nequeunt.

De Cornice & oue.

STrepidat in ouiculæ dorso cornicula. Ouis cani inquit si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, scio q bus insultem, placidis molesta, sæuis amica. Morale.

Impotenti, & syncero perpetua est cum malis parata certatio, illidetur solo innocentißimus quisq; nocentis uero præ ferocis hominis aures adstrepit nemo.

De Pauone & luscinia.

PAuo apud summi Iouis sororem, & coniugem Iunonem quæritur lusciniam suaue cantillare, sed ob raucã rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno, dos sua à dijs cuiq; . Luscinia cantu, tu plumis longe superas, unumquemq; sua sorte decet esse contentum. Morale.

Quæ diui largiuntur, grato sumamus animo, neq; maiora quæsierimus. Superi temere agunt nihil.

De mustela seniculo & muribus.

Mustela præ senio uiribus carens, mures iam ita ut solet, insequi non ualebat, meditari cœpit dolũ, in farinulæ se colliculum illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem uenetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustela uorantur. Morale.

Vbi uiribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est, Lysander Lacedæmonius subinde dicere solebat. Quo non perueniret leonina pellis, uulpinam assuendam esse. Quod sic lucidus dixeris. Vbi uirtus non satis potest, adhibenda est astutia.

APOLOGVS EX MANTVA-no traductus.

Rvsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma, hero le-ctis donabat urbano, qui illectus incredibili pomorum dul-cedine, malum tandem ad se transtulit, ea ueterrima repen-te exaruit, atq; ibi poma pariter et malus periere. Quod cũ patrifamilias nunciaretur, heu difficile est, inquit, annosam transplantare arborem, satis superq; fuerat, si frenos meæ nouissem imponere cupiditati, fructus ramo decerpere.

Hanc fabulam sic Mantuanus.

Rusticus ex mala dulcissima poma legebat.
Vnde dare urbano dona solebat hero.
Ast herus illectus frugum dulcedine, malum.
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repente

Aruit

Aruit, & proles cum genitrice obijt.
Heu male transfertur senio cum indurit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma satis. Morale.
Qui nondum sapiunt, atq; inconcessa sequuntur,
Desipiunt, cohibet qui sua uota sapit.

FABVLAE M. PETRO SCOTO VIro ornatiss. eidemq; humanissimo, scriptæ à Barlando.

De Leone & rana.

AVdire uocem uisus leo profundi, subsistit nō sine trepidatione magni quippiam expectans, egreditur tādem aquis ranula. Leo deposito metu appropians, bestiolam proculcat pedibus. Morale.

Vetat hic apologus inanes timores, ut illa à Guilhelmo Goudano uersa fabula de partu montium.

De Formica.

SItiens uenit ad fontem ut biberet formica, incidit forte in puteum, opitulatur eminus ex arbore deiecto ramo columba. Ramum conscendens formica seruatur, adest columbam ut capiat auceps, non sinit formica, aucupis pedem arripit mordicus, auolat columba. Morale.

Docet hæc fabula præclare meritis referendā esse gratiā.

De Auibus.

GEnus auium cum libere uageretur, optabat sibi dari regem. Pauo se in primis dignum, qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, pica, ô rex, inqt, si te imperante, aquila nos præstrenuæ (ut solet)

insequi cœperit, quo illam modo ambiges? quo nos pacto seruabis? Morale.

In principe non tam forma, quam corporis fortitudo spectanda est, & prudentia.

De ægroto & medico.

Medicus curabat ægrotum, ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, hic, inquit, intemperantia perijt. Morale.

Bibacitatem & libidinem, nisi quis mature reliquerit, aut nunquam perueniet ad senectutem, aut per breuem est habiturus senectutem.

De Leone & alijs.

Leo, asinus, uulpes eunt uenatum, capitur ampla uenatio, capta partiri iussa. Asino singulas singulis parte is ponente irrugijt Leo, asinum rapit, ac laniat. Postea uulpeculæ id dat negotij, quæ astutior, cum leone longe optima posita parte, sibi uix minimam particulam reseruasset, rogat leo à quo sic docta sit, cui illa, huius me, inquit, calamitas docuit: mortuum asinum ostendens. Morale.

Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hædo & lupo.

Fenestra prospectans hædus, prætereuntem lupum cō uitijs incessere audebat. Cui lupus, non tu, ait scelest mihi conuiciaris, sed locus. Morale

Et tempus & locus sæpe audaciam addunt homini.

De Asino.

Asinus

ASinus de hortulani sæuitia querens, Ioui supplicat alium dari herum. Exaudire Iuppiter uota asini, dat tegularium. Apud quem cum tegulas grauioraq; tergo uectaret onerat, accessit rursus Iouem, orat dari qui mitior sit. Ridere Iupiter, ille tamen nō destitit instare, orare usq; adeo, donec perpelleret. Dat illi coriarium, quem ubi pernouit asellus, me miserum, inquit, qui dum nullo sum contē tus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo, quantum auguror parcet. Morale.

Semper damnamus quæ præsentia sunt, & noua appetimus, quæ (ut dici solet) ueteribus non sunt potiora.

De Anu & ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas cōplures, quas quotidie anteq̄ lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negotij commotæ tædio, gallum obtruncant, sperantes iam necato illo, in medios sese dies dormituras. Sed hæc spes miseras, frustrata est, Hera enim, ut interemptum gallū resciuit, intempesta deinceps nocte surgere iubet. Morale.

Non pauci grauius malum dum, student euitare, in alterum diuersum incidant Peruulgatum est.

Incidit in Scyllam qui uult uitare Carybdin.

De Asino & equo.

ER. Ch. 1. cent. 5. ad. 4.

ASinus beatum putabat equum, quod pinguis esset, et in ocio degeret, se uero infelicem dicebat, quod macilētus esset, ac strigosus, quotidieq; ferendis oneribus ab im

miti hero exerceretur. Haud multo post ad arma conclamatum est, tum equus non equidem dorso, non frænum repulit ore, nec telum corpore. Hoc uiso, asinus magnas dijs gratias agebat, quod non equum se, sed asinum fecissent. Morale.

Miseri sunt, quos uulgus beatos iudicat, et non pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regē dicit fœlicem, quem omnium rerum compotem uidet, non consyderans in quantas rex solicitudines distrahatur, dum interim ipse optima cum paupertate cantillet.

De Leone & capra.

EDita rupe ambulantem capram forte conspicatus leo monet ut potius in uiride pratum descendat. Capra facerem fortaßis, inquit, si tu abesses, qui mihi non istud suadet, ut ego inde ullam capiam uoluptatem, sed ut tu habeas, quod uores famelicus. Morale.

Omnibus ne habeas fidem, quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture alijsq; auibus.

ANnuum se natalem celebrare adsimulat uultur, auiculas ad cœnam inuitat, ueniuntq; pleræq; omnes uenietes magno plausu, fauoribusq; accipit, acceptos laniat uultor. Morale.

Non sunt amici omnes, qui blande dicunt, aut benige se facere uelle simulant, latent sub hoc melle uenena.

De anseribus.

Anseres

ANseres unà cum gruibus agrum uastabant, quibus auditis rustici, protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ auolant grues, capiuntur anseres, qui impediti corporis onere, subuolare non poterant. Morale.

Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops, at diues seruit captus. In bello diuiciæ magis oneri sunt q̃ usui.

De Ioue & Simia.

IVppiter scire percupiens, quis nam mortalium scitißimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid usquam est animantium. Concurritur ad Iouẽ undiq;, aderat iam alituum, pecudumq; genus, inter quos & simia deformes catulos brachio gestans, cum aduenisset, à risu nemo temperare potuit, quinetiam Iuppiter ipse profuse admodum risit ibi continuo simia ipsa, imò inquit, nouit & Iuppiter iudex noster catulos meos magnopere omnes quotquot adsunt præcellere.

Morale.

Suum cuiq; pulchrum, ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyllis.

Quæ minime sunt, pulchra ea uidentur, amanti.

ER. Chi. 1. cen. 2. ad. 15.

ANIANI FABVLAE HAdriano Barlando interprete.

De quercu & Arundine.

FAſtus olim atq; adeo inſolentiæ plena quercus arundinem aggreſſa eſt ſi nunc, inquiens, pectus animoſum tibi, procede agedum ad pugnam, ut noſter duarum euentus oſtendat, utra uiribus præſtet. Arundo quercus cantum, exultationem, fortitudinisq; agitationẽ uanam nihil mirata, ſic reſpondit, certamen nũc abnuo, nec meæ ſortis me piget. Nam ſi in omnem partem mobilis, tempeſtates tamen peruinco ſonoras, tu ſi ſemel uaſto rex Aeolus antro luctãtes emiſerit uentos, concides, & mihi tum rideberis.

Morale.

Declarat hæc fabella, non eos ſemper fortiſſimos eſſe, qui nulla etiam laceſſiti iniuria alijs inſultant.

De Piſcatore et piſciculo.

Piſcator iacto in aquam hamo cibis illito, piſciculũ eduxit, orat, obſecratq; captiuus ſe minutulum uti abire ſinat, & adoleſcere, ut poſtea maiore ponatur. Piſcator, ego inquit, ſpem precio non emo, quippe qui eo fuerim ingenio ſemper, ut quicquid poſſem, mallem auferre potius in præſentia.

Eraſ. Chi. 2. cen. 4. ada, 5.

Morale.

Hæc nos monet fabella, ne certa unquam incertorum ſpe unguibus amittamus. Quid enim ſtultius (ut eſt apud Ciceronem) quam incerta pro certis habere.

De formica & cicada.

APpetente hyeme, frumentum in areolam ad ſolem trahe-

trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum Formica, cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunq; potes, atq; addis aceruo? Respondit illa, sibi id tēporis cantando transigi. Ridens formica, sic, ait, æstate cantitare soles, merito nunc esuris. Morale.

Monemur hac fabula dum adhuc robur corporis adest, quærere ea, quibus imbecilla sustentetur senectus. Per hyemem senectutem intellige. Per æstatem adolescentiam, & florem illum ætatis.

De Leone & tauro.

LEonem fugitabat taurus, in hircum incidit, is cornu & caperata minitabatur fronte, ad quem plænus iræ taurus, non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret meo, iā scires non ita paruam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de uulnere sanguinem. Morale.

Calamitosis non est addenda calamitas. Sat miser est, qui semel est miser.

FABVLAE ANIANI GVILELmo *Hermanno, diui Augustini ordinis canonico interprete.*

De nutrice & lupo.

NVtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, dari lupo. Lupus id forte audit, spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit obstrepente somno. Re

greditur lupus in syluam ieiunus & inanis. Lupa, ubi sit præda sciscitatur. Gemebundus ille, uerba inquit, mihi data sunt puerum plorantem se abijcere minabatur nutrix, at fefellit. Morale.

Fœmine non est habenda fides.

De testudine & aquila.

C*Oeperat testudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustollit eam aquila, poscit præmium. Non habentem, fodit unguibus. Ita testudo, quæ concupijt uidere astra, in astris uitam reliquit.* Morale.

Tua sorte sis contentus. Fuere nõnulli qui si mansissent humiles, poterant esse tuti, facti sublimes, inciderunt in pericula.

De cancris matre & filio.

C*Ancrum retrogradum, monet mater antorsum, ut eat. Filius respondet. Mater, inquit, i præ, sequar.*

Morale.

Nullum reprehenderis uicij, cuius ipse queas reprehendi.

De sole & aquilone.

S*Ol & uentus Aquilo certant, uter sit fortiter, Conuentum est experiri uires in uiatorem, ut palmam ferat: qui excusserit manticam. Boreas horrisono nymbo uiatorem eggreditur, ac ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Assunt uices solis, qui nymbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit uiator æstuare, sudere, anhelare, Tandẽ*

progredi

ꝑgredi nequiēs, captat frigus opacū, atq; subfrondoso nemore abiecta mantica, resedit, ita soli contigit uictoria. Morale.

Qui cum certes etiam atq; etiam uide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior. Aut si non fortior, certe callidior, ut consilio suo tuum uincat robur.

De Asino.

Asinus uenit in syluam offendit exuuias leonis. Quibus indutus, redit in pascua, greges armentaq; territat, & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus uiso hero occurrit, imò cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant auriculis, alios licet, inquit, fallas, ego te aselle mi probe noui. Morale.

Quod non es, ne te esse simules. Non doctum cum sis indoctus, non diuitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.

De Rana & Vulpe.

Rana egressa paludē, in syluis apud feras medicinam profitetur. Ait se nec Hippocrati, nec Galeno cedere Cæteris habentibus fidē, illusit uulpes, An hæc, inqt, medicinæ habebitur perita, cui sic palletos? Quin curet seipsam? Sic illusit uulpes. Est enim ranæ os ceruleo colore. Morale.

Stulticiæ est profiteri quod nescias, & ridiculum.

De cāne mordaci.

Cani subinde homines mordenti, ut sibi quisq; cauere alligarat dominus nolā. Canis rattus uirtutis suæ tributū decus, suos populares despicit. Accedit ad hūc canē

aliquis

aliquis iam ætate atq; authoritate grauis, monens eum ne erret. Nã ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non decus.

Morale.

Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est uituperio.

De Camelo:

CAmelus sui pœnitens querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem obiectum cæteris animalibus, orat Iouem donari sibi cornua. Ridet Iupiter stulticiam cameli, nec modo uotum negat, uerum & auriculas bestiæ decurtat.

Morale.

Si quisq; fortuna contentus sua. Etenim multi fortunam secuti meliorem, incurrere peiorem.

De duobus amicis & urso.

DVo amici faciũt iter, occurrit in itinere ursus. Vnus arbore conscensa, pericula euitat. Alter cũ spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit belua, contrectat iacẽtem os explorat & aures. Homine spiritum continente ac mortuum, ursus, quia mortuis parcit, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Percontanti poste socio, quid nam bestia dixisset iacenti in aurẽ, hoc monuisse ait, ne unq̃ cum huiusmodi amicis iter faceret.

Morale.

Iuuenalis Eras. in Chi 4 cẽt 8. ada. 5.

Rara auis in terris, nigroq; simillima cygno, fides est. Verum amicum res aduersæ, & pericula monstrant.

De equite caluo.

EQues caluus illigarat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spiranti borea, ac dum male obseruat

rat cappillatum galerũ,ſubito apparet caluities. Tollit cachinũ corona, nec non & ipſe ridet. Quid noui eſt, inquit, auolare capillos alienos, cũ olim defluxerint, qui fuerãt mei

Morale

Belle fecit eques, qui non eſt indignatus, ſed cũ ridentibus riſit. Socrates uero cum accepiſſet in foro alapam, hoc modo reſpondit, Moleſtum eſſe neſcire homines quando debeant prodire cum galea.

Vide Laertium.

De duabus ollis.

DVæ ollæ ſtetere in ripa, altera erat lutea, altera ærea, utranq; tulit uis fluuij Luteæ colliſionem metuenti, reſpondit ærea, ne quid timeat, ſeſe enim ne collidatur, ſatis curaturam. Tum altera, ſeu me, inquit tecum, ſeu te mecum, flumen colliſerit, cũ meo utrunq; fiet periculo, quare certiũ eſt à te ſeparari.

Morale.

Satius eſt uiuere cum ſocio pari, q̃ cum potentiori. A potentiori enim poteſt eſſe periculum tibi, non illi à te.

De Ruſtico & fortuna

RVſticus cum araret, offendebat in ſulcis theſaurum. Gratias agit telluri, quæ hunc dediſſet Fortuna uidens nihil honoris habere ſibi, ita eſt ſecum locuta. Theſauro reperto, ſtolidus mihi non eſt gratus. At eo ipſo theſauro poſtea amiſſo, me primam omnium uotis & clamore ſolicitabit.

Morale.

Beneficio accepto, grati ſimus bene de nobis merenti. Ingratitudo ĩdigna eſt, etiã beneficio, qđ iã acceperit, priuari

De

De Tauro & capro.

FVgit Leonem taurus, uenit ad speluncam quæris lutibulum. Intrans occursat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his uerbis bos emugijt. Tu equidem cornibus tuis meam excipis fugam. Verum si abierit quem fugio, quantū à uiribus tauri distet caper tum senties. Morale.

Quis nescit miseris esse succurrendum, aut certe non nocendum? quisquis enim à miserorum iniuria non temperauerit, si (ut est fortuna mutabilis) miseris redierit fœlicitas, nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.

De Simia & eius prole.

OMneis animantes suo conspectu Iupiter adesse iusserat, cuius nam soboles esset pulcherrima, iudicaturus, Properant feræ, auolant aues, nec non ad idem certamē adnatant pisces. Omniū postrema, festinat simia trahens secū suam prolem. Cuius quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic infit. Maneat cui fauerit Iuppiter uictoria. Meo tamen iudicio, hic meus natus est bellus, & omniū natis iure præferendus. Hoc dicto, subrisit, et Iupiter. Morale.

Et nos, & nostra nobis placent, Sed de nobis, & de nostris factis, aliorum sit iudicium, ne si ipsi iudicemus, cū Simia rideamur.

De Pauone & Grue.

PAuo & grus unà cœnant, pauo se iactat, caudā ostētat, gruem contemnit. Grus fatetur pauonem formosis esse pennis se tamen, dū uix tectis superuolat pauo, animo-

so uolatu penetrare nubes. Morale.

Nemo alterum contempserit. Sua cuiq; dos, sua cuiq; est uirtus, quia tua uirtute caret, forsan habet, qua careas tu.

De quercu & arundine.

VAlidiore Noto effracta quercus in flumen præcipitatur. Dumq; fluitat, hæret forte ramis suis in arundine, miratur arundinem in tanto turbine stare incolumẽ. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quòd quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupiuit. Morale

Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo uincas. Quod pulchre docet facundißimus poëtarum Virg.

Nate dea quò uata trahunt retrahuntq; sequamur.

Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Trigide & vulpe.

VEnator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras absistere, sese unam, ait bellum confecturã. Pergit uenator iaculari, tigris oppidò sauciatur. Fugientẽ è prælio telumq; extrahentem, percontatur uulpes, quisnam ualẽtem beluam tam ualde uulnerasset. Respondit se authorem uulneris haud nosse uerũ ex uulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquem fuisse uirum. Morale

Fortes plerunq; sunt temerarij, & ars uim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & leone.

Quatuor

QVatuor fuere tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, et commune periculum. Videt leo simul pascentes, & si esurit, tamen coniunctos aggredi metuit, Primum dat operam uerbis fallacibus segregare, tū segregatos laniat. Morale.

Concordia nihil est firmius, discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De abiete & dumo.

FErtur olim abies despicere dumos, iactitat se procerā esse, locari in ædibus, cum uelo stare in nauibus, dumos autem humiles, uiles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum. Tu sanè abies tuis gloriare bonis, ut nostris insultes malis. Verum nec tua refers mala, et nostra præteris bona. Cum tu sonanti detruncare securi, quā uelles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem? Morale.

Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Vt nihil aliud nunc dicam, hæc secura est ac tuta illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horatius canit in Lyricis.

Hora. lib. car. 2. Od. 10.

Celsæ grauiore casu.
Decidunt turres, feriuntq; summos.
Fulgura montes.

De Piscatore & pisciculo

SVbductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimitti. Ait modo se à matre fusum, atq; mensam, cum adhuc minutus sit, non multum iuuare. Si dimittat, postea grādem ultro

ultro ad hamum eius rediturum. Piscator negat se dimittere prædam certam, licet exiguam, Quid habeam, inquit, scio quid sim habiturus nescio. Ego spem precio non emo.

Eras. Chi. 2. cent. 4. Adag. 5.

Morale.

Certum præstat incerto, præsens futuro, & si nonnunquam exile commodum omissum, attulit magnum.

De Alite & pullis eius.

ALes positos in segete pullos monet, ut dum ipsa abest diligenter attendant, si fiat sermo de occasione, Redeunti e pastu matri pulli anxij narrant dominum agri operam illam mandasse uicinis. Respondet, nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt rogatos ad metendũ esse amicos. Iterum iubet illa, ut sint securi Tertio ut audiuit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare, iam, inquit, tempus est, ut fugiamus, uicinos & amicos non timui, quia non uenturos sciui. Timeo dominum, illi enim res est cordi.

Morale.

Secordes alienis in rebus pleriq; sumus, quòd si quid recte curatum uelis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

De Auaro & inuido.

DVo homines orabant Iouem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc ut eorũ uotis satis fiat, dat hic optandi utriq; liberam facultatem, hac conditione, ut quodcunq; petisset alter, idipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca. Et duplum accipit socius porrò inui-

dus hoc petit, ut ipse uno priuetur oculorum, lætus socium mulctandum esse utroq;. Morale.

Auariciã quid poßit satiare? Inuidia uero demẽtius est nihil, Quæ dũmodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.

De Leone & Capella.

Vidit leo pendere dumosa de rupe capellam, suadet descendere, ut in campo thynum, salicesq́; carpat. Recusat capella descendere, uerba quidem eius haud sane mala, sed mentem esse plenam doli reclamans. Morale.

Cogita qd qs suadeat: multi suadent utilia, non tibi, sed sibi.

De Cornice & urna.

Sitibunda cornix reperit urnã aquæ, sed erat urna profundior, q̃ ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnã, nec ualet. Tũ lectos ex arena scrupulos iniectat, hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit. Morale.

Interdum id quod non potes efficere ui, efficies prudentia & consilio.

De Leone & uenatore.

Litigat leo cum uenatore, suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa iurgia uenator ducit leonem ad mausoleum, in quo sculptus erat leo, caput deponens in gremium uiri, negat fera id satis esse iudicij, homines enim sculpere quod uellent, ait, q, si leones forent artifices, iam uirum sculptum iri sub pedibus leonis. Morale.

Quisq; quoad potest, & dicit & facit, quod suæ parti et caussæ putat prodesse.

De Pu=

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens ad puteū. Fur rogat causam flendi. Puer dicit rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exuit se, insilijt in puteum quærit. Vase non inuento conscendit, atq; ibi nec puerum, nec suam inuenit tunicam. Puer quippe sublata tunica fuerat. Morale

Falluntur interdum, qui fallere solent.

De Rustico & iuuenco.

ERat rustico iuuencus, uinculi omnis, iugiq; impatiens. Homo astutulus, bestiæ resecat cornua, cornibus enim petebat. Tum iungit non currui, sed aratro, ne, ut solebat herum pulsaret calcibus, stigam ipse tenet, gaudens industria effecisse, ut iam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid euenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus, os caputq; rustici opplet arena. Morale.

Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro & uiatore.

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus, uiatorem niue obrutum, atq; algore enectum miseratus, ducit in antrum suum fouet igni. Spirantem autem in manus, percontatur caussam. Qui respondens, ut calefiant, inquit. Postea cum accumberent, sufflat uiator in polenta. Quod cur faceret interrogatus, ut frigescat, inquit. Tum continuo Satyrus uiatorem reijciens, nolo inquit, in meo sit antro, cui tam diuersum est os. Morale.

Frif. Chi. 2. cent. 2. uia. 74.

Caue sit in tuo conuictu homo duplici ore, quiq; in sermone sit protheus.

De Apro & rustico.

APro uastanti segetes, rusticus præcidit auriculam. Iterum deprehenso præcidit alteram. Et tũc quoq; redeuntem capit captum portat in urbem destinatum lauticiæ sui patroni. Secta iam in conuiuio belua, nusq̃ apparet cor. Excandescente hero, et flagitante cocos, uillicus respondet. Patrone, inquit, non est mirum non apparere cor, nam credo stultum aprum nunquam habuisse cor. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties redijsset. Sic rusticus. At omnes conuiuæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici. Morale.

Multorum hominum tam est excors uita, ut an cor habeant poßis ambigere.

De Tauro & mure.

MVs tauri pedem momorderat, fugiens in antrum suum. Taurus uibrat cornua, quærit hostem, nusquam uidet, irridet eum mus. Quia, inquit, robustus es ac uastus, non idcirco quemuis contempseris. Nũc te (& quidem gratis) læsit exiguus mus. Morale.

Tritum est illud uerbum, quod significantius nostrate lingua dixerim. Niemant soll uerachten seinen feindt. Latine sic. Nemo suum hostem floccipendat.

De Rustico & hercule.

RVstici currus hæret in profundo luto. Mox supinus deum

deum herculem implorarat. Intonat uox é cœlo inepte, inquit, flagella equos, & ipsi annitere rotis, atq; tum Herculem uocato, tum enim aderit Hercules uocatus. Morale.

Nihil prosunt ociosa uota, quæ sanè deus non audit. Iuua temet (inquiunt) ipse, tum iuuabit te deus.

De Ansere.

F*Vit anser qui ponebat oua aurea, singulis diebus singula. Dominus ut subito fiat diues, anserem iugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuento uacuo, stupet miser, anxieq; dehinc suspirat ac plangit, & rem & spem perijsse.* Morale.

Moderanda sunt uota. Curandum est, ne uel præproperi simus, uel nimij. Nam & festinantia nocet, & qui plura quam decet quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada & Formica.

C*Vm per æstatem cicada cantat, formica suã exercet messem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Seuiente bruma, famelica cicada uenit ad formicam, mendicat uictum. Renuit formica, dictitans sese dum illa cãtabat, laborasse.* Morale.

Qui segnis est in iuuenta, egebit in senecta, & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duabus eius natis.

S*Imia ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cũ gemellis, atq; cum incidisset terror, uitatura periculum, dilectũ prehendit ulnis,*

quem dum præceps fugiat collidit petræ atq; enecat neglectus autem q in hirsuto hæserat tergo fugiēs, māsit incolmis

Solet euenire, ut ipsi parentes filio, quem tenere amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio, & periculi, eo quē nimis amarunt, præstante se strenuum ac probum.

De boue & iuuenco.

BOS iam grandis æuo quotidie trahebat aratrum, iuuencus laboris expers, uicinis exultat in pascuis, ac tādem insultat fortunæ senioris, iactat se iugi ac uinculi inscium se liberum, se ociosum, illi atrium esse labore collum. Deniq; se glabrum ac nitidum, illū esse hirtum ac squalidū Senior tum quidem nihil contra, sed breui post tempore uidet hunc insultorem duci ad aras, ac tum hisce uerbis affatur. Quô tua mollis uita peruenit? Securum istud ocium rediit ad securim. Iam saltem (ut opinor) potius suades mihi laborē, qui me tuetur, q̃ ocium, quod nunc te traxit ad necem. Morale.

Ad uitam recte gerendam opus est labore & uigilantia. Socors autem & uoluptati deditus, suarum rerum, quē nolet, sortietur exitium.

De Cane & leone.

OCcurrit canis leoni, iocatur, quid tu miser exhaustus inedia percurris syluas & deuia? Me specta pinguem ac nitidum, atq; hæc non labore consequor, sed ocio. Tum leo Habes tu quidem tuas epulas, sed habes stolidi etiam uincula. Tu seruus esto, qui seruire potes, equidem sum liber, nec seruire uolo. Morale.

Pulchre

Pulchre respondit leo, quibuslibet enim rebus potior est libertas.

De Piscibus.

Piscis fluuialis ui fluminis correptus est in mare. Vbi suam efferens nobilitatem, omne marinum genus uilipendebat. Non tulit hoc phoca, sed ait tunc fore iudicium nobilitatis, si cum phoca captus portetur ad forum, se empturum iri à nobilibus, illum autem à plebe. Morale.

Multa sic capta sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi prædicent & iactent. Sed laus sui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum risu.

De Pardo & uulpecula.

Pardus cui pictum est etiam tergum, cæteris feris etiam leonibus despectis, intumescebat. Accedit adhuc uulpecula, suadet non superbire, dicens, illi quidem speciosam esse pellem, sibi uero speciosam esse mentem.

Morale.

Discrimen est bonorum & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ. Vtrisq; illis animi bona præferantur oportet.

APOLOGI EX CHILIADIBVS adagiorum Erasmi desumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & pardale.

CVm aliquando pardalis uulpem præſe contemneret, quod ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis uariegatam, reſpondit uulpes, ſibi id decoris in animo eſſe, quod illi eſſet in cute. Morale.

Neq; uero paulo ſatius eſt ingenio præditum eſſe uafro, quàm cute uerſicolore.

De Vulpe & fele.

CVm aliquando uulpes in colloquio, quod illi erat cū fele, iactaret ſibi uarias eſſe technas, adeo ut uel peram haberet dolis refertam. Felis autem reſponderet ſibi unicam duntaxat artem eſſe, cui uideret ſi quid eſſet diſcriminis. Inter confabulandum repente canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altiſſimam ſubſilijt, cum uulpes interim à canum agmine cincta, capitur. Morale.

Innuit fabula præſtabilius eſſe nonnunq̄ unicū conſiliū, mō id ſit uerū & efficax, q̄ plures dolos, conſiliaq; friuola.

De Rege & Simijs.

REx quidam Aegiptius aliquot ſimias inſtituit, ut ſaltandi rationem perdiſcerent, ut enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos aut melius, aut libentius imitatur. Artem itaq; ſaltandi protinus edoctæ, ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpuris, ac perſonatæ. Multoq; iam tempore maiorem in modum placebat ſpectaculum, donec è ſpectatoribus facetus

quiſpiam

quispiam nuces quas clanculum in sinu gestabat, in medium abiecit, ibi statim simiæ simulatq; nuces uidissent oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod ante fuerant, ac repente è saltatricibus in simias redierunt. Contritisq; personis, dilaceratis uestibus, pro nucibus inter se depugnabant, non sine maximo spectatorum risu. Morale.

Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino & uiatoribus.

DVo quidam cum in desertis locis asinum quempiam forte fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum, ut suum, domum adduceret. Nam utriq; pariter à fortuna uidebatur obiectus, Hac interim de re illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est. Morale.

Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.

De piscatoribus.

PIscatores aliquot iacto reti testudines eduxerunt, eas cum essent inter sese partiti, neq; sufficerent omnibus comedendis. Mercuriũ forte accedentem inuitarunt ad conuiuium. At is intelligens se neutiq̃ humanitatis gratia uocari, sed ut eos fastidio cibi subleuaret, recusauit, iußitq;, ut ipsi suas testudines ederent, quas cepissent. Morale.

Nonnulli posteaq̃ inconsulte quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

APud Cumanos asinus quispiam pertesus seruitutem abrupto loro in syluam auffugerat, illic forte repertum leonis exuuium, corpori applicabat suo, atq; ita pro leone sese gerebat, homines pariter ac feras uoce caudaq; territans, nam Cumani leonẽ ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquãdiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpe numero uiderat & leonẽ, & asinum, atq; ob id non erat difficile dignoscere aurium prominentium indicio, neq; non alij quibusdam coniecturis asinum esse deprehendit, ac probe fustigatum reduxit, dominoq; agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus iam agnitus, quos dudum creditus leo metu propemodum exanimauerat. Morale.

Haud facile tegimus uicia, quæ à puero nobiscum adoleuerunt.

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquilo, cœpit de uindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Peruestigauit ubinam aquila nidum collocasset, adrepsit scarabeus & oua simili dolo deiecit. Aquila cũ sæpius domicilium commutasset, neq; quidq̃ perficeret. Iouem patronũ adijt, exponit calamitatẽ suam, is iubet, ut suo in gremio ponat oua, uel isthic in tuto futura. Et huc per uestis lacinias, sinusq; prorepsit pmax scarabeus, haud quaq̃ sentiẽte Ioue. Deinde ubi uidet

oua

cus commoueri Iuppiter, neq; satis animaduertit, unde territus rei nouitate, excusso gremio, in terram deiecit. Morale.

Monet hæc fabula, neminem quantumuis pusillum contemnendum esse.

De simijs & pardale.

IN Marusia simiarum ingens copia. Pardalis autem animal est natura simijs infestißimum, quas tamen uiribus assequi non potest, nimirum illis in summas arbores subuolantibus. His itaq; dolis in eas utitur, Sternit se supinam sub ramis, ac porrectis cruribus emori fingit sese. Gaudent eo spectaculo simiæ considentes in arbore, deinde ubi iam mortuam arbitrantur, unam aliquam emittunt exploraturam, num uere mortuus sit hostis, Illa cautum ac pedentim accedens, ubi nullum uitæ uidet argumentum, pardale nimirum modis omnibus cadauer imitante, demum audet etiam conscendere. Quod simul ac reliquæ simiæ conspexerint, iam deposito omni metu descendunt & pardalim omnia ferentem, circumsultant. Postremo conculcant insultantes ludibrij caussa, donec sentiens illas iam saltando defatigatas, derepente reuiuiscens, aliam dentibus, aliam unguibus, corripit, dilaniat ac deuorat. Morale.

Hostē simulantē uires deficere, summopere fugiendū esse.

DE SATYRO ET RVSTICO ANIANI fabula, Erasmo quoq; interprete.

SAtyrus quidam cū uehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæuiente, à rustico quodā inductus est in hospitiu-

hospitium. Admiratus autem, cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit cur ita faceret. Is respondet ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco apposita mensa, in pultem feruidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est, quid hoc sibi uellet, uti pultem, inquit ille, nimium feruentem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa, quid ego audio, inquit, tum eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis, neq; enim mihi ratio est cum huiusmodi homine commune habere hospitium.

Morale.

Nota: Notantur bilingues, qui eundem modo laudant, modo uituperant.

IS, QVI EMENDANDIS IIS FABVlis præfectus fuit, sequentes apologos ex uarijs & his optimis authoribus collegit, ut à pueris quoq; legerentur, quibus nunq̃ est bene instructa, atq; copiosa bibliotheca.

Lib 2. capi. 29.

EX SECVNDO NOCTIVM ATticarum Gellij Apologus, Aesopi Phrigis memoratu non inutilis

AEsopus ille è Phrygia fabulator, haud immerito sapiens existimatus est, cum quæ utilia monitu suasuq; erant, non seuere, nõ imperiose præcepit & censuit, ut Philosophis mos est, sed festiuos delectabilesq; Apologos conmẽtus res

tus res salubriter, ac prospicienter animaduersas, in mentes animosq; hominum, cũ audiẽdi quadam illecebra inducit. uelut hæc eius fabella de auiculæ nidulo lepide atq; iucunde præmonet, spẽ fiduciamq; rerũ, quas efficere quis posset, haud unquam in alio, sed in semetipso habendã. Auicula, inquit, est parua, nomẽ est caßita, habitat, nidulaturq; in segetibus, id fermè temporis ut adpetit meßis, pullis iamiam plumantibus. Ea caßita in sementes quoq; forte concesserat tẽpestiuiores, propterea frumentis flauescentibus, pulli etiam tunc inuolucres erant. Cum igitur ipsa iret cibũ pullis quæsitum, monet eos, ut si quid ibi nouæ rei fieret, diceretúrq; animaduerterent, idq; uti sibi, ubi redisset, nunciarent. Dominus postea segetum illarũ, filium adolescentem uocat, & uides ne, inquit, hæc ematuruisse, & manus iam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut ueniant, operãq; mutuã dent, & messem hanc nobis adiuuent, hæc ubi ille dixit, discesßit. Atq; ubi redit caßita, pulli trepiduli circumstrepere, orareq; matrem, ut statim iam properet, atq; aliũ in locum sese asportet, nam dominus, inquiunt, misit, qui amicos rogaret, uti luce oriente ueniant & metant. Mater iubet eos à metu otiosos esse, Si enim dominus, inquit, messem ad amicos reijcit, crastino seges non metetur, neq; necesse est hodie uti uos auferã. Die igitur postero mater in pabulum uolat, dominus, quos rogauerat opperitur. Sol feruet & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, amici isti, inquit, magnã in partem cessa-

tem cessa-

tem cessatores sunt, quin potius imus, & cognatos, affines uicinosq́; nostros oramus, ut adsint cras tempori ad metendum. Itidem hoc pulli paucfacti matri nunciāt. Mater hortatur ut tum quoq; sine metu, ac sine cura sint, cognatos affinesq́; nullos ferme tam esse obsequibiles, ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant. Vos modo, inquit, aduertite, si modo quid denuo dicetur. Alia luce orta, auis in pastum profecta est, cognati & affines operam, quam dare rogati sunt supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, ualeant, inquit, amici cum propinquis. Afferes prima luce falces duas, unam egomet mihi & tu tibi capies alterā, & frumentū nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominū mater audiuit, tempus, inquit, est cedendi, et abeundi, fiet nunc dubio procul, quod futurum dixit, in ipso enim iā uertitur cuia est res, nō in alio unde petitur. Atq; cassita nudum migrauit & seges à domino demessa est. Haec quidem est Aesopi fabula, de amicorum plerunq; & propinquorum leui & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, q̃ ut in nobis tantum ipsis nitamur? Alia autem omnia quae extra nos, extra nostrum animum sunt, neq; pro nostris, neq; pro nobis ducamus. Hunc Aesopi apologum. Q. Ennius in satyris scite admodum, & uenuste uersibus quadratis cōposuit, quorum duo postremi isti sunt, quos habere cordi & memoriae operae precium esse hercle puto.

Hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm,
Ne quid spectes amicos, quod tu agere possis.

Fabella ex Lamia pollitiani desumpta.

AVes olim propè uniuersæ noctuam adierunt, rogaueruntq; eam, ne posthac in ædium canis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atq; inter frondes, ibi enim uenari suauius. Quin eidem quercum modo enatam pusillam, tenellamq; adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter ut aiebant, & sidere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negauit. Quin inuicem cõsilium dedit ijs, ne arbusculæ illi se crederent: lituram enim quandoq; esse uiscum, pestẽ uidelicet auium. Contẽpsere illæ (ut sunt leue genus, & uolaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iam frondosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant, lasciuiunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea uiscum protulerat, atq; id homines animaduerterant. Implicitæ ergo repente oẽs ibi pariter misellæ, ac frustra eas sera pœnitentia subijt, quòd salubre illud consiliũ spreuissent. Atq; hoc esse aiũt, cur nunc aues omnes, ubi ubi noctuã uiderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circũcidunt, circum uolitant. Etenim consilij illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipantq; densa caterua, ut uidelicet ab ea sapere aliquãdo discant. Sed opinor frustra, imò uero etiã interdũ cũ magno ipsarum malo. Nam ueteres illæ noctuæ reuera sapientes erant. Nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidẽ plumas habẽt, & oculos, & rostrũ, sapientiã uero nõ habent.

habent. Morale.

Bene monentis consilia ne spernas hæc fabula docet.

Libro. 2. capit. 14.

APOLOGVS EX SECVNDO LIBRO Petri Criniti, de honesta disciplina desumptus.

SAta est olim cucurbita iuxta arborem pinũ, quæ grandis admodum, & ramis patulis extabat. Cucurbita uero cũ multis pluuijs, atq; cœli temperamento creuisset, lasciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam serpebat in pinum, iam surgere, iam ramos & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, cadentes flores, prægrandia poma, & uirescentia ostentans. Itaq; tanto fastu atq; insolentia intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi, & uides, inquit, ut te supero, ut amplis folijs, ut uirore præsto, & iamiam ad cacumen prosurgo. Tum pinus quæ senili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit. Ego hic multas hyemes, calores, æstus, uariasq; calamitates peruici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis: cum & folia concident, & uiror omnis abierit. Morale.

Secundis rebus non esse superbiendum.

Fabella de coruo & lupis, ex Ioanne Antonio Campano desumpta.

COruus lupos per ardua montiũ iuga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, q eos secutus nullo tẽpore destituisset, sociusq; fuisset. Repulsus deinde à lupis tãq̃ non eos, sed prædam cibumq; secutus, nec minus luporũ si occiderentur

occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuisset uoraturus.

Morale.

Non quid agimus semper inspiciendum est, sed quo simus animo cum agimus.

Altera de partu terræ ex eodem.

TVrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura uidebatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metumq; expectant. Alij Typhœa illum centimanum, alij montes erupturos putabant. Aperitur terra, prodijt mus, & quod miraculo fore omnibus arbitrabantur, in risum atq; iocum conuerterunt.

Morale.

Non semper credendum promißis magnificis.

Apologus de membris & uentre.

Ex Plinio desumptus.

Plin. de uiris Illust. ca. 18.

HVmani artus cum uentrem ociosum uiderent, ab eo discordarunt, & suum illi ministerium negauerũt. Cum eo pacto, & ipsi quoq; deficerent, intellexerunt uentrem cibos acceptos per omnia membra diuidere, & cum eo in gratiam redierunt.

Morale

Magnæ res discordia pereunt, concordia ualent.

De Arione & Delphino fabula elegantißima, ex lib. 16. A. Gell.

Lib 16. cap. 19.

VEtus & nobilis Ario cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymneus, terra atq; insula omni Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amis

cum, amatumq́; habuit artis gratia. Is inde à rege profici-
scitur, terras inclytas, Siciliam atq; Italiā uisere. Vbi eo ue-
nit, aures omniū mentesq; in utriusq; terræ urbibus demul-
sit. In quæstibus istic & uoluptatibus amoribusq; hominum
fuit. Is tum postea grandi pecunia, & re bona multa copio-
sus, Corinthum constituit redire. Nauem igitur & nautas,
ut notiores amicioresq; sibi Corinthios delegit. Sed eo Co-
rinthios homine accepto, nauiq; in altum prouecta, prædæ
pecuniæq; cupidos cœpisse consiliū de necando Arione. Tu
illum ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraq; sua, ut habe
rent dedisse, uitam sibi modo ut parcerent, orauisse. Nautas
precum eius harum commiseritos esse illatenus, ut ei necem
adferre per uim suis manibus temperarent, sed imperauisse,
ut iam statim coram desiliret præceps in mare. Homo, in-
quit, ibi territus spe omni uitæ perdita, id unum postea ora-
uit, ut priusquam mortem oppeteret, induere permitterent
sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casus
illius sibi consolabile. Feros & immanes nautas prolubium
tamē audiendi subijt, quod orauerat, impetrat. Atq; ibi mox
de more cinctus, amictus, ornatis, stansq́; in summæ puppis
foro, carmen quod Orthium dicitur, uoce sublatissima cāta-
uit. Ad postrema cantus cū fidibus, ornatuq; omni, sicut sta
bat canebatq;, eiecit sese procul in profundum. Nautæ haud
quaquā dubitantes quin perijsset, cursum quē facere cœpe-
rant, tenuerunt. Sed nouum & mirū, & pium facinus con
tigit, delphinum repente inter undas adnauisse, et dorso su-
per

per fluctus edito uectauisse, incolumiq; cũ corpore et ornatu, Tænarum in terram Laconicam deuexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petiuisse, tandemq; Periandro regi qualis delphino uectus fuerat, sese obtulisse, eiq; rem, sicuti acciderat, narrauisse. Regem isthæc parũ credidisse. Arionem quasi falleret, custodire iußisse, nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogasse, ecquid audiuissent in ijs locis, unde uenissent, super Arione? Eos dixisse, hominem cum inde irent, in terra Italia fuisse, cumq; illic bene agitare, & studijs, delectationibusq; urbiũ florere, atq; in gratia pecuniaq; magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum uerba Arionem cum fidibus & indumentis, cũ quibus se in salum eiaculauerat, extitisse. Nautas stupefactos conuictosq; ire inficias non quisse. Morale.

Documento est hæc fabula, plus aliquando inueniri in brutis animalibus clementiæ, q̃ in ijs hominibus qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELLII PHORcensis apologus lepidißimus.

De Aranea & podagra.

Aranea paululum a texendo opere quietior, animi relaxandi gratia commodum deambulabat. Huic se obuiã præbuit podagra, tametsi passibus ambiguis admodum ægre illam assequeretur. Eius diei itinere utcunq; emẽso, non longe aberant ab oppidulo, cui regionis eius incolæ Tichæ nomen indiderant. Vtriq; cõsilium fuit, conditionis

suæ hospitem peruesugare. Aranea non maximopere data opera, in opulenti cuiusdam ciuis ædes diuertit. Inibi quaquauersum telas suas præpedebat, prætendebatq; retia, aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur. Momentaneum itaq; erat ipsius, quo etiamnum cumq; se uerteret, ædifitium. Nusq̃ etenim scopariorũ oculatas scopas poterat effugere. Misera planè, quæ in tãta rerum omnium affluentia sola egebat, proturbaturq;. Podagra uero mendicabuli instar uix tandem egestosi cuiuspiam tugurioluni impetrarat. In id loci cum decubuisset, nihil non experiebatur miseriarũ. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis uix faucibus hianti hydropoteriũ. Iamq; diuturno itineri lassescenti, thorus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere non est huius instituti, q̃ conuenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ stragula tã dura, tam barbari uilli. Oriente igitur uix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, conuenere rursum aranea simul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat. Nũc bero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum obseruantiam: Podagra contra de hospitis sui egestate complura comminiscitur. Nec otium habet administrare araneæ liuidas uibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneã deinceps pauperum tuguria, podagram uero diuitum aulas debere subingredi, in hac

aranea

aranea pedibus, podagra animis uadit sententiam. Verunta men tenebris iamiam increscentibus, urbi cupiam sese approximant, podagra instituti non immemor, pedetentim se in numosi cuiusdam domum illatebrauit. Qua commodum ab hero conspecta, dij boni qua beneuolentia, qua humanitate, quibus nominibus excipitur. Supponuntur, substruunturq; olorinæ culcitræ, thoralia perdicum sub alaribus plumis referta. Taceo uinum dulce, uinum nigrum, Lesbium, Surrentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atq; eas auiculas, quæ binis superbiunt cordibus. In summa, nihil deliciarum, nihil uoluptatum non exhauriebat. Aranea pauperis casam ingressa, telas orditur; quaquauorsum parietes interpatent, rhetia suspendit. Orbiculari operi manibus pedibusq; incũbit. Reficit abrupta, perficit incepta. Et ut dicam breuiter, uacua dominatur in aula. Nullas insidias, nullius formitat insultus, imò uero etiam jam scopis superior omnibus. Non multo post podagra araneam conuenit, delicias suas, fœlicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendiq; libertatẽ. Placuit tandem hæc utrisq; sentẽtia: Quorsumcunq; proficiscerentur, podagram in diuitum domos, araneam in pauperum tuguria debere diuertere.

Morale.

Apologus hic tametsi ad usus uarios accomodari queat, id tamen in primis declarat, alium alio loco fortunatiorem esse. Preterea morborum domiciliũ esse diuitum aulas. Ad ultimum, nusq̃ libertatem maiorem, q̃ ubi diuitiarũ minus.

LAVRENTII ABSTEMII VIRI ELEGANtißimi, et amœni ingenij fabulæ elegantiß. nuper per clarißimum poëtam & philosophum Gargetium emaculatæ.

DOMITIVS PALLADIVS SOVAmus Pallioni Vadio, sacerdoti uenerando S. D. P.

IAm pridem tuo sermoni de Abstemio frequēti literarū cōsessu Pollio uenerande, nō inuitus interfui, cū minime prætextatis (ut ita dicam) laudibus hominē celebrares, adeóq; in arcem euasisti, ut nemo sanè (mea sententia) eū cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens diu hæc oīa mecum animo uolutabam, unde tanta cōflueret laudationis abundātia. i. de tanta nō uulgaris obseruatio emanaret, unde deniq; amicitia adeo perfecta exoriretur. Procul dubio non aliunde mecū tandē collegi, q̄ ex præclare eius uirtutis nomine ꝓficisci, cuius quidē uis magna & præpotens est. Quāobrē non possum profecto nō suspicere ingeniū tuū amabile, tuumq; animū uirtutibus fultū diligētius non admirari, qui neq; ambitione neq; inuidia, neq; aliquo alio liuore deuincitur. Siquidē oēs quas meretur Abstemius noster laudes, nō transis silentio, imó ad alias ipsas cumulandas ob eius incre-

incredibilē eloquentiā, singularēq; doctrinā ultro accedis, idq; haud ab re, cū pater omnium elegantiarū atq; idem lepo rum omniū merito sit, & habeatur. Et ut hæc clariora luce non officij gratia, aut temere dicantur quotidie, quemadmo dum aliqua eius laborū monumenta existere uidemus, quæ undiq; perfecta uerborū, concinnitate perspicacißimisq; sen tentijs scatent. Nam modo dicam de hoc apologorū libello nuper impresso, in quo perspicua ac insignis eius ingenij amœnitas, nō absq; laude maxima redūdare uidetur. Quare non uereor, ut is remisso cuiuscunq; animo pessumeat. Ab- stemioq; (absit inuidia uerbo) omnium quam iucundißimo detrahatur. Cui & te et me ob tantā nominis celebritatē nul la unquam in re defuturos esse liquido constabit, Vale.

LAVRENTIUS ABSTEMIVS OCTA uiano Vbaldino comiti Mercatelli, S. P. D.

Duturus hunc apologorum libellū, quem de nu- mero fabularum Hecathomythium nuncupaui, multum diuq; dubitaui, et cuiusne princeps in clyte, tuóne eum nomini potißimum dedicarē. Nam cum tu- am in me non sine plurimis beneficijs perspicerem beneuolē tiā, non aliquid mearū uigiliarū tibi deuouere, ingratißimi hominis esse uidebatur. Rursus cum tuorū in me officiorum numerum, diuinasq; uirtutes tuas mecum ipse reuoluerem indignū tantis meritis, tantaq; sapientia munusculū hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationē meā amouit humanitas

& prudentia tua, qua nõ tam res tibi dono datas, q̃ efferentium uoluntatem soles inspicere. Addidit quoq; mihi animũ Guidus Vbaldus clarißimus dux, & princeps meus omni laude maior, qui opusculũ meum de nonnullis locis obscuris superiori anno ei dedicatũ, uultu ita placito & sereno fronte suscepit, ut sperare merito possem, hoc tibi qualecũq; fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus pro Venetis hic agens legatus, non solum patricia nobilitate, uerum etiam bonarum artium studijs clarus, & Carolus Verardus Cæsenas archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri pontificis maximi cubicularius, uir omni literarum genere præstans, necnon Renatus Melioratus, & Robetus Vrsus ariminenses iurisconsulti clarißimi, nec minus, quæ humanitatis uocant studijs eruditi. Hi enim, alijq; complures optimi harum rerum censores, cũ hunc libellũ legißsent, multis me uerbis sunt ad æditionẽ cohortati. Nõ putaui igitur tam humano principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis ante uiris placuisse cognoueram. Accipe igitur hoc quidquid est libelli ab Abstemio tuo, cuius mentẽ animumq; si penitus posses inspicere, in hac tenui re magnũ munus tibi iudicares oblatum. Ne quis autẽ inutilẽ & inanem hunc meũ scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendã censui, qua intelligeretur doctos etiam, & claros uiros in magnis rebus huiusmodi fabulis, nõ uoluptatis tantum, uerum etiam utilitatis gratia delectatos. Sedulo dedimus operã, ut seria potius q̃ iocos saperent, unde

de ridiculas multas, quæ inter componendum se se mihi offerebant, consulto præterij, quia nimis lasciuæ, & tanti principis grauamine mihi uidebantur indignæ, non tamen ita agrestis eē uolui, quin eas aliqua urbanitate aspergerē maxime ad principē scribens, cum principes curarū mole pressi, soleant interdū recreandi animi gratia iocos appetere, Vale.

Eiusdem Abstemij Proœmium.

COgitanti mihi uaria scriptorū genera, qui ut humanæ uitæ prodessent, cogitationes suas literarū mandauere memoriæ qui apologos scripsere, nō postremo loco digni esse uidentur. Non enim modo mortalium animos incredibili quadam afficiunt uoluptate, uerum etiam ad res honestas utilesq; peragendas suis fabellis magis, q̄ philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam iucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commouendos animos ualent, quid uitandum faciendumq; sit ostendunt, ut omnes etiam inuiti illis assentire cogantur. Sensus enim audiendi fastidiosissimus, res etiā utiles hōestasq; haud facile admittit, nisi fuerint aliqua urbanitate conditæ. Testis quidam orator Atheniensis, qui ad Athenienses uerba faciens, cum eos minus attentos uideret rogauit, ut saltem fabulam audire dignarentur, quo impetrato. Ceres inquit, & hirundo & anguilla simul iter facientes, ad quendam fluuium peruenerunt, Hirundo quidem superuolauit, anguilla autem amnem tranauit, Quæ cū dixisset obticuit. Interrogantibus autē illis, quid Ceres egisset

 Vobis

Vobis,inquit,de uestra succensuit, qui eos, qui uobis utilia suadent audire nolentes,tã attẽtis auribus cõfabulantes audiitis. Quantam uim apologi habeant ad amicos commouẽdos cum multis possem,tribus uero cõtentus exemplis osten dere. Samijs rectorem populi morti addicere uolentibus, Aesopus hac fabella dissuasit,dicens,uulpem quendam fluuium transeuntem in lacunam fuisse propulsam ,unde cum exire non posset,tenaci limo retenta muscarum affligeretur aculeis Quod herinaceus conspicatus, misericordia motus est, interrogauitq; an uellet,ut ab ea muscas abigeret. Ab illa ab nuit, dicens hæ meo sanguine iam plenæ,paruam mihi possunt inferre molestiam,si autem has abegeris,aliæ famelicæ superuenient,quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita ò uiri Samiæ uobis eueniet,si enim hunc rectorem uestrũ iam locupletem occideritis,alios elegatis necesse est, qui dum se opibus uolent implere,quicquid hic uobis reliqt eripient,His uerbis moti Samij,ab incepto destitere. Hac ratione adductus Tyberius cæsar,diurnos magistratus dabat,unde ut refert Iosephus,sub eo per uiginti annorum spacii,per duos tantum præsides,Gratum scilicet & Pilatum est gubernata Iudæa Non parcit populis regnum breue,ut inquit,Statius Himerenses Phalaridem Agrigentinorum tyrannum ducem exercitus sui eligere uolentes, Stesichorus poëta hoc apologo deterruit. Equus dicens, solus pascebat in prato, adueniente autem ceruo, & pascua corrumpente,consuluit hominem,qui posset illum arte punire. Cui

homo

homo si frenum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tum ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus certum quidem hominis auxilio uictor abegit, sed non amplius hominem dorso, non frenum depulit ore. Ita, inquit Stesichorus, uiri Himerenses uobis eueniet, si Phalaridem ducem efficietis, hostes quidem uestros punietis, sed huic tyranno perpetuo seruietis. Quibus uerbis territi Himerenses huiusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cum populus Romanus ab senatu secessisset, quod tributum & miliciam tolleraret, nec ullo pacto reduci posset. Nonne Agrippa Menenius eum hoc apologo reuocauit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus uentrem ociosum & desidē intuentes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreuerunt, Sed cum ipsi quoq; alimēta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo senatus & populus, quasi uenter & membra alterum alterius auxilio indigent, & ut discordia intereunt, ita concordia ualent. Qua fabula populus reuocatus, cum senatu in gratiam rediјt. Non immerito igitur, non solum Græci & Latini poëtæ, ut Hesiodus & Horatius, huiusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, uerumetiam maximi & celeberrimi philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alij eas plurimum commendauerunt, & ad institutionem moralis & ciuilis uitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus, & Laurē. Valla, uiri ætatis nostræ doctißimi,

Plin. de uiris Illust. ca. 18.

paucos Aesopi apologos é græco in latinum uertere, sibi laudi, cæteris uero uoluptati & utilitati fore non dubitarũt. Et iure quidem. Legũtur enim, & in doctißimorum uirorum manibus quotidie uersantur. Non uideo igitur cur has componendo fabulas laude fraudari debeam, quam cæteri latini ex translatione consecuti sunt, nisi adeo inuidi simus, ut latinis licere non putemus, quod græcis est cum summa omnium laude concessum.

De mure in cista nato fabula. I.

MVs in cista natus, omnẽ fere ibi duxerat ætatẽ nucibus pastus, quæ in ea seruari solebant. Dũ autem circa oras cistæ ludens decidisset, quæreretq; ascensum, reperit epulas lautißime paratas, quas cum gustare cœpisset, q̃ stultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius cistula mea esse credebam. Ecce q̃ suauioribus hic uescor cibis.

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendã, si ignobilis sit, ut alia nõ adeamus loca, cũ alibi beatiores esse possimus.

De Rustico impetrante, ut triticum absq; aristis nasceretur 2.

IMpetrauerat à Cererẽ rusticus quidem, ut triticũ absq; aristis nasceretur, ne metentium triturantiumq; manus læderet. Quod ubi inaruit, à minutis auibus depastum est. Tum rusticus, q̃ digna, inquit, patior, qui paruæ commoditatis caussa, emolumenta quam maxima perdidi.

Fabula

Fabula indicat, paruu incommoda maiori utilitate pensanda.

De Accipitre Columbam insequente. 3.

CVm accipiter columbam praecipiti insequeretur uolatu, uillam quandam ingressus, a rustico captus est. Quem blande, ut se dimitteret, obsecrabat. Non enim te laesi, dicens. Cui rusticus, nec haec, respondit, te laeserat.

Fabula indicat merito puniri, qui innocentes laedere conantur.

De aranea & hirundine. 4.

ARanea in hirundinem excandescens, quae muscas, qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus p quas uolitare solebat, ut eam caperet, suspenderat. Hirundo uero aduolans, retia cũ textrice per aëra portabat. Tunc aranea in aere pendens, & se iamiam perituram intelligens, q̃ iuste haec patior, dicebat, quae minima uolatilia magno labore uix capiens, credidi tam magnas aues posse comprehendere.

Hac admonemur fabula, ne uiribus maiora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro. 5.

RVsticus torrentem transiturus, qui forte imbribus excreuerat, quaerebat uadum. Et cum primum eam fluminis partem tentasset, quae quietior, placidiorq; uidebatur, reperit eam altiorem, q̃ animo erat opinatus. Rursus ibi breuiorem, tutioremq; adinuenit, ubi maiori aquarum strepitu fluuius decurrebat. Tunc secum, q̃ tutius, inquit, clamosis aquis, q̃ quietis & silentibus uitam nostrã credere possumus.

Hac

Hac admonemur fabula, ut minus uerbosos & minaces q̃ quietos extimescamus.

De columba & pica. 6.

Columba interrogata à pica, quid ea induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cũ eius pulli inde sibi semper surriperentur, simplicitas respondit.

Hæc fabula indicat facile esse uiros probos sæpe decipi.

De cuculo & accipitre. 7.

IRrisus ab accipitre cuculus, quod cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potius uermibus terrenis, q̃ suauibus aliarum auium carnibus uesceretur, uidit paucis post diebus accipitrem à rustico, cuius columbas insectabatur, captum ad metum cæterorũ ex alta turre pendere. Cui cuculus. Quam melius tibi, inquit, amice fuisset, uermes uenerari, q̃ alienas aues impetere.

Hæc fabula indicat, eorũ uitã tutiorem esse, & magis probandam, qui suis rebus sine periculo contenti sunt, q̃ illorũ qui aliena appetentes, adeunt magna uitæ discrimina.

De Asino & Vitulo. 8.

Asinus et uitulus, in eodẽ pascentes prato, sonitu cãpanæ hostilem exercitum aduentare præsenserant. Tũ uitulus, fugiamus hinc ô sodalis, inquit, ne hostes nos captiuos abducant. Cui asinus, fuge tu inquit, quem hostes occidere, & esse consueuerunt, asini nihil interest, cui ubiq; eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula seruos admonet, ne dominos magnopere mutare

tare formident, modò prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe & mulieribus gallinam edentibus. 9.

VVlpes iuxta uillam quandam trāsiens, conspexit cateruā mulierū plurimas gallinas opipare assatas alto silentio commedentē, ad quas conuersa, qui clamores, inquit & canum latratus contra me essent, si ego facerē, quod uos facitis? Cui respondens quedam anus, pessima animaliū, inquit, nos quæ nostra sunt, comedimus, tu uero aliena furaris

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod proprijs dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro. 10.

VIr quidam cōplures capones in eodem ornithoboſco inclusos largo nutriauerat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturos conuiuio, imperat coco, ut ex ijs interimat, coquatq;, quos pinguiores inuenerit. Hoc audientes corpulēti, sese afflictabant dicentes, quanto præstitisset nos macilētos esse.

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum uita tutior quam diuitum.

De trabe & bobus eam detrahentibus. 11.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens. Ingrati ego multo tempore meis uos frondibus alui, uos uero me nutricem uestrā per saxa et luta trahitis. Cui boues.

Gemitus

Gemitus suspiriaq; nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quod te trahimus inuiti.

Hæc nos fabula docet, ne in eos excandescamus, qui non sua sponte nos lædunt.

De arboribus pulchris & deformibus. 12.

ARbores complures in eodem concreuerant loco, proceræ, rectæ, enodesq;, præter unam humilem, paruā nodosamq; quam ut deformem, pusillamq; ceteræ ludibrio habere solitæ erant. Aedificaturus domum loci dominus, iubet omnes excidi, præter eam quæ breuitate et deformitate sua, ædificium indecorum reddituras uidebatur. Cæteris excisis, deformis hæc secum dicebat, de te non amplius querar natura, quòd me turpem genueris, cum formosis tā magna uideam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, cum multis formositas sæpe nocuerit.

De cygno canente in morte reprehenso à ciconia. 13.

CYgnus moriēs interrogabatur à ciconia, cur in morte quam cætera animalia adeo exhorrent, multo suauiores quam in omni uita emitteret sonos, cum potius mœstus esse deberet, Cui cygnus, quia inquit, neq; cibi quærendi cura amplius cruciabor, neq; aucupū laqueos extimescā.

Hæc fabula nos admonet, ne mortem formidemus, qua omnes uitæ præsentis miseriæ præciduntur.

De muliere

De muliere uirum morientem flente, et patrem eam consolante. 14.

MVlierem adhuc iuuenem, cuius uir animam agebat parens consolabatur, dicens: Ne te afflictes tantopere filia, alium enim uirum tibi inueni, isto longe formosiorem, qui prioris desiderium facile mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore prosequebatur, non modo uerba parentis non admittebat, sed intempestiuam alterius mariti mentionem accusabat. At ubi maritum defunctum uidet, inter lachrimas, & luctus parentem interrogat, an adsit iuuenis ille, quem sibi in uirum dare uelle se dixerat.

Fabula indicat, quàm cito defunctorũ maritorum amor ex uxorum animo excidere soleat.

De muliere amatoris discessum flente. 15.

MVlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliauerat, multis lachrymis prosequebatur. Interrogante autem eam uicina cur ita incõsolabiliter fleret. Non discessum eius, inquit, sed palliũ quod ei reliqui, fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De musca, quæ quadrigis insidens, puluerẽ se excitasse dicebat. 16.

QVadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem puluere tum equorum pedum

pulsu, tum rotarum uolutatione exorto dicebat musca, quã magnam uim pulueris excitaui.

Hæc fabula ad eos spectat, qui tum ignaui sint, alienã tamẽ gloriã suis magnificis uerbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quã serpens infestaretur. 17.

ANguilla interrogabat serpentem, quare cum similes essent atq; cognati, homines tamen se potius quã illum insequerentur. Cui serpens, quia rarus, inquit, me læsit impune.

Fabula indicat, minus lædi solere, qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa. 18.

COnquerenti asino quòd cornibus careret, simiæ uero quod cauda sibi deesset, tacete, inquit talpa, cum me oculis captam esse uideatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui nõ sunt sua sorte cõtenti, q̃ si aliorũ infortunia cõsiderarẽt, æquori aio tollerarent sua.

De nautis sanctorum auxilium implorantibus. 19.

NAuta quidam in mari subita et atra tempestate deprehensus, cæteris eius socijs diuersorum diuorum auxilium implorantibus, nescitis, inquit, quid petatis: Ante enim quam sancti isti ad Deũ pro nostra liberatione se cõferant, hac iminenti procella obruemur. Ad Deum igitur cõfugiendum censeo, qui absque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Inuocato igitur Dei omnipoten-

tis

tis auxilio, illico procella cessauit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De piscibus è sartagine in prunas desilientibus. 20.

PIsces adhuc uiui in sartagine feruenti oleo coquebantur, quorum unus, fugiamus hinc fratres, inquit, ne pereamus. Tunc omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Maiori igitur dolore affecti damnabant cõsilium quod cœperant, dicentes. Quanto atrociori nunc morte perimus.

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia uitemus pericula, ne incidamus in grauiora.

Eras. Chi. 3. Cent. 3: ada. 72.

De quadrupedibus societatẽ aduersus aues cum piscibus ineuntibus. 21.

QVadrupedes cum bellum sibi ab auibus esset indictum, cum piscibus fœdus inierunt, ut eorum auxilio se ab auium furore tuerentur. Cum aũt optata expectarent auxilia pisces negant per terram ad eos accedere posse

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis socios faciamus, qui cum opus sit, nobis adesse non poßint.

De legato auaro tubicines decipiente. 22.

QVidam auarus, pro patria legatus, in aliam urbem profectus erat: Cui tubicines præsto affuerunt; ut illius aures tubarũ clangore, loculos aũt suos pecunia implerent. Quibus ille renũciari iubet, nõ esse nũc locũ cantibus,

se in summo luctu, & merore constitutum, matrem enim suam obijsse. Tubicines autem spe frustrati, & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum uisendũ consolandũq; accedit, interrogatq; quam diu mater eius obijsset. Quadraginta iam anni sunt, inquit, Tunc amicus intellecta legati scropha, in risum effusus est.

Hæc fabula ad auaros facit, qui omni arte student cõseruare pecuniam.

De uiro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia accessit. 23.

VIr quidam facetus admodum, & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatus dignitatem assumptum, ad eum gratulandi gratia accesit. Qui honore tumidus, amicum ueterem agnoscere dissimulans, quisnam esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad iocos promptus. Misceresco inquit tibi, cæterisq; qui ad huiusmodi honores perueniunt, q̃ primum enim dignitates eiusmodi estis assecuti, uisum, auditumq;, & cæteros sensus ita amititis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati, ueteres despiciunt amicitias.

De iuuene senis curuitatem irridente. 24.

IVuenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curuum, interrogauit, an sibi arcum uellet uendere. Cui ille. Ecquid, inquit, est tibi opus pecuniam amittere? Si enim ad meam perueneris ætatem, absq; pecunia arcum

arcum tibi natura concederet.

Hæc fabula indicat, minime irridenda uicia senilis ætatis quam nemo uiuendo effugere potest.

De sene puellam in uxorem accipiente. 25.

Vir quidam imprudens, exacto septuagesimo uitæ anno, puellam duxerat in uxorem, qui ad tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum soluere nõ posset, dicere solebat. Quam male uitam meam disposui. Inueni. n. mihi uxor deerat, nunc autem senex desum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia suo tempore peragenda.

De aquila & pica. 26.

Pica aquilam rogabat, ut se inter suos familiares et domesticos acciperet, quando id meretur cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ uolubilitate, Cui aquila, hoc facerẽ, respondit, ni uererer, ne quæ intra tegulam fiunt, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De turdo amicitiam cum hirundine ineunte. 27.

Gloriabatur turdus se amicitiam contraxisse cum hirundine. Cui mater, stultus es fili, inquit, si credis cũ ea posse conuiuere, cum uterq; uestrum diuersa soleat appetere loca, Tu enim frigidis illa tepidis delectatur locis.

Hac monemur fabula, ne eos nobis faciamus amicos, quorum uita à nostra dissentit.

De Rustico & mure 28.

RVsticus quidam erat admodum pauper, sed adeo facetus, ut ne calamitatis quidem tempore natiui leporis obliuisceretur. Is cum uillam suam casu, igne iniecto, ita ardentem uideret, ut aliquo modo ignem extinguere posse diffideret, mœstus spectabat incendium. Interim cernit murem quendam, qui uilla egressus, periculum q̃ ocyßime fugiebat. Oblitus damnorum rusticus cucurrit, & murem corripiens, illum in medium iecit incendium, dicens. Ingratum animal, tempore fœlicitatis mecũ habitasti, nunc quia fortuna mutata est, uillam meam deseruisti.

Fabula indicat eos non esse ueros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non discedunt, turbata autem præcipiti abeunt cursu.

De Eremita uirgine ægrotante. 29.

INsitum est à natura omnium amantium generi, ut re uenerię libidine incitẽtur, à qua si q homines, qui coruo albo rariores sunt, se abstinere uolunt, sæpe in graues morbos incidere solent. Quidam igitur Eremita ab ipsa adolescentia ita titillationes carnis euicerat, ut usq; ad quintum & uigesimum ætatis annum uirgo permaneret. Cum autem in eã ætatẽ grauißime ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis eius remedium se inuenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu Eremita recusauit, mori se potius uelle dicens q̃ uirginitatem, rem tam præclaram, & deo maxime gratam amittere. Assueti enim uirtutibus, ægre illas à se discedere

ſcedere patiũtur. Victus tandem precibus & cupiditate ui tæ, quæ nihil homini ſanæ mẽtis dulcius eſt, adductæ ſibi mu lieris infuſus gremio placidum petiuit per membra ſoporẽ, experrectus autem uehementer angebatur, & tantam uim lachrymarum effundebat, ut omnes qui aderant, illius miſe rerentur. Quiſquis igitur eum ſolari, ut & bono animo eſ ſet, hortari, quoniam Deus clementiſſimus pater ei ignoſce ret, quia non uoluptatis, ſed recuperandæ ſanitatis cauſſa o pus tale patraſſet. At ego, inquit, iſtud non fleo, ſed quod tã tam dulcedinem citius expertus non ſum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeo peccato rum illecebris delectari, ut uiciorum uoluptatem facile uir tutum amaritudini anteponat.

De diuite quodam & ſeruo. 30

Vir erat diues, ſeruum habens tardi ingenij, quem re gem ſtultorum ſolebat nuncupare. Ille his uerbis ſæ pius irritatus, ſtatuit hero par referre. Semel enim in herũ conuerſus, utinam, inquit, rex ſtultorum eſſem, in toto enim terrarum orbe, nullum meo latius eſſet imperium, ut tu quo q; meo ſubeſſes imperio.

Fabula indicat, omnia plena eſſe ſtultorum.

De uidua uirum petente. 31.

Vidua quædam diues à uicina petebat, ut maritum ſi bi reperiret, quẽ non coitus gratia, qui ingratus ad modum ſibi erat, ſed ne bona ſua dilapidarentur, exoptare ſe dicebat. Mulier ſagax, et uiduæ uerſutias intelligẽs ſe inq

ſi:uram pollicetur, Paucis poſt diebus uiduam conueniens reperi, inquit, tibi uirum ex animi tui ſententia. Eſt enim uir prudens, & ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non ſunt. Cui uidua, ibi hinc, inquit, in malam rem cum iſto marito tuo tam lepido, & ſic enim coitus appetens non ſum, uolo tamen habeat, quod nos reconciliet, ſi quando cœperimus eſſe diſcordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium fœlix, ſi clauus defuerit, qui uirum & mulierem arctißime conſtringit.

De Canibus urbanis uillaticum inſequentibus. 32.

CAnes complures urbani quendam uillaticum præcipiti inſequebantur curſu, quàm diu ille fugit, nec repugnare auſus eſt. At ubi ad inſequentes cõuerſus ſubſtitit, & dentes ipſe quoq; oſtendere cœpit, omnes pariter ſubſtiterunt, nec aliquis urbanorum illi propinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad ſuos conuerſus milites. Commilitones, inquit, hoc ſpectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præſentiora fugientibus, quàm repugnantibus uideamus imminere pericula.

De anu dæmonem accuſante. 33.

VOlunt homines ut plurimum, quando ſua culpa aliquid ſibi acciderit aduerſi, in fortunam uel in dæmonem culpam conferre, ut ſe crimine exuant, adeo omnes ſibi indulgent. Hoc dæmon ægreferens, cum uideret anum quandam arborem aſcendentem, ex qua illam ruituram,

&

& in se culpam collaturam præuiderat, accitis testibus dixit. Videte anum illã absq; meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prospicio. Estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illuc ascenderet. Mox anus cecidit & cum interrogaretur, cur soleata arborem ascendisset, dæmon, inquit me impulit. Tunc demon adductis testibus, probauit id ab anu absq; suo factum esse consilio.

Fabula indicat, homines minime uenia dignos, qui cum libere peccent, fortunam, uel dæmonem accusant.

De testudine & ranis. 34.

TEstudo conspicata ranas, quæ in eodem stangno pascebantur, adeo leues agilesq; ut facile quolibet prosilirent, & longissime saltarent, naturam accusabat quod se tardum animal, & maximo impeditum onere procreasset, ut neq; facile se mouere posset, & magna assiduo mole premeretur. At ubi uidet ranas anguillarum escam fieri, & cuiuscunq; uel leuissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat. Quanto melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum ferre, quàm tot mortis subire discrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ maiori nobis sæpe cõmodo sunt, q̃ nos intelligere ualeamus.

De gliribus quercum eruere uolentibus. 35.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinarant, quo paratiorem haberent cibum, ne uictus gratia toties ascẽderere & descẽdere cogerentur. Sed

quidam ex eis, qui ætate & usu rerum ac prudẽtia cæteros longe anteibat, eos absterruit, dicens Si nutricem nostram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Terẽtius in Adel. Act.3. Sce.3.

Fabula hæc monet, uirum prudentem debere non modo præsentia intueri, uerum etiam futura longe prospicere.

De cane & hero. 36.

CAnem quidem habens, quo magis ab illo diligeretur semper cũ suis pascebat manibus, ligatumq; soluebat. Ligari autẽ & uerberari iubebat à seruo, & beneficia à se, maleficia autem à seruo in illum uiderentur esse collata. Aegre autem ferens canis se aßidue ligari uerberariq; aufugit. Et cum increparetur à domino, ut ingratis & tantorũ beneficiorum immemor, qui se fuisse, à quo semper dilectus pastusq; fuisset, ligatus autem uerberatusq; nunquam, respõdit, Quod seruus tuo iussu facit, à te factum puto.

Hæc fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum caussa fuere.

De auibus scarabeos timentibus 37.

MAgnus timor aues incesserat, ne scarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum uim in sterquilinio summo labore fabricatam audierunt. Tunc passer nolite, inquit, expauescere. Quomodo enim pilas in nos per aëra uolantes iacere poterunt, cum eas per terram magno uolumine uix trahant?

Hæc fabula nos admonet, ne hostium opes extimescamus

mus, quibus deesse uidemus ingenium.

De urso & apibus. 38.

VRsus ictus ab ape tanta ira percitus est, ut aluearia in quibus apes mellificauerãt, totis unguibus discerperet. Tũc apes uniuersæ, cum domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari uiderent, facto impetu aculeis ursum inuadentes, pené necauere. Qui ex earũ manibus uix elapsus, secum dicebat, quanto melius erat, apis unius aculeum tolerare, q̃ tot in me hostes mea iracundia concitare?

Hæc fabula innuit, longe melius interdum esse iniuriam unius sustinere, q̃ dum unum punire uolumus, multos nobis inimicos comparare.

De aucupe & fringilla. 39.

AVceps tetenderat uolucribus rhetia, largamq; illis in area effuderat escam, pascentes tamen aues non capiebat, quia sibi uidebantur paucæ, quibus pastis ac auolantibus, aliæ pastum adueniunt. Quas quoq; propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine seruato, ac alijs aduenientibus, alijs abeũtibus, illo semper maiorẽ prædam expectante, tandem aduesperascere cœperat, tunc auceps amissa spe multas capiendi, cũ iam tempus esset quiescendi, attrahens rhetia unam tantum fringillã, quæ infœlix in area remanserat cæpit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere uolunt, sæpe pauca uix capere posse.

De milite & equo. 40

Miles

Miles equum habens optimum, emit alium nequaq̃ illi bonitate parem, quẽ multo diligentius, q̃ priorẽ nutricabat, tunc priori sic ait. Cur me dominus q̃ te impensius curat? cum tibi neq; pulchritudine, neq; robore, neq; uelocitate comparandus sim? Cum ille, Est hæc, inquit hominũ natura, ut semper in nouos hospites benignores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentium, qui noua, etiam si deteriora sint, solent ueteribus anteponere.

De sue & cane. 41.

Sus irridebat canem odorisequũ, qui domino murmure & cauda adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis uerberibus, auriumq; uellicatiõibus fuerat instructus cui canis. Nescis inquit, insane, nescis quæ ex uerberibus illis sim consecutus? per ea enim suauißimis perdicum, coturnicumq;, carnibus uescor.

Hæc fabula nos monet, ne iniquo feramus animo præceptorum uerbera, quæ multorum bonorum caussa esse consueuere.

De trabe boum pigritiam increpante. 42.

Trabs quæ curru uehebatur, boues ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leue portatis Cuius boues. Irrides nos, responderunt, ignora quæ te pæna maneat, Onus hoc nos cito deponemus, tuum autem tu quo adrumparis, sustinere cogeris. Indoluit trabs, nec amplius boues conuitijs lacessere ausa est.

Hæc fabula, quemlibet monet, ne alium insultet calamitatibus

tibus, cum, ipse poßit maioribus subiacere.

De carduele & puero. 43.

CArduelis auis interrogata à puero, à quo in delicijs habita, et suauibus & largis cibis nutrita fuerat, cur cauea egressa, regredi nollet. Vt me, inquit, meo arbitratu, non tuo pascere poßim.

Hæc fabula indicat uitæ libertatem cunctis delicijs ante ponendam.

De scurra & episcopo. 44.

SCurra quidam calendis Ianuaris ad episcopum quendam diuitem quidem, sed auarũ, accedens, numisma aureum strenæ nomine petijt. Antistes insanire hominem dixit qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cum ille hoc quoq; nimium sibi uideri diceret, æreum quadrantem ut saltē sibi traderet, orabat. Sed cum ne hunc quoq; posset ab episcopo extorquere. Reuerēde, inquit, pater, saltem benedictione tua me pro strena imperti. Tũc episcopus flecte, inquit, genua fili, ut te benedicam. At ego, inquit, scurra, benedictionem istam tuam tam uilem nolo. Si enim nummum æreum ualeret, eam mihi nunq̃ profecto concederes.

Hæc fabula contra eos episcopos & sacerdotes conficta est, qui diuitias & opes pluris faciunt, q̃ cuncta ecclesiæ sacra atq; mysteria.

De Vpupa indigne honorata. 45.

INuitatē ferè omnes aues ad aquilæ nuptias, indigne ferebant

rebāt upupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & uersicoloribus pēnis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset uolutari.

Hæc fabula stulticiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis, potius uestium, nitorem, præstantiamq; formæ, q̄ uirtutes moresq; soleant attendere.

De sacerdote & pyris. 46.

SAcerdos quidam gulosus extra patriā ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat inuitatus, reperit in itinere pyrorum aceruum, quorum ne unum quidem attigit, quamuis magna effectus fame. Quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit, indignabatur enim huiusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum in itinere, torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine uitæ periculo eum transire non posset, domum redire constituit. Reuertens autem ieiunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina consperserat comesset, cum aliud non inueniret, extingueretur.

Hæc fabula monet, nihil esse contemnendum, cū nihil sit tam utile & abiectum, quod aliquando usui esse non possit.

De mulo & equo. 47.

MVlus conspiciens equum aureo freno, ephippioq; insignem, & purpureis opertū phaleris, rumpebatur inuidia, illū beatum reputans, qui cōtinue optimis uesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu, se aūt præ illo infœlicem, qui clitellis male dolatis oppressus, quotidie maxima

xima onera ferre cogeretur. At ubi uidet equum pugna redeuntem, multis affectũ uulneribus, præ illius calamitate se fœlicẽ appellabat, longe melius esse dicẽs, quotidiano labore durũ uictũ quæritare, et turpiter uestiri, q̃ post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina. Hæc fabula monet, regibus & principibus minime inuidendum, quia diuitijs & opibus abundent, ut cũ uitã eorũ longe pluribus periculis, q̃ pauperum uideamus esse subiectam

De porco & equo. 48.

PORcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnã prodibat, stulte, inquit, quo properas? in pugna enim fortasse morieris. Cui equus, at tibi inter lutũ sordesq; impinguato, quamuis nihil dignũ laude gesseris cultellus adimet uitam, mortem uero meã comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclare gestis occumbere, quam uitam turpiter actam protrahere.

De coriario emente pellem ursi à uenatore nondum capti. 49.

COriarius ad uenatorem accedens, emit ab eo pellem ursi, pecuniamq; pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellẽ ursi non esse, cæterũ postridie uenatũ profecturum ursoq; interfecto, pellẽ illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratia cũ uenatore in syluã profectus, altißimã arborẽ ascẽdit, ut inde ursi uenatorisq; certamẽ prospiceret Venator intrepidus ad antrũ, ubi ursus latebat profectus, immissis canib. illũ exigere cõpulit. Qui euitato uenatoris ictu, eũ

prostrauit

postrauit humi. Tunc uenator sciens hanc feram in cadaue ra non sæuire, anhelitu retento, se mortuũ simulabat. Vrsus naribus admotis olfaciens, cũ illum nec naso, nec corde spirantem deprehenderet, accesſit. Coriarius cum feram abesse prospiceret, ac nihil amplius adesse periculi, ex arbore se deducens, & ad uenatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat, interrogauit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui uenator, monuit me, inquit, ne deinceps ursi pellem uendere uelim, nisi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & milite. 50.

EREmita quidã uir sanctisſimæ uitæ, militem hortabatur, ut relicta seculi militia, quam absq; dei offensa, et animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti. Cui miles, faciam, inquit, quod mones pater. Verum enim est, quod hoc tempore milites, neq; stipendia exigere ualeant, licet exigua sint, neq; prædari posſint.

Fabula significat, multos uicijs renunciare, quia illa iam amplius exercere non possunt.

De Viro & Vxore bigamis 51.

VIr quidam defuncta uxore quã ualde dilexerat, duxit alteram, et ipsam uiduam, quæ assidue ei prioris mariti uirtutes, fortiaq; facinoraq; obijciebat. Cui ut par referret, ipse quoq; defunctæ uxoris mores ꝓbatisſimos, pudicitiamq;

ciamq; insignem referebat. Quadam autem die uiro irata, pauperi eleemosynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utrisq; coxerat, dedit, dicēs: Do tibi hoc pro anima prioris uiri. Quod audiens maritus, accersitq; paupere, reliquū caponis dedit, dicēs. Et ego quoq; do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dū alter alteri nocere cupiūt, quid cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optime uindicare.

De Leone & mure. 52.

LEo laqueo captus in sylua, cum se ita irretitum uidēret, ut nullis uiribus se inde posse explicare confideret, murē rogauit, ut abroso laqueo eū liberaret, promittens tanti beneficij se non immemorem futurum. Quod cum mus prompte fecisset, leonem rogauit, ut filiam eius sibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori suo rē gratā faceret. Noua autē nupta ad uirum ueniens, cū eum non uideret, casu illum pede pressit, atq; contriuit.

Hæc indicat fabula, matrimonia, et cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De ulmo & silere. 53.

VLmus in ripa fluminis nata, siler sibi proximum irridebat, ut debile & inualidum, q, ad omnem uel leuißimum undarum impetum flecteretur, suam autem firmitatem & robur magnificis extollebat uerbis, quòd multos annos aßiduos amnis impetus inconcussa pertulerat. Semel

autem maxima undarum uiolentia, ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui siler ridens, inquit. Cur me deseris uicina? ubi nunc est fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus scedunt, q̃ qui resistere uolentes, turpiter separantur.

De cera duritiam appetente. 54.

CEra ingemiscebat se mollem, & cuicunq; leuißimo ictu penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multo se molliori factos, in tantam duritiã ignis calore peruenisse, ut multa perdurarent secula, se iecit in ignem, ut eandem duritiem consequeretur. Sed statim igne liquefacta, consumpta est.

Hac admonemur fabula, ne appetamus, quod est nobis natura denegatum.

De Agricola militiam & mercaturam affectante. 55.

AGricola quidam ægreferebat, se aßidue terram uoluere, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias peruenire, cum nonnullos uideret milites, qui uictis prælijs rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent uitam. Venditis igitur ouibus, capris ac bobus, equos emit & arma, & in militiã profectus est. Vbi cum ab Imperatore suo male pugnatum esset, nõ solum quæ habebat perdidit, sed etiã pluribus uulneribus affectus est. Quare damnata militia, mercaturam exercere statuit, ut ubi maius lucrum, & minorẽ laborem existimabat. Prædijs

dijs igitur uenditis, cum nauem mercibus impleuiſſet, nauigare cœperat, ſed cum in alto eſſet, tempeſtate ſubito coorta, nauis ſubmerſa eſt, & ipſe cum cæteris, qui in ea erant, ad unum omnes periere.

Hæc fabula monet, quemlibet debere ſua arte eſſe contentum, cum ubiq; ſit parata miſeria.

De Aſino & ſcurra. 56.

ASinus indigne ferens, ſcurram quendam honorari, & pulchris ueſtibus amiciri, quia magnos uentris edebat ſonos, ad magiſtratus acceſſit petens ne ſe minus q̃ ſcurram honorare uellent. Et cum magiſtratus admirantes eum interrogarent, cur ſe ita honore dignum duceret? inquit, quia maiores q̃ ſcurra crepitus uentris emitto, eosq; abſq; fœdore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leuiſſimis ſuas pecunias profundunt.

De amne ſuũ fontẽ conuitijs laceſſente. 57.

AMnis quidam ſuum conuitijs fontem laceſſebat, ut inertẽ q, immobilis ſtaret, nec ullos haberet piſces, ſe autem plurimũ commendabat, q, optimos crearet piſces, & per uallos blando murmure ſerperet. Indignatus fons in amnem uelut ingratum, undas repreſſit. Tũc amnis & piſcibus, & dulci ſono priuatus, euanuit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt, ſibi arrogant, non deo attribuũt, à quo largo fonte bona noſtra procedunt

De uiro maligno & dæmone. 58.

Vir malignus, cum plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus, arctißima & peruigili custodia teneretur, dæmonis auxilium implorabat, qui sæpenumero illi affuit, & é multis cum periculis liberauit. Tandem iterum deprehenso & solitum auxilium imploranti, dæmon magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens, apparuit dicens, Amice, amplius tibi auxilio esse non possum, tot enim loca pro te liberando hactenus peragraui, ut hos omnes calceos contriuerim. Nulla mihi superest pecunia, qua alios ualeam comparare, quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Auibus plures reges eligere uolētibus. 59

Aves consultabant de pluribus regibus eligendis, cũ Aquila tantos uolucrum greges sola regere nõ posset, fecissentq; uoto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent, quæ cũ caussam rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos, quia difficilius, inquit, plures, quam unus saccus implentur.

Hæc fabula docet, longe melius ab uno, q̃ à multis principibus gubernari.

De muliere, quæ pro uiro se mori uelle dicebat. 60.

Matrona quædam admodũ pudica, et uiri amantißima, agere ferebat maritum aduersa ualetudine detiner

tineri. Lamentabatur, ingemiſcebat, & ut ſuum in uirum amorem teſtaretur, rogabat mortem, ut ſi maritum ſibi eſſet erepturа, ſe potius quam illum uellet occidere. Inter hæc uerba, mortem cernit horribili aſpectu uenientem, cuius timore perterrita, & iam ſui uoti pœnitens, nō ego ſum, inquit, quē petis, iacet ibi in lecto, quem occiſura ueniſti.

Hæc fabula indicat, neminem eſſe adeo amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe quam alteri.

De adoleſcente in funere matris canente. 61.

Vir quidam defunctam uxorem, quæ ad ſepulchrum efferebatur, lachrymis & fletibus proſequebatur. Filius uero eius canebat, qui cum à patre increparetur, ut amens & inſanus, qui in matris funere cantaret, cum una ſecum mœſtus eſſe & flere deberet, inquit, pater mi, ſi ſacerdotes ut canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater, non tuum inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

De uiro zelotipo, qui uxorem dederat cuſtodiendam. 62.

Vir zelotypus uxorem, quā parū pudice uiuere comperrerat, cuidam amico, cui plurimum fidebat, dederat cuſtodiendam, ingentem pollicitus pecuniam ſi eam ita diligenter obſeruaret, ut nullo modo coniugalem uiolaret copulam. At ille ubi aliquot dies expertus, cuſtodiā hanc ni-

mis difícilem: & ingenium suũ uersutia mulieris uinci comperisset, ad maritum accedens, dixit se amplius nolle hanc tam duram gerere prouintiam, quandoquidẽ ne Argus quidem, qui totius oculeus fuit, mulierem inuitã posset custodire. Addidit praeterea, si necesse sit, malle se anno integro saccũ plenum pulicib. quotidie in pratũ deferre, solutoq; sacco, eos inter herbas pascere, uespereq; facto, oẽs domum reducere, q̃ una die impudicam mulierem seruare.

Bocat. lib. 7. cap. 22.

Hæc fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes, qui impudicas mulieres ualeant custodire.

De uiro clysteria recusante. 63.

VIr quidam natione Germanus, diues admodũ ægrotabat, ad quem curandum plures accesserant medici, ad mel enim cateruatim conuolant, muscae, quorum unus inter caetera dicebat, opus esse clysteribus, si uellet conualescere, quod tum uir huiusmodi insuetus medicinae audiret, furore percitus, medicos domo eijci iubet, dicens eos esse insanos, qui cum caput sibi doleret, podici uellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia etiam salutaria insuetis, & inexpertis aspera & obfutura uideri.

De Asino ægrotante, & lupis uisitãtibus. 64

ASinus ægrotabat, famaq; exierat eum cito moriturum, ad eum igitur uisendum, cum lupi, canesq; uenissent, peterentq; à filio, quomodo pater eius se haberet, ille per ostij rimulam respondit, melius q̃ uelletis.

Hæc indicat fabella, quod multi fingũt moleste ferre mortem ali-

tem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quod nuci, asino & mulieri prosint uerbera. 65.

MVlier quædam interrogabat nucem secus uiam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur. quare esset ita amens, ut quo pluribus maioribusq; uerberibus cæderetur, eo plures, præstantioresq; fructus pcrearet. Cui iuglans, es ne, inquit, prouerbij immemor ita dicentis?

Nux, asinus, mulier, simili sunt lege legati.
Hæc tria nil recte faciunt, si uerbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines proprijs iaculis se solere confodere.

De asino laborum finem non inueniente. 66.

ASinus hyberno tempore plurimum angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet uictum, quare uernã temperiẽ, & tenebras herbas optabat. Sed cum uer aduenisset, cogereturq; à domino, qui figulus erat, argillam in aream & ligna in fornacem, indeq; lateros, imbrices, tegulas ad diuersa loca deferre, pertæsus ueris in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus uotis expetebat, ut dominus messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoq; cum messes in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti locus sibi esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi ne tunc quoq; malorum terminũ adesse cernebat, cum quotidie uinũ

poma, ligna portanda essent, rursus hyemis niues et glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies á tantis labori bus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis uitæ tempora quæ non perpetuis sint subiecta laboribus.

De mure qui cum Fele amicitiam contrahere uolebat. 67.

MVres complures in cauo parietis commorantes cõ templabantur felam, quæ in tabulato capite demisso, & tristi uultu recumbebat. Tunc unus ex eis hoc animal inquit, benignum admodum, & mitæ uide. Vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert, uolo ipsum alloqui, et cum eo indissolubilem nectere amiciciam. Quæ cum dixisse, & propius accessisset, á fele captus, & dilaceratus est. Tũc cæteri hoc uidentes, secum dicebant, Non est profecto, non est uultui temere credendum.

Hæc fabula innuit, non ex uultu, sed ex operibus homines iudicandos, cũ sub ouili pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino, qui hero ingrato seruierat. 68.

ASinus qui uiro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede seruierat, semel ut fit, dum sarcina pressus esset graui, & salebrosa incedit uia, sub onere ceciderat. Tunc dominus implacabilis multis uerberibus surgere compellebat, pigrum animal & ignauum nuncupans. Ad ille miser inter uerbera hæc secum dicebat. Infœlix ego, quàm ingratum sortitus sum herum. Nam quis ei multo tempore sine

ſine offenſa ſeruierim, tamen non hoc unum delictum, tot meis priſtinis beneficijs compenſat.

Hæc fabula in eos conficta eſt, qui beneficiorum ſibi collocatorum immemores, etiā minimam benefactoris ſui in ſe offenſam, atroci pœna proſequuntur.

De lupo ſuadente hiſtrici, ut tela deponeret. 69.

LVpus eſuriens, in hiſtricem intenderat animum, quē tamē, quia ſagittis undiq; munitus erat, inuadere non audebat, excogitata autem cum perdendi aſtutia, illi ſuadere cœpit, ne pauco tempore tantum telorum onus tergo reportaret quandoquidem ne aliquid ſagittarij, niſi cum prælij tēpus inſtaret, portarent. Cui hiſtrix, aduerſus lupum inquit, ſemper præliandi tempus eſſe credendum eſt.

Hæc fabula innuit, uirū ſapientē oportere aduerſus inimicorum, & hoſtium fraudes ſemper eſſe munitum.

De mure liberante miluum. 70.

MVs conſpicatus miluum laqueo aucupis implicitū, miſertus eſt aui, quamuis ſibi inimicæ; abroſiſq; dente uinculis, euolandi uiam ei fecit: Miluus tāti immemor beneficij, ubi ſe ſolutum uidit, murem nil tale ſuſpicantem corripiens, unguibus, & roſtro lacerauit.

Hæc fabula indicat, malignos uiros huiuſmodi gratias ſuis benefactoribus ſolere rependere.

De coclea petente ab Ioue, ut ſuam domū ſecum referre poſſet. 71.

CVm Iupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus munera, quæ petiſſent, elargiretur, cochlea ab eo petijt, ut domũ ſuã poſſet circũferre. Interrogata à Ioue, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi graue, & moleſtũ futurum erat. Malo, inquit, tam graue onus perpetuo ferre, cum mihi libuerit, malum uicinum non poſſe uitare.

Fabula indicat malorum uicinitatem omni incommodo fugiendam.

De erinatio uiperam hoſpitem eijciente. 72.

ERinatius hyemem aduentare præſentiens, blande uiperam rogauit, ut in propria illius cauerna aduerſus uim frigoris locum ſibi concederet. Quod cum illa feciſſet, erinatius huc atq; illuc ſe prouoluens, ſpinarũ accumine uiperam pungebat, & uehementi dolore torquebat. Illa male ſecum actum uidens, quando erinatiũ ſuſcepit hoſpitio, blandis eum uerbis, ut exiret orabat, quandoquidẽ locus ambobus eſſet anguſtus. Cui erinatius, exeat, inquit, qui hic manere non poteſt, quare uipera ſentiens ſibi locum ibi nõ eſſe illic ceßit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos, qui nõ poßunt eijci.

De lepore ſeſe uulpi præferente ob pedum uelocitatem. 73.

LEpus ſeſe dignum reputabat, qui uulpi præferretur, quoniam longe illam pedum pernicitate ſuperabat. Tunc uulpes, at ego, inquit, ingenium ſum ſortita preſtantius, quo

tus, quo sepius quàm tu pernicitate tua, canes eludo.

Hæc indicat fabula, corporis uelocitatem & uires, ab ingenio longe superari.

De sene ob impotentiam libidinem carnis relinquente. 74.

VIr quidam sanctitate præditus singulari, senem quēdam admonebat, ut tandem uicium libidinis dimitteret, cui uehementer insudarat, Cui senex, optemperabo, inquit, pater sancte, sanctissimis optimisq; admonitionib. tuis Nam usum Veneris admodum mihi obesse sentio, & uirga amplius non arrigitur.

Fabula indicat, multos non amore uirtutis & dei, sed timore pœnæ, & impotentia consuetis uicijs solere desistere,

De agricola quodam & poeta. 75.

AGricola quidam ad poëtam accedens, cuius agros colebat, cum eum inter libros solum offendisset, interrogauit eum, quo pacto ita solus uiuere posset, Cui ille, solus inquit, tantum esse cœpi, postq̃ tu huc contulisti.

Hæc indicat fabula, eruditos uiros, qui doctißimorum uirorum turba continue stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. 76.

LVpus ouis pelle indutus, ouiū se immiscuit gregi, quotidieq; aliquam ex eis occidebat. Quod cū pastor animaduertisset, illū in altißima arbore suspendit. Interrogātibus autem

bus autem cæteris pastoribus, cur ouem suspēdißet, aiebat, pellis quidem, ut uidetis, est ouis, opera autem erant lupi.

Hæc indicat fabula, homines non ex habitu, sed ex operibus iudicandos, quoniam multi sub uestimentis ouium, lupina faciunt opera.

De patre filium ad uirtutes frustra hortante. 77.

PAter quidam filium uicijs deditū, multis hortabatur uerbis, ut derelicta uiciorum uia, uirtutibus inuigilaret, quæ ei laudem & decus erant pariture. Cui filius frustra inquit, pater ad hæc facienda hortaris, multos enim predicatores (ut aiunt) audiui, qui longe te melius ad uirtutum hortabantur uiam, nunq̃ tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Fabula indicat, uiros malignæ naturæ nullius hortatu à uicijs uelle desistere.

De cane oues domini sui occidente, à quo suspensus est. 78.

PAstor quidam cani oues suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquā ouem occidebat: Quod cum pastor animaduertißet, canem capiens, eum uolebat occidere. Cui canis, Quid me inquit perdere cupis? sum unus ex domesticis tuis, interfice potius lupum, qui continue tuo insidiatur ouili. Imo, inquit pastor, te q̃ lupum morte dignum magis puto. Ille enim palam se meum hostem profidetur, tu uero sub amicitiæ specie quotidie meum imminuis gregem. Morale.

Hæc innuit fabula, longe magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lędunt, quam qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De ariete cum tauro pugnante. 79

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tāta cornuum & capitis firmitate, ut ceteros arietes statim facileq; superarat. Quare cum nullum amplius arietem inueniret, qui, occursante sibi auderet obsistere, crebris elatus uictorijs, taurum ausus ad certamen prouocare. Sed primo congressu, cum in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, ut fermé moriens hæc diceret. Stultus ego quid egi? cur tam potentem aduersarium ausus sum lacessere cui me imparem creauit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse decertandum.

De uidua & asino uiridi. 80

VIdua quædam cælibatū exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, uerita uulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias. Sed commater eius q̃ contemnendæ essent populi uoces, hac arte monstrauit. Iußit enim asinum album, quem uidua habebat uiridi colore depingi, & per oēs urbis uicos circūduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab initio omnes inuaserat, ut non solum pueri, uerūetiam senes hac re insolita moti, asinum animi gratia concomitarentur. Deinde cum huiusmodi animal quotidie per urbem duceretur, desierunt admirari. Itidem, inquit ad uiduā commater eueniet tibi si enim

uirum

uirum acceperis, per aliquot dies eris fabula uulgi, deinde hic sermo conticescet.

Hæc fabula indicat, nullam rem esse tantã dignã admiratione, quæ diuturnitate temporis non desinat esse miraculum.

De Aquila, filios cuniculi rapiente. 81.

AQuila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi qui longe inde pascebantur, in escam pullorũ suorũ rapuerat, quum cuniculus blandis orabat uerbis, ut suos sibi filios restituere dignaretur. At illa cũ ut pusillũ, & terrestre animal, & ad sibi nocendũ impotẽs arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulãdos opponere non dubitauit. Tunc cuniculus filiorum morte cõmotus, hanc iniuriam minime impunitã abire permisit, arborẽ.n. quæ nidum sustinebat, radicitus effodit. Quæ leui impulsu uentorũ procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & inuolucres in humum deiecit, qui à feris depasti, magnũ doloris solacium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentiæ suæ fretum, imbecilliores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiorum iniurias ulciscantur.

De lupo Pisce fluuij maris regnum affectante. 82.

LVpus piscis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros eiusdem fluminis pisces excedebat. Vnde cuncti eum admirabantur & tanquã regẽ præcipuo prosequebantur honore. Quare in superbiã

elatus

latus, maiorem principatū cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingressus est mare, ut eius regnum sibi uendicaret. Sed offendens delphinū miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo insectatus est, ut auffugiens, uix amnis ostium ingrederetur, unde amplius non est ausus exire.

Hæc fabula nos admonet, ut rebus nostris cōtenti, ea nō appetamus, quæ nostris uiribus sunt longe maiora.

De oue pastori conuiciante. 83.

Ouis conuitiabatur pastori, quod non contentus lacte quod in usum suum, filiorūq; ab ea mulgebat, in super illam uellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium eius trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ouis, peius mihi facere potes? Vt te, inquit pastor occidē, & lupis canibusq; proijciam deuorandam, siluit ouis, maiora adhuc mala formidās.

Hæc fabula indicat, non debere homines in deum excandescere, si diuitias, si filios ipsis permittat auferri, cū etiam maiora, & uiuentibus, & mortuis poßit inferre supplicia.

De auriga & rota currus stridente. 84.

Auriga interrogabat currum, quare rota, quæ erat deterior, strideret, cum cæteræ idem non facerent. Cui currus, ægroti, inquit, semper morosi, & queruli esse consueuerunt.

Hæc indicat fabula, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De uiro amicos experiri uolente. 85.

Vir

Vir quidam, diues admodum & liberalis, magnã habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpißime inuitabat, ad quam libentißime accedebant. Volens autẽ experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, oẽs pariter conuocauit, dicens, obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat. Quare correptis armis, secum irent ut illatas sibi ulciscerentur iniurias. Tunc omnes, præter duos sese excusare cœperunt. Ceteris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum numero habuit, quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc indicat fabula, aduersam fortunam amicitiæ experimentum esse quam optimum.

De Vulpe carnem leporis cani laudante. 68

Vulpes cum fugaretur à cane, & iamiam esset capienda nec ullam aliam euadendi uiam inuenire se posse cognosceret, quid me, inquit, ò canis pdere cupis, cuius caro tibi usui esse non potest? Cape potius leporẽ illũ (nõ procul enim lepus aberat) cuius carnem suauißimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus cõsilio uulpis, omissa uulpe, leporẽ insecutus est, quem tamen ob incredibilem eius uelocitatem capere nõ potuit. Paucis post diebus, lepus conueniens uulpem, uehementer eam accusabat (uerba enim eius audierat) quòd se cani demonstrasset. Cui uulpes, Quid me accusas lepus quæ te tantopere laudaui, quid diceres, si te uituperassem.

Hæc indicat fabula, multos mortales sub laudationis specie alijs perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & uulpa celeritatẽ à Ioue petentibus. 87.

LEpus, & uulpes à Ioue petebant, hæc, ut calliditati suæ pedum celeritatem, ille ut uelocitati suæ calliditatem adiungeret. Quibus Iuppiter ita respondit: Ab origine mundi è sinu nostro liberalißimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti. Vni autem omnia dedisse, aliorum fuisset iniuria.

Hæc innuit fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitũ, ut quisq; esse debeat sua sorte cõtentus.

De equo inculto sed ueloci, & cæteris eum irridentibus. 88.

EQui complures ad Circenses ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum, quem cæteri ut incultum, & ad huiusmodi certamen ineptum irridebant, nec unq̃ uictorem futurum opinabãtur. Sed ubi currendi tempus aduenit, & dato tubæ signo cuncti è carceribus exilire, tum demum innotuit, quanto hic paulo ante irrisus, cæteros uelocitate superaret. Omnibus enim alijs post se longo interuallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula indicat, non ex habitu, sed ex uirtute homines iudicandos.

De rustico per uocem hœdi ad iurisconsultum admisso. 89

RVsticus quidam graui lite implicitus, ad quendã iurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille alijs negotijs impeditus, renunciari iubet, se non posse nũc illi uacare, quare abiret, alias rediturus. Rusticus qui huic ut ueteri fidoq; amico, plurimum fidebat, pluries rediens, nunq̃ admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem, & pinguem secum deferens, ante ædes iurisperiti stabat, & hœdum uellicans, illum balare cogebat. Ianitor qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, audita hœdi uoce, ianuam illico aperiens, hominem introire iubet. Tũc rusticus ad hœdũ conuersus, gratias, inquit, ago hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras, difficilesq; esse quas munera non aperiant.

De adolescente ex coitu infirmo & lupo. 90.

ADolescens quidã uxorem duxerat, & ipsam quoq; adolescentulam, formosam admodũ, & libidinosam cuius effrenæ libidini dum satisfacere cupit, ita lumbos exhausit, ut paucis diebus macilentus fieret, & mortuo magis q̃ uiuo similis uideretur, non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat, ut senex quidam apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico stans loco, calore solis sese calefaceret, accidit ut uenatores, qui lupum fuerant insectati, illac iter haberẽt, quos cum adolescens interrogaret, cur lupum non ceperant, ob incredibilem inquiunt, illius uelocitatem, illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens, Vxorem profecto

cto hic lupus habere non debet, si enim uxori iunctus esset: nunquam tanta pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem esse adeo robustũ & fortẽ quem nimius Veneris usus non infirmum, et debilẽ reddat.

De sene iuuenem poma sibi surripientem, satis deiiciente. 91.

SEnex quidam iuuenem sibi poma surripientẽ, blandis orabat uerbis, ut ex arbore descenderet, nec res suas uellet auferre. Sed cũ incassum uerba funderet (iuuene eius ætatem ac uerba contemnente) non in uerbis tantũ, inquit, uerum etiam in herbis audio, esse uirtutẽ. Herbas igitur uellere, & in illum iacere cœpit: Quod iuuenis conspicatus, in uehementem risum effusus est, & senẽ delirare arbitrabatur, qui crederet eũ ex arbore herbis posse depellere. Tunc senex omnia experire cupiens quando inquit, uerborum & herbarum uires aduersus raptorem mearum rerum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoq; dicunt esse uirtutem: lapidesq; quibus gremium impleuerat, in iuuenem iaciens, ill um descendere & abire coegit.

Hæc fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quam ad armorum confugiatur auxilium.

De luscinia cantum accipitri pro uita pollicente. 92.

LVscinia ab accipitre famelico comprehensa, quum se ab eo deuorandam intelligeret, blande eũ rogabat, ut se dimitteret, pollicita pro tanto beneficio ingentem merce-

dem sese relaturam. Cum autem accipiter eam interrogaret, quod gratiæ sibi referre posset, aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi uentrem demulceas, sine tuis enim cantibus uiuere, sine cibo uero non possum.

Hæc fabula innuit, utilia iucundis anteponenda.

De Leone porcam sibi socium eligente. 93.

LEo cum socios asciscere sibi uellet, multaq; animalia sese illi adiungere optarent, idq; precibus et uotis exposcerent, cæteris spretis, cum porco solum societatem uoluit inire, rogatus autem caussam, respondit. Quia hoc animal adeo fidum est, ut amicos, & socios suos in nullo quantumuis magno discrimine unq̃ relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui aduersitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedẽ.

De culice cibum & hospitium ab apepetente. 94.

CVlex hyberno tempore, cum & fama & frigore se periturum coniiceret, ad apum accessit aluearia, ab eis cibum & hospitium petens. Quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat filios earum artẽ musicam se edocturũ. Tunc quædam apis. At ego, inquit, artem meam malo liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros ijs artibus erudiamus, quæ eos ab inopia ualeant uindicare.

De

De asino tubicine, & lepore tabellario. 95.

LEo rex quadrupedum aduersus uolucres pugnaturus suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso quid ei asini inertia, aut leporis timiditas ad uictoriam conferre possent, quos ubi inter cæteros milites adesse cernebat respondit, asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit, lepus uero ob pedum celeritatem, tabellarij fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeo contemptibilem, qui aliqua re nobis prodesse non poßit.

De accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ pacauerant. 96.

ACcipitres inuicem inimici quotidie decertabant, suisq; odijs occupati, alias aues minime infestabãt. Columbæ illorum uicem dolentes, eos mißis legatis composuere. Sed illi ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aues imbecilliores, & maxime columbas uexare, & occidere non desinebant. Tunc secum columbæ, q̃ utilior accipitrum discordia, q̃ concordia nobis erat.

Hæc monet fabula, malorum inter se ciuium odia alenda potius q̃ extinguenda, ut dum inter se digladiantur, uiros bonos quiete uiuere permittant.

De muliere, ignem in mariti domum ferente. 97.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus aũt ab amicis, quid sibi uellet facula illa, quam noua

nuptam accensam è paterno domo effert, rursusq; mariti domum ingressura accendit & introfert. Significat, inquit, hodie ignē ē soceri mei ædibus ablatum, in domū meā inferri.

Fabula significat sæpenumero mulieres ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De prætore repetundarum damnato. 98.

PRætor, qui prouincia, cui præfuerat, expilauerat, repetundarū damnatus fuerat. Cūq; ægre ablata restitueret, dicebat quidam ē prouincialibus, hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mira uolupate afficiuntur, cum aūt eos emittut, incredibili dolore torquentur.

Fabula significat, aliena non esse surripienda, ne illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De sene mortem differre uolente. 99

SEnex quidam mortē, quæ eum è uita raptura aduenerat, rogabat, ut paululū differat, dum testamentū cōderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, cur nō, inquit, hactenus præparasti, totics à me admonitus? Et cū ille eam nunquam à se uisam amplius diceret. Cū inquit, non æquales tuos modo, quorū nulli ferè iā restant uerum etiam iuuenes, pueros, infantes quotidie rapiebam, non te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebescere, auditum minui, cæterosq; sensus indies deficere, corpus ingrauescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebā? et te admonitum negas? quare ulterius differendum non est.

Hæc fabula indicat, ita uiuendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De

De uiro auaro sacculum nummorum alloquente. 100.

Vir quidam auarus, qui ingentem aureorũ aceruum male partum relicturus moriebatur, interrogabat sacculum nummorum, quem morienti sibi iusserat afferri, quibus uoluptatẽ esset allaturus. Cui sacculus, heredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conuiuijs profundent, & dæmonibus, qui animam tuam æternis supplicijs mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultißimum esse in ijs laborare, quæ alijs gaudium, nobis autem allatura sunt tormentum.

Fabularum Abstemij finis.

PETRI PAVLI PHANTINI DE TRAdotio in hæcatommythion consummatißimi uiri Laurentij Abstemij Maceraten. Tetrastichon.

Quod nemus Hesperidum Panchaia, Bactra, Sabæi.
Helisium quod habet, quod Tagus, Astur, Arabs.
Cuncta tuo abstemi nascuntur sponte uireto.
Cuius habent siliquæ seris, non apinas.

IOHANNIS ANTRACINI MACERAten. in hecathommythion clariß uiri Laurentij Abstemij Maceraten. Tetrastichon.

Doctiloquos alijs scriptis superare latinos.
Quære, sumus lepidis Græcia docta pares.
Te Xanti seruus, technis celebrauit amœnis.
Non minus abstemij nos decorauit opus.

LAVRENTII VALLENSIS IN XXXIII. FAbularum Aesopi, è græco in latinum sermonem translatarum, ad clarissimum uirũ Renaldum Fonaldæ, præfatio.

PRomiseram nuperrime tibi coturnices, quas ipse uenatus essem, missurum. Eas capere, ut homo uenandi insuetus cum nõ possem, ad uenationem meam, id est, literas me conuerti, & forte ad manus uenit libellus græcus, ex præda nauali, treis & triginta Aesopi fabellas continẽs, has oẽs bidui labore uenatus sum. Mitto igitur ad te siue fabellas, siue mauis coturnices, quibus oblectare te possis ac ludere. Etenim si Octauianum, Marcumq; Antonium, orbis terrarũ princeps ludo coturnicum delectatos accipimus, profecto tu uir literarum amantissimus literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octauiano, aut Antonio pugnacem aliquam harum auium dono dedisset, iucũdam illis rem gratamq; fecisse. Ego quoq; tibi iucundus gratusq; ero, ꝙ plus triginta eius generis aues dono mitto, pugnaces, uictrices, & si forte hoc te magis iuuat, & pingues, oblectant hæ fabellæ & alunt, nec minus fructus habent, q̃ floris. Sed ne donum suũ laudare insolentis sit finẽ faciã. Tu si coturnices ueras q̃ has fabellas malis, rescribẽ, mittam namq; nõ modo coturnices, sed perdices. Ex urbe Caieta, Calen. Maij.

De

De uulpe & Capro.

VVlpes & caper sitibundi in puteum descenderunt, in quo cum perbibissent, circumspicienti reditum caper, uulpes ait, bono animo esto caper, excogitaui nãq; quo pacto uterq; reduces simus. Siquidẽ tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietẽ admotis, cornuaq; adducta ad pectus mento reclinabis, & ego per terga, cornuaq; tua transiliẽs, & extra puteum euadens, te postea isthinc educã. Cuius consilio fidem habenti capro, atq; ut illa iubeat obtemperanti, ipsa è puteo prosilijt, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultebatq;, nihil de hirco curam habens. Cæterum cum ab hirco, ut fidifraga incusaretur, respondit: Enimuero, hirce, si tantum essent tibi sensus in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses q̃ de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, uirum prudentem debere finem explorare, anteq̃ ad rem peragendum ueniat.

De uulpe & leone.

VVlpes nullum antea leonem conspicata, cum illi alternus ex improuiso obuiasset, ita aspectum eius expauit, ut parum absuerit, quin extingueretur. Quod cum iterum postea accidisset ad aspectum quidẽ leonis est exterrita, sed non ita, ut prius. Tertio autem cum leonem eundem esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam fidenter adiens, secum collocuta est & confabulata.

Hæc fabella innuit, quod consuetudo & conuersatio facit

ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neq; horrida neq; formidolosa uideantur.

De Gallo & perdice.

GAllos quidam domi suæ cũ haberet, mercatus est perdicem, eamq; alendam, & in societatem gallorum dedit unà cum illis saginandam, eamq; galli pro se quisq; mordicabant, abigebantq;. Perdix autem apud se affuctabatur, existimans ideo talia inferri sibi à gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Vbi uero non ita post aspexit, illos inter se pugnantes, mutuoq; percutiẽtes, recreata à mœrore, inquit, Equidem posthac non afflictabor amplius, uidens eos inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, uirum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos uidet, ne à domesticorum quidem iniuria abstinere.

De uulpe & capite reperto.

VVlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dũ omnia instrumenta musica, omnemq; supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput, sciẽter fabreq; factũ. Quod cum in manum sumpsisset, inquit, ô caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens.

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De carbonario & fullone.

CArbonarius conducta in domo habitãs, fullonem inuitauit, qui eo loci proxime uenisset, ut eiusdem in

ædibus unà habitarent, ad quem fullo, ô homo, non est isthuc factum conducibile, uereor enim, ne quicquid ipse candidissa cerem, id omne tu carbonaria aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit, illum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De uiro iactabundo.

Vir quidam aliquandiu peregrinatus, cũ iterum domum reuersus fuisset, cum multa alia in diuersis regionibus à se uiriliter gesta iactabundus prædicabat, tũ uero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine saliendi superasset, eiusdẽ rei Rhodios, qui affuerũt, testes esse. Ad quẽ unus assistentium respondens, inquit, ô homo, si uerum istuc est, quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce hic Rhodus, ecce hic certamen saliendi.

Hæc fabula innuit, quod ubi rerum testimonia adsunt, nihil opus uerbis.

De uiro Appollinem tētante.

Vir quidã facinorosus Delphos se contulit. Apollinẽ tentaturus, habẽsq; passerculũ sub pallio, quẽ pugno tenebat. Et accedẽs ad tripodas ĩterrogabat deũ, dicẽs. Quod habeo in dextra uiuit ne, an mortuũ est? prolaturus passerculũ uiuũ, si ille mortuũ respondisset. Si uiuum respondisset, occidisset eum statim sub pallio clam prius ꝙ proferret. At deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O cõsultor, utrum mauis facere (penes te nam arbitrium est) facito, & siue uiuũ, siue mortuũ quod in manib. habes, proferto

Hæc

Hæc fabula innuit, mentem diuinam nihil, neq; latere neq; fallere.

De piscatore.

Piscator quidam demissis in mare rhetibus, extulit ismi ridem pusilli corporis, quæ piscatorē obsecrabat. Noli me in præsentiarum capere pusillam & minutam, sine abire & crescere, ut post ai sic adulta commodo maiore potiaris. Cui piscator inquit. Ego uero amens sum, si lucrū, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam spe futuri boni quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, stolidum esse, qui propter spem maiorem præsentem & certam, licet paruam, non amplectitur.

De Equo & asino

Vir quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo inquit asinus equo. Si me saluum uis, releua à me partem oneris mei. Equo illius uerbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus iumētorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simulq; coriū quod à mortuo exuerat equo imponit. Quo onere depressus equus & gemens cum clamore, inquit, Væ mihi iumentorum infœlicissimo, quid mihi misero male euenit? Nā recusans partē, nunc totū onus porto, insup & illius coriū.

Hæc fabula innuit, maiores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utriq; incolumes sint.

De uiro & satyro.

Vir quidam cum satyro amiciciam inierat, qui cum edendi

edendi gratia sederent, exorta cæli tempestate ac frigore, uir manus ad os admouens, anhelitu refocillabat. Quod intuens satyrus, interrogabat quamobrem id faceret. Ille inquit, calore oris algentes manus refocillo, paulo'q; post, calidiori edulio allato, cum uir iterum ad os manum cũ edulio admouẽs, calorem cibi tenui inspiratione refrigeraret, interrogat satyrus, quamobrem & id faceret; Respondente autem uiro, ut refrigeret edulium. Atq; ego, inquit satyrus tecũ posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis, & frigidum, Vale.

Hæc fabula innuit, deuitandam eius amiciciã esse, cuius anceps uita est, & non simplex sermo.

De Vulpe & pardo.

VVlpes & pardus de pulchritudine altercabantur, & pardo suam uersicolorem pellem extollente, uulpes cum suam præponere non posset, inquit. At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum uersicolorem sortita sum?

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudini corporis.

De fele in fœminam mutata.

FElis quædam delicium formosi erat cuiusdã adolescẽtis. Hãc ille ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea miserta cupiditati adolescentuli, conuertit bestiam in speciosam puellam, cuius forma inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum. Quibus considentibus

bus in cubiculo, Venus uolens periculum facere, nũquid illa cum corpore mutasset & mores, murem immisit in mediũ: At illa et eorum qui aderant, et cu[illegible]uli nuptialis immemor è cubili surgens murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, iterum in suam restituit naturam.

Hæc fabula innuit, scelestos homines, & si conditionem statumq; mutent, tamen mores nequaq̃ mutare.

De Agricola & canibus.

AGricola quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibarijs primum interfectis singulis ouibus, illarum carnibus uescebatur, mox & caprarum, postremi operarijs bobus interemptis, alebatur. Quod canes cum animaduertissent, inter se collocuti sunt, dicentes. At nos hinc faciamus fugam, si enim operarijs bobus dominus non noster pepercit, ne nobis quidem parcet.

Hæc fabula innuit, fugiendos eos esse, cauendosq;, qui à familiaribus quoq; manus non abstinent.

De agricola sæuiente in filios.

AGricola filios suos uidens quotidie deligantes, neq; in gratiam inter se reducere potis esset, iußit fasciculum uirgarum sibi efferri, aderant aũt filij illic sedentes. Quæ cum allatæ essent colligauit omnes in unum fasciculũ iußitq; singulos filiorum fasciculũ capere atq; confringere. Illis uero confringere non ualentibus, soluens postea fasciculum, tradidit singulas uirgas eis frangendas. Atq; illis statim facileq; frangentibus, intulit. Ita & uos filij mei, si perseueraueritis

raueritis unanimes, præstiteritis inexpugnabiles uos hostibus, inuictosq; præbebitis, Sin minus, ipsa uestra æmulatio atq; seditio oportunam uos prædam inimicis faciet.

Hæc fabula innuit, æque res humanas facere, uel à concordia incrementum, uel discordia iacturam.

De muliere & gallina.

MVlier quædam uidua habebat gallinam, quotidie singula oua parientem, sperans autem pro singulis bina oua parituram, si plus tribuisset escarum, opipare educabat. Gallina uero pinguior effecta, ne unum quidem cum parturire poterat.

Hæc fabula innuit, quod homines propter luxum & copiam rerum marcescentes, ab instituto retardantur.

De homine quem canis momorderat.

ADmorsus à cane quidam, circuibat singulos, corrogans curationem, nactusq; quendã, qui cognita mali qualitate, inquit: Si tu quidem homo conualescere uis, sume crustulã panis madefactum in sanguine uulneris, porrige cani, qui te momordit comedendam. Cui ille deridens, inquit. Ego me hercle si istuc fecero, dignus sum, qui ab omnibus canibus istius urbis mordear.

Hæc fabula innuit, improbos homines, cũ maxima beneficia acceperint, tum maxime ad maleficia animari.

De duobus amicis & urso.

DVobus amicis unà iter facientibus, fit ursus obuiam quorũ unus perterritus, in arborem scandens latuit

alter

alter uero cum se imparem urso fore, & si pugnare uellet, superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum esse. Vrsus autem aduenieus, aures et occipitium olfaciebat illo qui stratus iacebat, usq; continente respirationē ita mortuum esse credens, ursus abijt (aiunt enim ursum nō seuire in cadauer) Mox alter qui inter frondes arboris latuerat, descendens interrogat amicum, quid nam ad aurē ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit. Admonuit me ne post hac cum huiusmodi amicis iter faciem.

Hæc fabula innuit, deuitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstando reuocant pedem.

De adolescentibus & coquo.

DVo adolescētes obsonium à coquo mercati communiter erant. Cæterum cum coquus quibusdam negocijs domesticis intēderet, uacaretq;, alter adolescentum partem obsonij in alterius sinum immisit, conquerenti, qui carnem abstulerat, iurabat se non habere, qui uero habebat, iurabat se non abstulisse. Quibus coquus intellecta adolescentum astutia inquit. Et si me latet fur, tamen eum, quem iurastis deum, non latebit.

Hæc fabula innuit, quod si homines celamus, deū nequaq̄ celare poterimus.

De arundine & olea.

DIsceptabat arundo & olea de constantia, de fortitudine, & de firmitate, & olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili & ad omnem uentum uacillanti.

Arundo

Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cum uentus uehemens ingruisset arundo agitabatur, reflectebaturq;, olea uero cum uiolentiæ uentorum reluctari uellet, confracta est.

Hæc fabula innuit, eos qui ferocioribus ad tempus cedũt potiores esse ijs, qui non cedunt.

De tubicine.

F*Rat tubicen, qui in militia signum caneret. Is interceptus ab hominibus, ad eos qui circũsistebant proclamabat. Nolite me ô uiri innocuum, insontemq; occidere, nullum enim unq̃ ego occidi. Quippe nihil aliud, quam hanc tubam habeo. Ad quem illi uicißim cum clamore responderunt. Tu uero hoc ipso magis trucidaberis, q, cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.*

Hæc fabula innuit, q, præter cæteros peccant, qui malos & importunos principes persuadent ad inique agendum.

De aucupe & uipera.

A*Vceps quidam sumptis aucupatorijs rebus, ad uenandum proceßit, uisoq; palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiose arundines cum reti ad aues clanculum admouebat, sperans illum se uenari posse, Quod cum agit, in altum intuens, iacentem uiperam pedibus preßit, quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille iam diffidens, me miserum, inquit, qui cum alterum uenari uolo, ipse ab altero captus pereo.*

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas

occultare, sæpe tamen ab aliis idem sustinere.

De Castore uirilia sibi amputante.

CAstor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, eiusq; genitalia ad artem medicam sanè utilia esse. Tunc ubi uidet se ab indagantibus hominibus captũ iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præcidit, eaq; ad insequentes proijciens, hoc modo incolumis euadit.

Hæc fabula innuit, huius exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute, nullam habere rationem fortunarum.

De thynno & delphino.

THynnus cum delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & iamiam capiendus esset in anfractum quendam se intrusit. Delphinus quoq; ad alterum similem impetu ipso illisus est, ad quem thynnus respiciens, iamq; expirantem uidens, inquit. Iam mihi mors non est molesta, uidens eum, qui mihi caussa mortis est mecum morientem.

Hæc fabula innuit, æquo animo ferre hoies calamitates, cũ eos, ꝓpter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciũt.

De cane & lanione.

CAnis quidam insilijt in macellum, lanio in aliqua re occupato, & erepto pecoris corde fugiebat. Ad quẽ lanius conuersus, fugienteq; aspiciẽs, inquit. O canis ubicũq; fueris, te obseruabo, non enim sustulisti, sed mihi cor dedisti.
Hæc fabula innuit, iacturã semper esse hominibus doctrinã

De uate quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur, cũ quidã sibi denunciat fores domus eius effractas esse omniaq; direpta quæ in domo fuisset. Ad quod nunciũ uaticinator gemens, properansq; cursu, se domũ recipiebat. Quem currentem quidam intuens, ô tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis, certe tua non diuinasti.

Hæc fabula ad eos spectat, qui res suas non recte admini strantes, alienas, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere & consulere conantur.

De ægroto & medico.

AEgrotus quidam à medico interrogatus, quo nam modo se habuisset, præter modum respondit, in sudo rem se fuisse resolutum. Cui medicus, istud, inquit, bonũ est. Altero autem die iterum interrogatus, quo nam modo se ha beret, respondit, algoribus correptus, diu uexatus sum, & id quoq;, medicus inquit, bonum est. Tertio cum ab eo medico interrogaretur, respondit. Profluuio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, quomodo habes ô amice? re spondit, etiam atq; etiam bene habeo, sed morior.

Hæc fabula innuit, arguendos assentatores.

De asino & lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoq; lupo, ait O lupe, en præ cruciatu morior, futurus esca, aut tua, aut uulturũ, aut coruorũ unũ mõ abs te munus flagito. Educ prius de pede aculeũ ut moriar saltẽ sine cru-

ciatu. Tunc lupus summas dentibus aculeum mordicus præhendens eduxit. Asinus uero doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit, fractisq́; illius fronte, naribus, dentibus, aufugit, lupo seipsum accusante, ac merito sibi id euenisse dicente, q̃ qui didicerat esse lanius iumentorum, nunc illorum uolebat esse chirurgicus.

Hæc fabula innuit, quod qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum ueniunt, & in discrimen.

De aucupe & merula.

AVceps tetenderat uolucribus rhetia, quod eminus intuens merula, percontabatur hominem, quid negocij ageret. Ille respondit, se condere urbem, abijtq́; longius, & sese abdidit. Merula uero illius uerbis fidem habens, & accedens ad escam iuxta rhetia appositam, capta est accurrenteq́; aucupe, inquit, ô homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos iuuenes habebis incolas.

Hæc fabula innuit, eo maximo modo rem priuatam, & rempublicam destrui, præsides sæuitiam exercent.

De uiatore & pera inuenta.

VIator longum ingressus iter, uouit si quid inuenisset eius dimidium Ioui se oblaturum. Inuenta autem posita in itinere pera, palmarũ amygdalarumq́; plena, comedit omnes palmulas, amigdalasq́;. Sed harum nucleos, illarum putamina, & cortices ad aram quandam obtulit inquiens, habes Iuppiter quod tibi uoueram, quod enim inueni eius

ni eius interiora & exteriora tibi ostendo.

Hæc fabula indicat, auarum propter pecuniæ cupiditatem etiam dijs moliri fallatias.

De puero & matre.

PVer quidam in schola condiscipulo furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ, à qua non castigatus quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari maiora. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium, matre uero sequente, ac uociferante rogauit ille satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent, Quibus permittentibus, & matre festinabunda aurem ad eos filij admouente, ille auriculam matris dentibus euulsit. Et cum mater cæteriq; increparent, non modo ut furem, sed in parentem suam impium, inquit: Hæc mihi ut perderer caussa exitit. Si enim me tabellam alphabetariam furatum increpasset, siue castigasset nequaq̃ ad ulteriora progressus, nec ad supplicium ducerer.

Hæc fabula innuit q; qui inter initia peccandi nec coercentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat, qui cum uideret mare tranquillum, incessit cupido nauigationem faciendi ad mercatũ. Itaq; uenundatis ouibus, emptisq; palmarum sarcinas, nauigabat. Oborta autem uehementi tempestate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare deiecit, uixq; euasit exonerata naui, paucis post dieb.

ueniente quodam & tranquillitatem maris admirante, erat enim sane tranquillum, respondens, inquit palmulas iterum uult, quantum intelligo, ideoq; immotum sese fore ostendit.

Hæc fabula indicat, eruditiores effici homines damno, atq; periculo.

De filio cuiusdam senis & leonis.

Filium senior quidam habebat unicum, generosi animi & uenaticorum canum amatorem, hunc per quietem uiderat à leone trucidari. Territus, ne forte somniũ hoc aliquando sequeretur euentus, exstruxit domum quandam, q̃ politißimam, & laquearibus ac fenestris ameniß imam. Illuc inducens filium aßiduus illi custos inhærebat. Depinxerat enim ea in domo ad oblectationem filij omne animaliũ genus, in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem uice propius stans leoni, inquit. O truculentißima fera, propter te, & propter inanem somnium patris mei, in hac domo asseruor uelut in carcere. Quid tibi faciam, & hæc dicens, manum parieti incußit, oculum leoni eruere uolens, & in clauo qui illic latebat offendit, qua ex percußione manus emarcuit, succreuitq; sanies, & febris subsecuta est, breuiq; tempore adolescens est mortuus. Ita leo adolescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate.

Hæc fabula innuit, quæ uentura sunt, deuitare posse neminem.

De caluo crines externos gerente pro natiuis

Caluus

CAluus quidam mentitos crines gerens, dum equo ue hebatur, ecce ſibi ualidior uentus illos de capite ſuſtu lit. Riſus ſtatim magnus à circumſtantibus excitabatur & ille mutuo riſu ad illos inquit. Quid mirum ſi crines qui nõ erant mei, à me receſſerint, illi quoq; receſſerunt, qui me- cum fuerant nati.

Hæc fabula innuit, non debere nos mœreri ob amiſſas opes, Quod enim naſcentes à natura non accepimus, id non poteſt nobiſcum perpetuo permanere.

AESOPI FABVLATORIS CLARIS- ſimi apologi, é greco latini per Rimicium facti.

ARGVMENTVM.

AEſopus fabulator clariſsimus, natione quidam Phrigus, fortuna uero ſeruus fuit colore niger, ac facie ſupra modũ deformis. Is quia beneficus ſemper in hoſpites fuit. Dea hoſpitalis in ſomnis ſibi aßiſtens, largita eſt loquelã (nam ab initio blatero fuit) ſapientiamq;, ac uariarum ſabularum inuentionem, quæ porro ſabulæ non parum conducũt mor- talium uitæ, nam animalia bruta fingit agere ea, quæ homi- num ſunt actiones, quas ita ante oculos ponit quod audien- tium animos incitat ad uirtutem, nec ulli ſunt hominum mo res quos in brutis fingendo ipſe non aperiat. Has igitur fa-

bulis, si quis trite gustauerit, quam uiam sequi, quamq; uitare debeat, in priuatis publicisq; negocijs facile comperiet. Nam in primis fabulā narrat, tum quid fabula significet cōpendiosius exponit, atq; ordinē Alphabeti in græco secutus, qui in latino sermone seruari non potest, hinc sumit initium.

De aquila & uulpe.

AQuila & uulpes conflata inter se amicitiam, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conuersatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit, uulpes uero arborem propter inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierum cum uulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga in latibulum deuolans, uulpis catulos arripit, ac pullis suis commestum præbuit, uulpes reueniens, cognita filiorum morte atroci, ualde tristata est, & cum aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens, uolucrem persequi nequibat, quod unum miseris ac impotentibus datur aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur, tantum in odium cum uiolatur, uertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius frustum una cum carbonibus accensis, aquila arripiens, sustulit ad nidum, sed uento uehementius spirante, nidus qui ex feno ac materia exili aridaq; confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cum uolare adhuc nequirent, humi decidunt, uulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectu deuorat.

Hæc fabula significat, quod qui amicitiam uiolant, q̃uis quos

quos læserint ultionem declinent, dei supplicium non tamen effugiunt.

De aquila & coruo.

AQuila celsa ex rupe deuolans, agnum ex omni grege arripit, quam rem cum coruus cõspicatus, æmulatione motus uehementi cũ strepitu ac stridore deuolat in arietem, atq; ungues in arietis uellus ita implicat, quod inde etiam motu alarum se explicare non potest. Hũc pastor cũ ita implicitum uidet accurrens, coruum comprehendi, atq; alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim cũ quispiam coruum rogaret, quæ nam uolucres esset coruus ait prius equidem quo ad animum aquila fui nunc uero me coruum esse certe cognosco.

Fabula significat, quod qui supra uires quippiam audet hoc solum efficit quod in aduersa sæpius incidit, ac se uulgo ridiculum exhibet.

De aquila & scabrone.

AQuila leporem persequebatur; at lepus auxilij inops, quem tempus obtulit scabronem uidens, ab eo auxilium implorauit, cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde cum aquila propinquantem scabro conspicatus, eam precatur, ne suum sibi eripiat seruum. At aquila scabronis paruitatem contemnens, eo coram leporem exedit. Verum scabro suæ iniuriæ memor, ubi aquila nidificaret obseruat. Ecce aquila oua parit, scabro alis elatus, ad aquilæ nidũ uolat, atq; oua deuoluens humi deijcit. Aquila

iacturam ouorum mœrore concita, euolat ad Ioue͂ (est enim ales deo illi sacrata) ad locum ad pariendum sibi tutum deprecatur. Iuppiter sibi concedit, ut cum tempus adest, eius in sinu pariat oua. Hoc scabro prouidens globum é stercore co͂ficit, atq; sursum euolans in Iouis sinu͂ demisit. Iuppiter uolens è sinu globu͂ excutere, oua aquilæ simul excußit. Ex tu͂c aiunt, aquila͂ nunq͂ parere, quo tempore scabrones existunt.

Fabula significat, quod nullus porro est contemnendus quoniam nemo est qui iniuriam accipiat, quin cum tempus datur, se ulciscit non quærat.

De philomena & accipitre.

PHilomena cum alta quercu sederat more suo sola canebat, eam accipiter cibum quęritans cum intuetur, repente euolat illamq; rapit. At Philomena cum se interitu͂ iri uidet, accipitrem precatur, ut se missam faciat, quoniam ad explendum eius uentrem ipsa satis minima sit, sed pro saturitate sua, ad maiores aues, ut se, uertat, opus profecto fore, eam accipiter torue conspiciens ait, Stultus equidem nimium essem, si quem manibus teneo cibum, illum dimitto amplioris spe pastus.

Fabula significat, quod qui omittunt id, quod manu tene͂t rerum maiorum spe, consilio inopes de ratione nimiu͂ sunt.

De uulpe & trago.

VVlpes & tragus sitientes in puteum descenderunt, Verum enim post potum, cum egressum conspiceret hircus uulpes ei comiter ait. Bono sis animo, nam quid saluti nostræ

nostræ opus sit, probe animaduerti. Si enim rectus stabis, ac pedibus anterioribus cornibusue muro adhærebis, tuas ego scapulas cornuaq; conscendens, cum egressa puteum fuero, te manu comprehendens hinc desuper traham. Huic caper prompte deseruiuit, uulpes suo exultans egressu circa os putei capro illudebat. At dũ caper illã incusat, sibi pacta haud seruasse, ei facete uulpecula inquit. Si ea caper sapientia præditus esses, quo pilorũ ornatu istæc tua barba referta est: nõ prius in puteum descẽdisses, q̃ egressum pensiculate uidisses.

Fabula significat quod homines consilio præditi, rerum fines prius inspiciunt, q̃ dent operam rebus regendis.

De uulpe & leone.

VVlpes quæ nunq̃ uiderat leonem, cũ illi forte obuiasset, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret. Rursum illum cum aspexisset, pertimuit, sed minime ut primum. Eum tertio cum intuetur, prope accedens fuit ausa coram disserere.

Fabula significat, quod rerum terribilia usus & consuetudo domestica facit.

De cato & gallo.

CAtus cum gallũ cepisset, atq; caussam quæreret qui eum comedere poßet, illũ criminari cœpit, quòd eßet animal turbulẽtũ, qui noctu clamitãdo haud pmitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod id ageret ad eorũ utilitatẽ, cũ ad opa facienda illos excitaret. Rursum catus ait Impius es, ac supra modũ scelestis q agis continuo cõtra naturam,

ram, cum nec, à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat quód domini sui quæstus gratia id quoq; ageret, enimuero ex huiusmodi coitu gallinæ pariunt oua. Tunc inquit catus. Excusationibus licet abũdes, ego tamen ieiunare haud intendo.

Fabula significat, quod qui prauus existit natura, cum semel delinquere animo proposuit, q̃uis caussæ desit prætextus, à prauitate tamen non desistit.

De uulpe sine cauda.

Vlpes ut é laqueo euaderet abscissa cauda, cum é pudore uitam sibi mortem putaret, excogitauit alias dolo inducere uulpes, ut sub communis commodi specie sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus leuaret. Itaq; ad unum uulpibus congregatis, suadet, & caudam sibi abscindant non modo dedecari uulpibus esse, sed oneri graui atq; inepto. E uulpibus unà ei facete respondit. Heus soror, si res ista tibi soli conducit, tum itidem alijs consulere haud est æquum.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De piscatore & smaride pisciculo.

Piscator qđ mari rete retẽdit, eo smarida cepit pisciculum, qui paruus adhuc ætate piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atq; maiorem quæstũ ex ea assequi posset, cum uita donaret. Huic piscator lepide respondit. Ego quidem mente

mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quaestus.

Fabula significat q, certa pro incertis, q̃uis in eis magna insit spes, stultum est dimittere.

De uulpe & rubo.

Vlpes cum sepem quandam ascenderet, ut periculũ uitaret, quod sibi imminere uidebat, rubum manib. comprehendit, atq; uolam sentibus perfodit, & cum grauiter saucia foret, gemens inquit ad rubum, ut me iuuares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, errasti uulpes, ait, quae pari dolo me capere putasti quo caetera capere consueuisti.

Fabula significat, q, stultum est implorare auxiliũ ab illis quibus à natura datum est obesse potius, q̃ alijs prodesse.

De uulpe & crocodilo.

Vlpes & crocodilus de nobilitate contendebant, cũ crocodilus multa pro se adduceret, ac supra modum se iactaret de splendore progenitorum suorũ, uulpes ei subridens, ait. Heus amice etsi hoc tu quidem nõ dixeris, ex tuo corio clare apparet, quod multis iam annis tuorũ splẽdore fuisti denudatus.

Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De uulpe & uenatoribus.

Vlpes uenatorẽ effugiens, ac per auia currẽdo iam defessa, hominem casu reperit lignariũ, quem rogat

ut se

ut se quoquo loco abscondat. Ille sibi tectoriũ ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt uenatores, lignariũ si uulpem uiderit rogant. Lignarius uerbis quidem se uidisse negat, manu uero ubi uulpis latebat, locum ostendit. Verum enim uenatores re haud percepta statim abeũt, uulpes ut illos abisse prospicit, tectorio progrediens, tacite recedit, lignarius uulpem criminatur, q; cum saluam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc uulpes se cõuertens, illi facete ait, heus amice, si manuum opera ac mores uerbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias.

Fabula significat, quod homo nequam, & si bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De gallis & perdice.

GAllos quàm plures cum quis domi haberet, quã e mercat perdicẽ, illis compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostrisq; perculerent, perdix ea iniuria uehementer perdoluit, putans quia aduena nec eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde cum adinuicẽ certantes conspiceret, perdix amota animi perturbatione, ait. De cetero equidem haud tristabor posteaq̃ inter eos odiosa certamina cerno.

Hæc fabula significat, quod homines sapientia præditi, moderato animo ferunt iniurias, ab illis uel maxime sibi illatas qui nec sibi, nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & larua.

VVlpes citharedi domum ingressa, dũ quæ domi parata sunt

rata sunt, sagaciter explorat, laruæ caput reperit arte industriosa compositum, quod manibus capiens, ait, ô quale sine cerebro caput.

Fabula significat, quod non omnes corpore decori eandem habent animo pulchritudinem.

De homine & ligneo deo.

Homo quidem deum ligneum domi habens, cum orauit, ut boni quippiam sibi tribueret sed quanto magis orabat eo res domi angustior erat, demum ille concitus ira, deum cruribus capit, & caput parieti percutit illi. Exciso igitur capite, multum auri exilijt, quod homo colligens, ait. Peruersus nimium es atq; perfidus, qui dum in honore te habui, nihil equidem profuisti, percussus uero ac uerberatus, boni plurimum, contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam si quando prodest id efficit ui coactus.

De cane ad cænam uocato.

Vir quidam cum cœnam opiperam parasset, amicum quendam domum uocauit, eius quoq; canis canē alterius ad cœnam inuitauit. Is domum ingressus cum tātum dapium uidet apparatum, lætus secum ipse ait. Hodie porrò ita me explebo, q, die crastino cōmedere non indigebo. Hisq; dictis, motu caude applaudit. Coquus uero eū cōspiciens, tacitus per caudam capit atq; illum sæpius rotās, per fenestrā proijcit. Ille attonitus, humo assurgens dū clamādo aufugit cæteri canes sibi occurrūt atq; rogitāt q̄ opipare cœnauerit

At ille

At ille languens ait. Ita potu ac dapibus me expleui, q; cum exiuerim, uiam non uidi.

Fabula significat, q; quibus rebus quis doliturus est, rebus illis letari non debet.

De aquila & homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum sibi euulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuo munit, tum aquila uolans leporem capit, fertq; illum benefactori suo. Quam rē conspiciens uulpes, homini ait, noli hāc aquilam sicut prius hospitio habere, ne ceu leporem æque te uenetur. Tum homo aquilæ item pennas auulsit.

Fabula significat, qui benefacientes sunt remunerandi quidem, improbi uero omni studio uitandi.

De uiro agricola.

HOmo quidam agri cultor existens, cū finem uitæ sibi adesse cognosceret, cuperetq; filios in agrorū cultu fieri peritos, eos uocauit, atq; inquit Filij ego è uita discedo bona mea in uinea consita sunt omnia. Illi post patris obitū putantes in uinea thesaurum reperire, assumptis ligonibus, marrhis, ac bidentibus, uineam funditus effodiunt, nullumq; thesaurum inueniunt. Verū enim uinea cum probe effossa foret, longe post solito fructus ꝑduxit, atq; illos diuites fecit

Fabula significat, quod labor aßiduus thesaurum parit.

De carbonario & lotore.

CArbonarius lotorē quendam rogauit, ut quam precio

conduxerat

conduxerat domum, secum pariter habitaret. At lotor rei alias expertus ait. Id cōducibile haud mihi esset. Nam quæ albificerem ea omnia carbonum fauillis ipse maculares.

Fabula significat, quod res natura dißimules stare simul commode non possunt.

De Vulpe esurienti.

VVlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum intrauit, atq; tantum comedit, quod ad ingentem tumorem uentrem distendit, & cum ex nimia uentris tumefactione inde egredi nequiret tumens gemebat. Eius gemitum uulpes alia transiens illa cū audiret, illuc accedit rogatq́; quidnam gemeret, deinde caussam gemitus edocta, lepide ait, istic manendum est usq; dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrasti, nam eo pacto facile egredieris.

Fabula significat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissoluat.

De piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus tibijs, ac rete assumptis, iuxta maris littus accedit, atq; saxo quodam superexistens, in primis tibicinare cœpit putans cantu se pisces facile esse capturum. Verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibijs rete in mari demittit, ac pisces cepit perplures. Sed cū ex rete pisces extraheret atq; eos saltantes perspiceret, non insulse ait. O improba animalia, dum ad tibiam cecini, saltare noluistis, nunc quia cane-

re cesso, saltus datis aßiduos. Fabula signifi-cat, quod omnia probe fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De piscatoribus quibusdam.

Piscatores piscatum profecti, diuq; piscando defeßi, fame præterea ac mœrore, quod nihil cepissent, cōfecti. Cum abire decernūt, ecce piscis quidam alium fugiens se insequentem in nauiculam saltat, illū piscatores supra modū læti cōprehendūt, ac in urbē reuersi, grandi precio uēdunt.

Fabula significat, quòd frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De uiro inope & infirmo.

Homo quidam pauper, cum ægrotaret, dijs uouit, q, si eo morbo liberaretur, boues centum immolaret. Quod dij experiri uolentes sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur á morbo, cum boues (quia pauper) non haberet ossa boum centum collegit, eaq; super altare deponens, lepide inquit. Ecce quod uoui uotum, uobis nunc persoluo. At dij illū ulcisci uolentes, in somnijs sibi adsistunt, atq; inquiunt. Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnij memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaq; eos rogabat, ut se missum facerent, quoniā mille talenta auri persolueret eis.

Hæc significat fabula, q, homo mendax, deos et homines pariter contemnit.

De uulpe & pardo.

Vulpes

VVlpes cũ pardo de pulchritudine cõtendebãt, cum uarias corporis notas pardus sibi duceret decori, uulpes ei comiter ait. Ego quidem longe formosior sum iudicanda, quæ nõ corpus, sed animũ uarijs notis habeo notatũ.

Fabula significat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam e mari rete trahebant, quod cũ graue esse sentirẽt, leticia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt pisces quidem paucos, saxum uero ingens, retiinesse cum perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis non inurbane socijs inquit. Animis estote quietis, quippe læticiæ soror est mœstitia: oportet.n. casus prospicere futuros, illosq; ut leuius quis ferat persuadere sibi esse euenturos.

Fabula significat, q, qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minime frangitur.

De ranis regem petentibus.

RAnæ mœrentes q, sine rege forent, Ioui supplicatũ oratores mittũt, ut regem sibi dedat. Iuppiter earum simplicitatem cognoscens, lignũ in stagni mediũ demisit. Quod cũ in stagnũ cecidit eius sonus supra modũ terruit ranas, quæ cũ lignũ esse nouerũt, rursum Ioui supplicatũ mittũt, ut regẽ uiuum haud mortuum sibi dedat. Iuppiter stultis earũ precibus motus, hydrum illis dedit in regẽ. Is in diẽ cũ ranas deuoraret, tertio Iouẽ ranæ precantur, ut regẽ

sæuum atq; immanem ab eis amoueret, tunc Iupiter inquit, Quē tot precibus regē exorastis cū uobis ppetuo habetote.

Fabula significat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrasse nos postea pœnitet.

De cata in fœminam mutata.

CAta quædam speciosi cuiusdam adolescentis amore capta, qui Venerem orauit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis mutauit eā. Quæ cum longe speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie, mutasset & mores, in mediū cōstituit murem, quem cum illa prospexit, oblita formæ & amoris sui, murem ut caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutauit.

Fabula significat, q, homo nequam licet personam mutet mores tamen retinet eosdem.

De sene mortem uocante.

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cum longa uia defessus esset, fasce humi deposito mortem uocauit, ecce mors aduenit, causamq; quā obrem se uocauerit, rogat, tunc senex, ut hunc lignorum fascem super humeros mihi imponeres ait.

Fabula significat, quod quisq; uitæ cupidior est, licet millibus subijciatur periculis, mortem tamen semper deuitat.

De muliere & medico.

MVlier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum

adse curandum accersit, certum precium sibi dare promittens, si eo morbo curaretur, si uero non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus uero quoties illam ibat curatum, toties quippiam e domo clam exportabat. Mulier igitur opthalmia curata, cum nihil suarum rerum domi esse prospiceret, medico mercedem pactam peteti soluere denegat. Quamobrem uocata in iudicium, pactum quidem non denegat, sed se curatam opthalmia esse, id uero pernegat, inquiens, cum cœca eram, domum multa suppellectile refertam uidebam, nunc cum uideo, ut medicus ait, nihil rerum domi esse prospicio.

Fabula significat, q, homines auariciæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.

De agricola & canibus.

Agricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locauit. Sed cum alimonia sibi deficeret capris et ouibus primum uesci cœpit. Cum uero in diem magis sæuiret hyems, bobus quoq; non pepercit, quòd facinus cum animaduertunt canes, inuicem uerba faciunt. Quid hic stamus inquiunt, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? putamus ne eum nostræ parcere uitæ, qui alimoniæ gratiæ, boues iugulauit?

Fabula significat, q, eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se ferunt.

De agricola & filijs.

Agricola quidam quamplures habuit filios, continua

ſeditione diſcordes, ac eius admonitiones perpetuo negligẽtes. Cum forte una domi omnes ſederent, iuſſit pater uirgarum faſcem coram deportari, atq; natos cœpit hortari, ut integrum faſcem dirumperent. Cum igitur faſcem cum totis uiribus frangere non poſſent, genitor præcepit, ut ſoluto faſce ſingulatim frangerent uirgas, cum quisq; facile hoc perficeret, tunc facto ſilentio pater ait eis, ſi quando animis idẽ ſentietis nati mihi chariſſimi, nec ab inimicis ſuperari poteritis. Sed ſi inter uos ſeditiones ſeruabitis, qui uolet, is facile uos perdet.

Fabula ſignificat, quod fortior eſt unio, ꝗ ſeditio, quæ eſt imbecillis.

De muliere & gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet pariebat ouum, putauit mulier more ingenij humani, quod ſitis habendi ſemper ſolicitat, gallinam illam die bis parituram, ſi plus ſpeltæ traderet ei ſolito. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id unum deſijt parere ouum. Sic mulier ex quo maius lucrum quærimbat, id cœca augendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quod plurimũ cupiditate rerum, præſens quandoq; deperditur quæſtus.

De homine à cane morſo.

HOmo quidam cum eum canis momordiſſet, ſummo cum ſtudio ſciſcitabatur, à quo ſanari poſſet. Quidã ſibi obuiã factus atq; ꝑ medico rogatus ait. Si uis amice fieri ſanus,

ſanus,nõ eſt tibi opus Medico.Nã ſi Canis qui te momordit, à uulnere lingua ſanguinẽ terget,iſta cura nihil potius repe⸗riri poteſt. Alter arridens,uenuſtiſsime inquit,ſi huiuſmodi utor remedio indies magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula ſignificat,quod ab hominibus nequã incommoda pro commodis,& mala pro beneficijs retribui ſolent.

De duobus amicis & urſa.

AMici duo dum rus uiarent,Vrſa eis obuiam occur⸗rit,quia proſpecta,alter eorum territus,ut ſe ſalua⸗ret continuo arborem aſcendit, alter cum urſe uiribus poſſe obſiſtere dubitaret,uti mortuus humi iacuit reſupinus,reti⸗nens flatum & halitum,cum nec ore,aut naſo reſpiraret,urſa eum exanimatum exiſtimans abijt,dicunt enim à cadauere urſas omnino ſe abſtinere. Alter deinde ex arbore deſcendens,quid in aurem ſibi dixerit urſa,ſocium rogauit. Ille urbano ſermone reſpondit,admonitus ſum ab urſa,ut cum hu⸗iuſmodi amicis non proficiſcar amplius.

Fabula ſignificat,quod eorũ amicicia colenda non eſt,qui cum eſt opus,amicis ſubſidia denegant.

De adoleſcentibus duobus & coquo.

ADoleſcentuli duo æquis ſumptibus carnes coeme⸗runt, & curatum coquo tradiderũt. Obiter coquus dum alijs uacat negotijs,alter iuuenum carnes eas clancu⸗lum accepit,ac ſocio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti,qui acceperat,ſe haud habere iurat,qui uero habebat, ſe nõ accepiſſe iurabat,coquus pcepto iuuenũ dolo, ait. Etſi

fallor eqdē à uobis,p quē uero iuratis,res ista nō latebit deū

Fabula significat,nullum scelus posse latere deum.

De duobus inimicis.

DVo quidem gladiatorio animo inter se inimicicias habentes una in naui nauigabant, & cum alter eodem in loco stare cum altero non pateretur, unus in puppi, alter in prora consedit. Orta autem tempestate,cum nauis periclitaretur,qui in prora sederat,rogat nauis gubernatorem,quæ pars nauis submergi prius deberet, & cum gubernator puppim dixisset,ait ille.Mors mihi modo molesta minime est si inimicum meum prius mori prospicio.

Fabula significat,quod inimicus,ut inimicum perdat, se ipsum perdere sæpius eligit.

De calamo & oliua.

QVæ nam esset fortior,durior, & magis resistens, canna & oliua inuicem contendebant, Oliua calamo humilitatem obijciebat,eo q̃ uentis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddit uerbum.Paulo post turbine uehementi aspirans uentus,radicitus euulsit oliuam totis uiribus sibi obsistentem.Ac canna flatibus se inclinans salutem facile est assecuta.

Fabula significat,quod potentiorib.sine cōtrouersia mos est in tempore gerendus.

De uitula & boue.

VItula cum bouem arantem prospiceret, illū præ se, quæ nihil egebat contempsit.Sed cum immolationis

affuit

affuit dies, bos quidam missus, uitula uero ut immolaretur, retenta est. Quam rem bos cum conspicatur, subridens ait heus uitula, i deo non laborabas, ut immolareris.

Fabula significat, quod ociosis & nihil agentibus pericula quoq; imminent.

De puero & fortuna.

CVm puer quidam iuxta puteum dormiret, fortuna illuc accedens illũ excitauit, inquiens, surge & hinc ocyus abi, quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam sed me fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, q. frequens pericula culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De muribus & cato.

DOmo quapiam quod per plures forent mures, catus præsentiens illuc accessit: atq; nunc unum, nunc alium capiens, cum plures interimẽdo comedit. Verum mures cum se indiem consumi perciperent, ad unum coacti inquiunt secum, de cætero inferius non esse descendẽdum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manẽdum, quo catus ascendere non potest. Ac catus consilio murũ percepto simulãs se mortuum esse posterioribus pedibus se ad palum suspẽdit, qui fixus parieti erat, é muribus quispiam deorsum acute prospiciens, ut catum esse cognouit, haud infacete ait, Heus amice, & si te follem esse certo scire, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod uir prudens semel si fallitur, fictis

& simulatis hominibus non amplius fidit.

De simia & uulpe.

APud brutorum animalium cōcilium, simia ita appo site saltauit, quod omnium fere cōsensu Rex statim fuit creatus. At uulpes inuidēs ei, ubi uiderat carnes laqueo in foueæ sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eā. Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges, quare cū tuus ex lege sit, tute ipse capias illum. Simia uulpis suasu illuc temere accedens, ut se captum laqueo sensit, uulpem acriter accusat, quæ dolose deceperat. Ei uulpes haud illepide ait. Heus stulta, quæ cū fortuna te extulisset dominari cæteris, iam te putabas dignam.

Fabula significat, quod qui temere quippiā aggreditur, temere in aduersa incidit, ac uulgo ridiculus fit.

De ceruo & leone

CEruus uehementi siti cum uersaretur, ad fontem proficiscitur, dumq; potat, suam in aquā prospiciēs umbram, ualde letatus est magnitudine cornuum ac ramositate, deinde pedes & crura prospiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo uertit, ecce leo apparet, ac ceruū persequitur. At ceruus fugam arripiens, Leonem per campos longe anteibat. Dicunt enim ceruorum uires consistere in pedibus at leonis in animo stare robur. Quousq; igitur leo per campos secutus est ceruum, eum assequi non potuit. Casu uero contigit ceruum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cum fugere non posset à leone captus, cū se moriturum uideret,

uideret, heu me miserum, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo.

Fabula indicat, q. quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De agricola & pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres uenaretur, qui sata sua continue depascebāt. At simul cum illis uenatus est pelargum, qui pedetentus, rogabat Agricolam, ut eum soluat, missumq; faciat, cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus auium pijßimus, qui parentibus semper deseruiat, nec illos in senecta deserat unq̃. Ei Agricola subridens ait, Quæ dicis haud me fugiūt, nam qui sis probè teneo, sed his simul captus cū sis, his quoq; simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam depræhenduntur crimine, pari pœna plectuntur cum illis.

De agno & lupo.

AGnus in domo bene clausa existens, cum lupum ad se uenientem perspicit, illum cōuicijs & maledictis persequitur. At lupus inquit ei non tu, sed locus inaccessibilis mihi conuicia dicit.

Fabula significat, quod locus & tēpus faciunt timidos per sæpe audaces.

De Ioue & coruo.

IVppiter uolatilibus regem creare uolens, diem cōsilij auibus indixit, ut q speciosior esset, rex sibi constitueretur.

Quam

Quam rem præsentiens coruus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decorauit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, ueniũt ad concilium aues. Iuppiter coruum ob pulchritudinem, cũ regem auibus creare uellet, id aues indigne ferentes, quæq; suas à coruo extrahunt pennas. Ad coruus alienis pennis cũ esset exutus, coruus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, q. qui rebus splẽdet alienis, illis amißis quis nam ipse sit cuiq; liquido patet.

De tubicine quodam.

TVbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum ab hostibus deinde per insidias captus, miseranda uoce clamabat. Ne abs re ac frustra occidere me uelitis, ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud poßideo. Qui cũ uinctũ ducebant huiusmodi uerba contra reddiderunt, Hanc ob rem morte dignores iudicandus, quod cum hostibus manum conferre deuitas, alios sonitu ad pugnam hortaris.

Fabula significat, q. grauiori pœna sunt iudicandi, qui cũ ipsi iniuriam non agant, alios ad iniuriam agendã impellunt

De fabro & cane.

FAber quidam catulum habebat, qui dum ipse ferrum cuderet continue dormiebat. Cum uero manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant deiecta, ceu ossa, & alia huiusmodi sine mora corrodebat. Quam rem animaduertens faber, ait ad canem. Heus miser quid faciam nescio

nescio, qui dum ferrum cudo continuo dormis, et segnitia teneris, rursus cum dentes moueo, statim surgis, & cauda mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti qui ex aliorum uiuunt laboribus, graui censura sunt coercendi.

De mula quadam.

Mula quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciuiebat secum inquiens. Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, et ego ei per omnia sum similis. Parum post contingit, quod oportuit mulā quātum potuit currere, sed cum cursu cessauit, heu me miseram inquit, quæ equi filiam me esse putabam, at nūc memini asinum mihi patrem fuisse.

Fabula significat, quod stulti in prosperis seipsos dediscunt, sed in aduersis suos persæpe recognoscunt errores.

De thynno & delphino.

Thynnus cū eum delphinus persequeretur magno elatus impetu ac stridore, à uehementi fluctu in insulā defertur, eundemq; in scopulum à fluctu eodem delphinus dum se putat capere thynnū, ipse quoq; defertur. Thynnus cōuersus cum delphinum expirantem animam perspicit secum ipse ait, mors mihi molestæ admodum non est, ex quo mortis authorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quiuis aduersa leuius fert, cū aduersitatum authores eadem aduersitate opprimi perspicit.

De medico quodam.

Medicus

MEdicus quidam cum quem curaret ægrotum, cum mori contigerat, efferentibus funus aiebat. Vir iste si se uino abstinuisset, & clisteris usus fuisset, eum mori non cõtigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud infacete ait. Heus medice, ista cõsilia cum prodesse quibant dicenda fuerunt, non nunc, cum nihil ualeant prodesse.

Fabula significat, q, ubi haud prodest consiliũ, id eo tempore, dare, est sanè amicum deludere.

De aucupe.

AVceps aucupatum calamis uiscoq; tetendit, & cum turdum canere arboris desuper ramum aspexit, ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero uiperam calcauit, morsusq́; ab ea, cum iamiam ob uenenum se deficere persensit. Heu me miserũ ingemuit, qui dũ alium capere festino, alter ad mortem mè est aucupatus.

Fabula significat, q, quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit, eius testes uarijs medelis utiles esse dicũtur. Itaq; cũ quispiã eũ sequr, suæ psecutiõis caussã nõ ignorãs, ac pedũ uelocitati fidens quantũ potest fugit, usq; quo ad locũ ne uideatur, saluus deueniat, atq; ibi testes excidẽs, in uenatores cũ sibi appropinquãt pijcit. Et isto pacto à uenatorib. se (eripit.

Fabula significat, q, sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

De

De puero oues pascentes.

PVer quidam cum oues eminentiori in loco depasceret sæpius clamabat, heus ò à lupis mihi succurrite. Qui circum aderant cultores agrorum, cultum omittentes ac illi occurrẽtes, atq; nihil esse cõperientes, ad opera sua redeũt. Cum pluries puer id ioci caussa fecisset, ecce cum lupus pro certo adesset, puer ut sibi succurratur serio clamat. Agricolæ id uerum non esse putantes, cum minime occurrerent, lupus facile oues perdidit.

Fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei ueritas postea non creditur.

De coruo & uulpe.

COruus cum carnium frustum rapuisset, arborẽ quãdam supersedit, uulpes cum suspiciãs, atq; carnes sibi cupiens, illũ arte aggreditur. Stans igitur sub arbore, coruum laudare occipit, aiens. O quam magna auis est hæc, q̃ speciosa, q̃ uenatrix, q̃ formosa, hãc decuit esse auiũ regem. Nam omnia regia super alias sibi sunt aues, si modo uocem haberet. His laudibus coruus inflatus, & dici mutus haud ualens pati ulterius, cum magna uoce crozitat, carnes humi decidunt. Illas cum uulpes rapuisset, conuersa, inquit ad coruum. Heus corue, omnia decora tenes, modo mente haud careres.

Fabula significat, q; qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant, in aduersa sepius incidunt.

De cane & lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, lupus superueniens eum statim cepit. Et cum ipsum occidere uellet canis ne eum occideret rogauit inquiens. Here mi lupe, nunc me occidere noli, nam ut uides tenuis sum gracilis, & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturus est, ubi si parum me expectas, ego opipare manducans, atq; pinguior factus ero tibi utilior. Lupus his uerbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies, lupus accedens cũ canẽ domi dormientem reperit, stans ante aulam canem rogat ut sibi promissa præstet. Et canis haud rustice inquit. Heus lupe, si ante aulã de cætero me reperieris, haud ãplius nuptias expectes.

Fabula significat, q sapiens cum periculum uitat, ab illo postea continuo cauet.

De coruo ægrotante.

COruus cum ægrotaret, matrem rogauit, ut sua pro sanitate deos præcaretur, inquiens, mater noli plorare, sed deos potius precare, ut sanitatem mihi restituant. Et mater scite respondit, quem deorum tibi fore propitium putas, cum nullus sit, é cuius aris sacra non rapueris?

Fabula significat, q qui in prosperitate quemuis offendit in aduersis amicum sibi reperit neminem.

De cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putauit alium esse canem, qui plus carniũ deferret. Itaq; quas ipse ferebat carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbrã caperet, se mouit, sed carnes

& umbram

& umbram, quæ sine nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea sæpenumero perdimus.

De leone & rana.

LEo cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrouertit, parumque stans ranam e stagno exeuntem uidet, quã indignabundus statim pedibus calcauit, aiens nullum amplius ut te perspiciat animal, clamore mouebis.

Fabula significat, q. apud uerbosos præter linguam nihil reperitur.

De leone sene.

LEo cum senuisset, nec uictũ sibi querere posset, uiam machinatus est, qui alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncã, grauiter ægrotare iacẽs simulabat. Animalia illum uere ægrotare putantia, uisitandi gratia ad eum accedebant, quæ leo capiens singulatim, manducabat. Cum multa animalia iam occidisset, uulpes leonis cognita arte, aditum speluncæ accedens, leonẽ, quo ualeat pacto exterius stans, rogat, ei leo blande respõdens, ait. Vulpes filia, cur nõ intro ingrederis ad me? Ei uulpes non illepide ait, quoniam here mi, animalium ingredientium perplura equidem uestigia cerno, sed egredientium uestigia nulla.

Fabula significat, q. homo prudens, quia pericula imminentia prouidet, illa facile deuitat.

De leone & tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum propè accessit eum uocauit ad cœnam, inquiens, amice, ouē occidi, hodie mecum si placet cœnabis. Taurus leoni morē gerens, ut discubuerunt cum multos lebetes, nec nō magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ouem ibi nullā adesse, è uestigio abijt, quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret, rogauit. Et taurus haud inurbane respondit, non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum uideam esse parata. Fabula significat, q. homines prudentes minime latent improborū artes.

De leone, asino & uulpe.

LEo, asinus, & uulpes constata inter se societate, uenatum exeunt, cumq; multā prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam diuidat. Asinus cum eam in tres partes equales esset partitus, optionē capiendi socijs dedit, quā partionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens à diuisione deposuit eum, mandauitq; uulpi ut prædam ipse partiretur. At uulpes illas tres partes in unū colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo uulpi ait, quis te partiri docuit? inquit ex tēpore uulpes, asini periculum id me instruxit.

Fabula significat, q. aliorū pericula hoīes faciunt cautiores.

De leone cuiusdam rustici filiam amante.

LEo cuiusdam rustici filiam amabat, illam cum habere cuperet, patrem uirginis rogauit, ut sibi nubere ipsam assentiret. Et rusticus ait, nullo pacto se assensurum, q. filia bestiæ

bestiæ nubat. Cum illum leo torue aspiceret, ac dentibus frē-deret, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiā nubere. modo dentes & ungulas prius cædat euallatq;, quoniā uirgo illis rebus longe terretur. Leo id postq̄ præ nimio amore fecit, rusticum adiens filiā sibi dare postulat. At rusticus leonem cum ungulis & dentibus perspicit inertem, arrepto fuste illum frequenis pulsando persequitur.

Fabula significat, q̄ qui inimicis se cōmittit, de facili perit.

De leena & uulpe.

LEena cum à uulpe sæpius exprobaretur, q̄ quilibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait. Vnum sane, at pol leonem. Fabula significat, quod pulchritudo haud in copia rerum, sed in uirtute consistit.

De lupo & grue.

LVpus in gutture osse retento, cum longe cruciaretur grui preciū obtulit, si illud è gutere extraheret Grus rostro cū os è gutture extraxit, precium sibi promissum expostulat Ei lupus subridens, simulq; dentes acuens, ait, Satis precij tibi esse debet, q̄ ex lupi ore caput sine læsiōe eduxeris. Fabula significat, q̄ apud improbos gratitudo non parua habetur, si pro obsequio quis detrimētum nō recipit.

De lupo & agno.

LVpus cum agnum inuenisset errantem, cū non cœpit fortißima manu, sed caussam quæsiuit, quo iure uel iniuria eum comederet, igitur agno uerba huiusmodi fecit. Tu mihi abūde iā diu intulisti iniurias. Agnus gemēdo ait, quō

id fieri potuit, cũ nuperrime uenerim ad lucem. Lupus denuo ait. Agrum mihi paſcendo deuaſtaſti. Agnus inquit ei cum dentibus etiam caream, id facere nequiui. Lupus rurſum ait. Ex meo fonte quoq; bibiſti. Et inquit agnus quo pacto id fieri potuit, cum aquam ex ætate nõ dum biberim, ſed lac matris cibus & potus adhuc mihi ſit. Lupus demum ira cõcitus ait. Licet tua ſoluere nequeã argumenta, cænare tamen opipare intendo, agnumq; cepit, ac illum manducauit.

Fabula ſignificat, q. apud improbos ratio & ueritas locum haud habent.

De duobus gallis inter ſe certantibus.

DVo galli inter ſeſe ruri certabant, qui gallinarum prior dux erat, cũ ab altero ſeparatus eſſet, præ uerecundia ſe abſcondit, alter uero uictoria elatus, domus tectũ ſtatim ſuperuolans, uehementia alarũ plauſu cantuq; ſignificat ſe riualem ſuum pugnando ſuperaſſe, & de aduerſario ferre trophеum, dum hæc et huiuſmodi iactabundus uoce crociſat, ecce aquila cibi indigna, ex alto deuolãs, gallum unguibus rapit, ac pullis ſuis in alimoniam contulit. Quam rem qui uictus fuerat gallus proſpiciens ceu ex hoſte triumphans, in publicum uenit, ac ſolus gallinis libere potitur.

Fabula ſignificat, q. qui proſperis nimium fidit, in aduerſa ſæpius præceps incidit.

De uate quodam.

FOro urbis medio quidam uates, cuius ſortem aperiebat futuram: quamobrem magna hominum frequentia

ſtipatus

stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur res suas furtim domo esse ablatas, quo audito domum curriculo dum abit, quidã ei obuiam factus ridicule ait, Cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sorti nescius fuisti?

Fabula significat, q; homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De formica & columba.

FOrmica sitiens in fontẽ descendit, ubi dum bibere uult in aquam cecidit. Columba quædam arborẽ fonti eminentem supersedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuo frangit, ac sine mora, deijcit in fontem, ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recipit. Obiter auceps quidam aduenit, & ut columbam uenetur, calamos erigit Formica id percipiens pedem alterũ momordit aucupi, eo dolore auceps concitus calamos demittit, quorum strepitu columba territa, ex arbore aufugiens, uitæ periculum euasit.

Fabula significat, quod cum bruta in beneficos grata sint, eo magis esse debent, qui participes sunt rationis.

De uitula & ceruа.

VItulus ceruæ aliquando ait, cum magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu uelocior, & ad pugnam longe cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes reformidas? ei cerua, inquit, subridens, quoniam fili, licet quæ dicis omnia poßideam, canum latratum ferre non poßum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula significat, quod qui natura timidi sunt, apud eos ut audiant, nulla ualet hortato.

De ape & Ioue.

APes quæ ceræ mater existit, quondã accedẽs ut dijs sacra faceret, Ioui fauum obtulit mellis. Qua oblatione Iuppiter lætus, iußit sibi concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, illustrißime deus deorum, ancillæ tuæ concedere uelis, ut quicunq; ad alucare pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua ratione Iuppiter diu ambiguus, quoniam genus mortalium longe amabat, demum api ait, Satis sit tibi, quod quicunq; alucare pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuo ipsa moriaris, tibiq; uita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quod inimicis quandoq; mala precamur, quæ in nos sæpius uertuntur.

De musca.

MVsca quæ in ollam carniũ deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipse ait, Ecce tantũ bibi, tantum comedi tantum me laui, q; iure satura mori possum.

Fabula significat, q; prudentis est, id potenti animo ferre, quod uitari minime potest.

De adolescente quodam & hirundine.

ADolescens luxuriosus, cum bona patris consumpsisset, solaq; uestis ei remansisset, uisa ante tempus hirundine, æstatem iam adesse existimans, ipsam quoq; uendidit

didit uestem. Sed hyeme denuo orta, cum immenso cruciaretur frigore, uisa rursum hirundine, quæ et ipsa à frigore obibat, ait. ô pessima auis, quæ me & te pariter perdidisti.

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De ægroto & medico.

AEger à medico rogatus quo pacto se habuisset, plus q̃ esset opus se sudasse respondit. Id bonũ fuisse, medicus ait. Secundo rogatus ab eodẽ quomodo se haberet, inquit ægrotus, uehemẽti frigore fuisse se cõpræhensum, Id ad salutem fore medicus quoq; ait. Tertio ab eodẽ rogatus quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, cum difficultate digerere potuisse. Rursum medicus ait, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis, cum quidam ægrotum interrogaret. quomodo ualeret, illi æger ait. Signa ad salutem, ut medicus ait, perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad uoluptatẽ loquuntur, illis aures præstare quis non debet.

De lignatore quodam.

LIgnator quidam, dum iuxta flumen deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen: multo igitur mærore comprehensus, iuxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordia motus, lignario apparuit suiq; fletus caussam rogauit, quam simul ac didicit, securim auream deferens, utrum quam perdiderat, illa esset rogauit, at eam pauper suam esse negauit. Secundo Mercurius alterum detulit argenteam, quã cum pauper ille

ſuã quoq; eſſe denegaret, postremo. Mercurius ligneam ſuſtulit, illam ſuam eſſe cum pauper aſſentiret. Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem uerũ iuſtumq;, omnes ſibi dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius, quod ſibi acciderat aperit. Vnus ex ſocijs id experiri uolens, cum ad flumen acceſſiſſet, ſecurim in aquam deijcit, deinde flens in ripa conſedit, cuius Mercurius fletus cauſſa doctus, ſecurim auream afferens, ſi quam perdiderat, illa ne eſſet rogauit, quam cum ſuam eſſe aſſereret, Mercurius cognita eius impudentia ac mendacio, nec auream nec ſuam quoq; tradidit.

Fabula ſignificat, quod quanto Deus propicior eſt probis, eo improbis exiſtit infeſtior.

De aſino & Ioue.

ASinus olitori cuidam ſeruiens, cum multum comederet, & parum laboraret. Iouem exorauit, ut aliũ dominum ſibi mutaret, itaq; Iuppiter mandat ut figulo ueneat. Apud quẽ aſinus cum laboraret, in deportando lutum, lateres, tegulas, & huiuſmodi, ſecundo Iouem precatur, ut alio deſeruiat domino. Iuppiter iterum mandat, ut coriario uenundetur. Cui aſinus multo cum labore, et pauco cibo ſeruiens heu me miſerum, cũ gemitu ait, qui dominos omittens meliores, ad deteriorem perueni, apud quem ut uideo, corium meum etiam poſt mortem crucíabitur.

Fabula ſignificat, quod priores dominos tunc ſerui deſyderant, cum deteriores experiuntur.

De leporibus & ranis.

Lepores

LEpores in unum simul conuenerunt, ubi cum de miseris ipsorum innata dolerent gemerentq́;, quod uita eis q̃ cæteris animalibus data est miserior, quoniam homines, aquilæ & canes ad mortem eos usq́; persequerentur decernũt, melius sibi fore semel mori, q̃ in uita tam misera diutius permanere. Hoc certo consilio, ut se in stangnũ præcipitent, dũ ocyus tendunt, ranæ quæ super stangni ripa astabãt ut strepitum audiunt, in agnum desiliunt, seq́; aquis submergunt, quã rem qui lepus præibat cũ conspicatur, reliquis ait, state, nã nobis sententia mutanda est, quippe ut liquidò uidetis animalia, q̃ nos, magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quod cũ miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

De asino & equo.

ASinus cum equum alimonia, & ocyo diligenti cura abundare perspiceret, eum longe beatum esse commendabat, seq́; nimium infelicem dicebat. Qui cum multum laboraret, & ad saturitatem de paleis haud haberet. At cum tempus belli aduenit, miles armatus equum ascendi, ac cum medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quẽ asinus prospiciẽs ingemuit, eiusq́; misertus, sui animi sententiam mutauit.

Fabula significat, quod cũ paupertate, quæ mater est quietis, quis conuenire debet potius, q̃ locupletioribus inuidere.

De asino & lupo.

ASinus quidam pede altero sentẽ calcauit, claudusq́;

 factus,

factus, cũ lupum ad se uenientem cõspiceret, nec fugere posset, miserabili uoce inquit. Heus lupe, demorior equidẽ e dolore, sed ex quo opus est, ut tibi & coruis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem, e, pede uelis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dũ sentem dentibus lupus euellit, asinus cũ calce percußit, Lupus, deinde naso, frõte ac dentibus perfractis, heu me miserũ exclamat, iure hoc patior, deplorando reiterat, qui cũ essem coquus, medicus esse uolui.

Fabula significat, ꝙ quã quisq; nouit, ea se exerceat arte.

De muliere & gallina.

Mulier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuo oua pariebat, putans igitur totam intus aureã esse illam, occidit. Sed cum alijs gallinis esse similem reperit ubi diuitias fore putauit, quem primo quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quot plus habendi cupiditate id sæpe perdimus, quod habemus in manibus, lucrum.

De rane & uulpe.

Rana palude existens, cæteris animalibus clamando cum profiteretur se medicam esse, pharmacorumq; peritam, ei uulpes uenustißime ait. Qui alios curaueris, cum claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quod alios docere quis nõ potest id, quod haud didicerit.

De serpente & agricola.

SErpens ante agricolæ cuiusdam domum latebras habēs cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quod morsu ex illo puer repente obijt. Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus, accepta securi serpentem ut occideret persequitur, uibransq; securim, ut serpentem percuteret, extremum caudæ eius decidit, deinde uolens pacem cum serpente conficere acceptis farina, aqua, sale & melle, ad recōciliandam inter se amiciciam, uocat serpentem. Et serpens sub petra latens, sibilando ait. Frustra laboras bone uir, nam inter nos amicicia fore nō potest, quippe dū me sine cauda aspexero, & tu tui filij sepulchrum, quieto animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod dum iniuriarum recens, uel maxime extat memoria, odia tolli minime queunt.

De gallina & uulpe.

VUlpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem aspexit, eam rogauit, quomodo ualeret. Cui gallina prompte respondit, meliuscule haberem si hinc abires soror.

Fab significat, q̃ inimicorū præsentia nimiū est molesta.

De uiatore.

VIator quidam cum multā uiam uiasset, uotū Mercurio uouit, q̃ si quid reperiret eius rei dimidium sibi offerret. Forte igitur adinuenit peram amygdalis dactylisq; refertam, & cum putaret id esse argentum, peram capiens amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comedit

Deinde

Deinde templum Mercurij ingressus, atq; aram manibus te nens, uerbis ridiculis inquit ad eum, uotum Mercuri nunc persoluo tibi. Nam quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarũ. Fab. signi. quod homines auaricia deorũ efficit cõtempores.

De leone & homine.

LEo, & homo cum semel simul uiam uiarent, ac inter uiandum se quisq; uerbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ in quib. erat incisum quod homo suffocabat leonẽ, quã sculpturam homo leoni ostendẽs, ait. Hic uideri licet, quanto homines leonibus, ac feris omnib. præstãtiores sunt, ac robustiores. Ei leo prompte respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirẽt, plures à leonibus homines, q̃ ab hominibus leones suffocari sculptos uideres.

Fabula significat, quod homines iactabundi fingunt se fecisse, quæ facere nunq̃ tentauerunt.

De uulpe quadam.

VUlpes cum racemos uuarum plenos iam, ac maturescentes prospiceret, cupida de illis manducare, omnẽ uiam machinata est, quo illos comprehendere posset. Sed cũ omnem uiam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere, quiuisset, mœstitiam uertens in gaudium, ait, racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere se ea nolle, quæ consequi non posse cognoscit.

De puero & scorpione.

PVer quidã ruri uenabatur locustas, & cum scorpionẽ capere uellet, scorpio simplicitate eius cognita, ait ei, Heus puer dege in pace, ac manũ abstine, si nõ uis totus pire.

Fabula significat, q̃ qui ad utranq; partẽ cogitat, is quæ sequi, & quæ uitare debet, prope tenet.

De uenatore & perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere uellet, perdix gemẽs, huiusmodi uerba fecit ad eum. Heus perdicum auceps, si me amissam feceris, ac uitam donaueris, alias perplures cõducam tibi perdices. Ei auceps apposite respondit: nunc eo magis occidi dignam te iudico, quod amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, q̃ qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in pericula incidit.

De lepore & testitudine.

TEstudo cum eius pedes lepus derideret subridens inquit ad eum, si periculũ in cursu feceris, quòd q̃ tu uelocior sim, liquido cognosces. Cui lepus ait, te profecto fugit quid mei ualeãt pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt uulpem, brutorum omnium sagacißimam, quæ ut locum, & cursus terminũ cõstituit, testudo omni segnitia ac negligentia semota iter arripiens, haud quieuit, donec ad terminũ peruenit. Lepus uero pedibus fidens, ubi paululũ quieuit, somno excitatus, quãtũ pedes ualuerint, ad terminum cucurrit. Ibiq; cum testudine

quiescente

quiescente reperit, se cũ rubore fatetur à testudine superatũ.

Fabula significat. q; studio & diligentia, non corporis uiribus, res uel maximæ conficiuntur.

De salice & securi.

SEcuris cum salicem cederet, ex ea ipsa cuneos facit, quibus salicẽ facilius scinderet. Quã rẽ præsentiẽs salix gemens eiulãsq; ait. Nõ tantũ de securi queror, quæ hoĩm manibus me scindit, quantũ de cuneis, qui fiũt ex corpore meo.

Fabula significat, q; in aduersis, non ueri amici infestiores amicis q̃ inimici sæpius reddunt.

De puero quodam fure.

PVer quidam è ludo literario librum socio clàm auferens, suæ matri tradidit illum, quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alij uestem clàm abstulit, atq; matri quoq; detulit, quam cũ mater etiã libenter accepisset, puer castigatione carens cũ plura in diẽ, ac maiora crescentibus annis furaretur, demum publice captus, ceu furti reus, per quæstores publice damnatus è mortis. Sed cum ad locũ iusticiæ duceretur, cumq; mater gemebunda sequeretur impetrata uenia, ut matri ad aurem unũ loqui uerbum ualeret, ad eam cõuersus, atq; os auri matris adhærens, uti quippiam secreto dicturus aurem dẽtibus sibi abscidit. Mater uero præ dolore exclamans mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cum supra modum criminarentur non solum furti, sed q; tam impius fuerit in matrẽ. Ille absq; rubore inquit ad eos, Nemini uestrum sit mirum

quod

quod aurem matris dentibus abscidi. Ipsa enim huius meae perditionis author, & caussa est. Quippe si me castigasset, cũ ei librũ detuli, quẽ socio e scholis clã primũ abstuli omissis prae timore uerberum furtis, ad hoc in praesentia genus turpissimae mortis non peruenissem.

Fabula significat, q; qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior in diem efficitur.

De pastore & mari.

PAstor quidã iuxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidũ aspiceret nauigandi studio captus, oues p dactilis cõmutauit, quibus naui impositis cũ altũ iã nauigaret et tẽpestate sine spe salutis fluctuaret, quae in naui sunt, ea omnia proiecit, atq; in portũ uix se recipit. Denuo cum oues pasceret, ac rursus mare iam tranquillum uideret suo consocio ipsam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait, mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat, q; usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica & Malo arboribus.

PVnica, & malus arbores de pulchritudine contendebant, cũ diu inter se uarijs, & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proximo saepe huiusmodi cõtentiões accipiens, accessit ad eas, atq; inquit. Satis iã satis certatũ inter uos est, quiescite admodũ, & cõtentionibus finem imponite.

Fabula significat, q; minores maiorum lites saepenumero componunt.

De talpa & matre.

TAlpa cæcum natura animal est. Hæc aliquãdo matri ait, ingentem sentio ardorẽ, parũ post rursum ait, excelsam aspicio fornacem. Tertio item ait, malleorum sonitus audio fabriles. Et mater comiter ait, Heus filia, tu uti percipio non solum oculis, sed naso & auribus orba existi.

Fabula significat, q̃ homines iactabundi cum magna profitentur, tunc uel maxime in minimis redarguuntur.

De uespis, perdicibus, & agricola.

VEspæ semel & perdices sitis concitæ, cum simul cõuenissent, ad rusticum quendam tendunt, potũ ab eo petentes, atq; pollicẽtes, q̃ sibi pro aqua large referrent gratias. Quippe perdices uineam sibi eo fœdere promittunt, q̃ plenos uites producent racemos. Vespæ uero se uineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere large offerunt. Quib. agricola inquit, duos habeo boues, qui cum nihil promittant, eandem hanc operam nihil minus præstant. Itaq; satius est mihi illis, q̃ uobis aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subueniendũ, qui nauci & inutiles sunt.

De Ioue.

CVm Iuppiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæq; pro uirib. suis. Verũ. n. serpens rosam legit, illamq́; ore tenens, Ioui obtulit. At Iuppiter ut eum aspexit, palàm inquit, ab hominibus dona libẽter equidem accipio, uerum à serpente id haud quaq̃ facio.

Fabula significat, q, improborum munera non esse sine dolis, quiuis prudens sibi persuadere debet.

De simia.

SImiam duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentißime nutrit. Alterum uero odit, negligitq;. Contigit autem q qui in delicijs habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus, quãobrem qui neglectus erat, ad perfectam usq; ætatem ceu matris delicijs, fuit educatus.

Fabula significat, q hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De pulice.

PVlex cũ quẽdã morsu aliquãdo stimulasset, captusq; rogaretur quisnam esset, qui mẽbra sibi depasceret? ait se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datũ esset, ut eo pacto uitam uiuant, ne eum occidere uelit, cũ multum mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eum, eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum, nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, q malorum, licet parum uel multum delinquant, misereri haud oportet.

De pulice & homine.

PVlex suo solito more saltans, super hominis pede resedit, illumq; morsu acriter pupugit. Qua punctione homo ille grauiter concitus, pulicem cœpit, ac unguibus obtundere uoluit. Sed pulex manibus exiliens mortem uitauit

Tum homo exclamans, ait. O Hercules, malorum extinctor ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula significat, q. non in minimis, sed in magnis arduisq; rebus, á dijs auxilium quis implorare debet.

De formicis & cicada.

HYemis erat medium, cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens cum inedia conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi cõcederent, orauit. Et cum formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis & otiose eo tempore steterit? illis cicada ait, neq; segnis & ociosa steti, sed cantum cecini, quo laborem uiæ uiantibus leuabam. Quare audita formicæ subridentes inquiunt. Si æstate cecinisti, ut uiantes delectares, nunc salta ne frigore conficiaris.

Fabula significat, q. qui, quæ facienda sunt suo tempore, non fecit is in angustias quando non putat incidit.

De uiro & uxoribus.

TEmpus erat ueris, quo quidam in delicijs educatus, cum nec iuuenis nec senex esset, semicanus enim erat capillis, duas simul duxit uxores, unam quidem natu grandem, alteram uero iuniorem, Cum omnes eandem habitarẽt domum, uxor anus ut uirum in amorem suum totum pelliceret quotidie uiro caput pertractans, nigros sibi euellebat capillos. Pari studio iunior, ut ab anus cõsuetudine illũ amoueret, albos euellit capillos. Postremo ita illum depilarũt, q. caluũ atq; ridiculũ nõ sine summo opprobrio uirũ reddiderũt

Fabula

Fabula significat, quod nulla melior salus senibus existit q̃ fœminis carere, & maxime iunioribus, nisi penitus obrui se uelint.

Fabularum Aesopi Finis.

AESOPI VITA BREVISSIME ex maximo Planude.

AEsopus genus traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ cognomento magnæ, sed fortuna fuit seruus uerum seruitus non potuit animum eius liberum corrumpere. Fuit autem non solũ seruus, sed & deformossißimus omniũ suæ ætatis hominum. Nam acuto capite fuit preßis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus, uentrosus, ualgus, & incuruus, et quod erat omnium peßimum, tardiloquentia, cum obscura, simul & inarticulata uoce, quæ omnia seruitutem ei parasse uideri possunt. Sed cum tali esset tamq; deformi corpore, animo tamen fuit natura solertißimo fœlicißimoq; ad omne commentum. Homo igitur tam deformis ad fodiendũ agrum ab hero suo emittitur, quo digressus, alacriter operi incumbebat. Cumq; eius domino ficus agricola quidam dono dedisset, eas dominus seruo cuidam Agathopodi domũ ferendas commisit. Qui agathopus consilium inijt cum seruo, ut ipsi ficus donatas deuorarent, caussarenturq; postea Aesopũ eas furto ablatas comedisse. Hero domum redeunte, accusatur

Aesopus, parantur flagra, procumbit ad heri pedes miser dilationem petit, qua impetrata, aquam calidã affert, cuius partem ebibit, reliquam propinat conseruis. Aesopus præter aquam nihil euomit, serui una cum humore, & ficus in terram eijciunt. Nudi nebulones flagro misere conscidũtur, laudato mirifice ingenio Aesopi. Cum sacerdotes Dianæ conuenissent Aesopum, rogassentq; uiam ut illis monstraret, quæ in urbem ducebat. Is prius frugali cœna refocillatos, in uiam dux ipse ducit. Ob quam hospitalitatem sacerdotes precibus orant Dianam ut ipsa gratiam referat homini, tam bene de ipsis merito. Quo pacto, reuersus Aesopus, in somnũ lapsus uisus est fortunam adstare sibi, soluentem eius linguam, atq; fabularum largientẽ doctrinã. Quare mirifice lætatus Aesopus expergiscitur, beneficium hoc in hospitalitatis obseruationem reijcit. Non. n. amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta, expedite loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominũ ab Aesopo accusaretur hominẽ præuenit, atq; grauißima accusatione in odium domini induxit, adeo, ut eidẽ præfecto ab hero Aesopus traderetur. Cũq; iam in potestate Zenæ foret Aesopus, conuenit Zenam mercator quispiã rogans, num iumentum aliquod uelit diuendere. Respondit Zenas, iumentorum se potestatem non habere, uerum Aesopum monstrat an hunc uelit, adesse quidem. Quem cum uidisset mercator, unde hæc tibi olla inquit, an ne truncus est, uel homo? Ni uocem emitteret, utrem inflatum arbitrarer

atq;

atq; indignatus abijt. Aesopus ipsũ sequẽs mane inquit: Ille uero cõuersus abi inquit, sordidißime canis. At Aesopus ait eme me mercator, nõ inutile tibi sum futurus mancipiũ. Nã si tibi domi sunt mali pueri, & sine otio flentes, his me præfice pædagogum, omnino eis ero pro larua. Ridẽs igitur mercator, ad Zenam dicit. Quanti uis hoc malum uendis? Ille tribus, ait, obulis. Mercator tres obulos exponens, nihil emi inquit, nihil exposui. Mercator ille cum Ephesi reliqua uendidisset mancipia, tria remãserunt illi, grammaticus, cantor, & Aesopus. Quos cum ille nequiret diuendere, Samum petijt, atq; ibi expositis his tribus, grãmatico, & cantore egregie ornatis, Aesopo uero in medio sordidißimo stante, uenit philosophus Xantus atq; hos tres probe contuens, mercatoris commentum miratus est. Cur nam inter duos bellißimos iuuenes, tam sordidum statuisset homuntionem. Xantus igitur percontatur cantorem cuias sit? respondit, capadox sum, Quid sciret? Respondit omnia. Quo dicto risit Aesopus. Quæsiuit à grammatico Xanthus cuias esset? dixit se Lydum eße. Quid facere sciret, rogante Xantho, omnia inquit grammaticus, atq; iterum Aesopus risit. Descendente Xantho, rogant discipuli ut Aesopum emat, nam reliquos duos nimis magno precio æstimarat mercator. Venit ad Aesopũ Xanthus, rogat unde sit? Nigrum se eße respondit. Ille uero non hoc uolebã ait, sed unde natus sis. Ait Asopus. Ex uentre matris meæ. Non hoc dico, Xanthus inqt, sed in quo loco natus sit. Aesopus ait, matrem non renunciasse sibi, an in

ſublimi uel humili loco eum genuerit. Xanthus quid facere ſciat percontatur? & ille, nihil. Quomodo dicit Xanthus? quoniam hi duo ſe omnia profeßi ſunt noſſe, mihi uero nihil reliquerũt. Laudatus eſt multis modis Aeſopus ab ſcholaſticis ob hoc reſponſum, quoniã nullus ſit uſpiã inter mortales, cui cognita, explorataq; ſint omnia: Xanthus emptu-rus Aeſopum dixit, Si emero te an ne es fugiturus? Cui Aeſopus reſpondit hoc ſi facere uoluero, haud quaq̃ te utar cõſultore. Quæ cũ maxime placuiſſent Xantho, ſubintulit, ſed deformis es, Atq; ille reſpondit. O philoſophi, nõ faciem, ſed mentẽ oportet inſpicere, Xanthus ſoluto ab ſcholaſticis pre cio, Aeſopum accepit, Inter deambulandum igitur cum ſoll eſſet ardentißimus, Xanthus meiebat nihilominus iter peragens, Id animaduertens Aeſopus, dixit ſe cõfeſtim fugiturũ, Xantho cur nam id facere uellet exquirente: quoniam inquit, ſi tu cum herus ſis, naturæ non potes morem gerere, quid ſeruo mihi faciendum? Nam ſi ad miniſterium aliquod mitterer, num inter uolandum cacare deberem? Poſt hæc accidit Xanthũ die quadam amicos ad conuiuium inuitaſſe, quibus rem gratam facturus, Aeſopo mandat, ut lentem coquat. Qua commode parata, coacta Xanthus eam iubet afferri, Aeſopus iuſſa exequitur. Xanthus lente accepta probaturus an ne cocta foret ſatis digitis eam atriuit, multas adhuc ſupereſſe putans, quas iubens Aeſopum efferre, præter aquam is nihil aſportauit. Xantho grauiter indignãte, cur non lentes apponeret menſæ? Reſpondit ſe ueluti iuſſiſſet,

ſiſſet,non lentes,ſed lentem coxiſſe. Referuntur ſententiæ aliquot Aeſopi elegantiſsimæ,hæ uidelicet. Deũ ante omnia cole. Regem honora. Bene agentibus ne inuide. Linguæ cõtinens eſto. Mulieri nunq̃ credas ſecreta. Ne pudeat te ſemper diſcere meliora. Fac quæ te nõ mœſtificant. Bonum eſſe non te peniteat. Aeſopus cum apud Samios ageret,libertate donatus eſt,miſſusq; Crœſo regi bellum cum Samijs agenti id ſua cum prudentia,tum urbanitate effecit, ut Samijs placatus rex reconciliaretur. Samij multis honoribus redeuntem Aeſopum exceperunt. Qui diſcedens ex inſula,orbem peragrauit,cui maximam familiaritatẽ fuiſſe memorãt cum Lycero rege,à quo ſtatua Aeſopo aurea iuſſa erigi. Deinde peragrata Græcia Delphos puenit. A quibus nullo affectus honore eſt,ſed ab ipſis poſt multa ſalutaria præcepta,à rupe præceps deuolutus,mortuus eſt. Cuius mors graui peſtilentia ulta,iniuſte occiſi Aeſopi inditium Delphis exhibuit.

Vitæ Aeſopi Finis.

Ingolſtadij Bauariæ,per Alexandrum Weyſſenhorn.

VIII

Aperite ... omnis 9e. R[illegible]

[illegible] supplicantibus

[illegible] salutem [illegible]

[illegible] Ca.

[illegible]

Epl'. [illegible]

[illegible]

feria iiij. Ad romanos.

[illegible]

de patre [illegible]

[illegible]